

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΦΑΛΤΑΤΣ

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM

Opus. D. Iulianus

PAUSANIAE

DESCRIPTIO GRAECIAE

ΑΧΑΪΚΑ

PK

ATHENIS
TYPIS «PALAMEDIS»
MDCCCXCVI

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM

Opus Imperatoribus

PAUSANIAE

DESCRIPTIO GRAECIAE

ΑΧΑΪΚΑ

PK

ATHENIS
TYPIS «PALAMEDIS»
MDCCCXCVI

ΕΡΧΕΤΟ ΓΡΑΦΕΙΑ

AXAIKA

Α. ΟΥΛΑΤΣ
212 ΚΟΝΙΑ

ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΑΙΣ ΠΑΛΑΜΕΙΣ

1892

A X A I K A.

Ι. Ἡ δὲ τῆς Ἠλείας μέση καὶ Σικυωνίας καθήκουσα
 μὲν ἐπὶ τὴν πρὸς ἑω θάλασσαν, Ἀχαιῶν δὲ ὄνομα τὸ ἐφ'
 ἡμῶν ἔχουσα ἀπὸ τῶν ἐνοικούντων, αὐτὴ τε Αἰγιάλιος τὸ
 ἀρχαῖον καὶ οἱ νεμόμενοι τὴν γῆν ἐκαλοῦντο Αἰγιάλιος, ΕΙΡΗΝΟΦΗΚΗ
 λόγῳ μὲν τῷ Σικυωνίων ἀπὸ Αἰγιάλιος βασιλεύσαντος Μ. ΟΛΑΤΑΤΣ
 ἐν τῇ νῦν Σικυωνίᾳ, εἰσὶ δὲ οἱ φασιν ἀπὸ τῆς χώρας, εἶ-
 ναι γὰρ τὰ πολλὰ αὐτῆς αἰγιάλον. 2. Χρόνῳ δὲ ὕστερον 2
 ἀποθανόντος Ἑλληνος Ξοῦθον οἱ λοιποὶ τοῦ Ἑλληνος
 παῖδες διώκουσιν ἐκ Θεσσαλίας ἐπενεγκόντες αἰτίαν ὥς
 ἰδίᾳ χρήματα ὑφελόμενος ἔχοι τῶν πατρῶων. Ὁ δὲ ἐς
 Ἀθήνας φυχὼν θυγατέρα Ἐρεχθέως ἤξιώθη λαβεῖν, καὶ
 παῖδας Ἀχαιὸν καὶ Ἰωνα ἔσχεν ἐξ αὐτῆς. ἀποθανόντος δὲ
 Ἐρεχθέως τοῖς παισὶν αὐτοῦ δικαστῆς Ξοῦθος ἐγένετο
 ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, καί, ἔγνω γὰρ τὸν πρεσβύτατον Κέκροπα
 βασιλέα εἶναι, οἱ λοιποὶ τοῦ Ἐρεχθέως παῖδες ἐξελα-
 νουσιν ἐκ τῆς χώρας αὐτόν· ἀφικομένῳ δὲ ἐς τὸν Αἰγιά- 3
 λὸν καὶ οἰκῆσαντι αὐτῷ μὲν ἐγένετο ἐνταῦθα ἡ τελευτῇ,
 τῶν δὲ οἱ παίδων Ἀχαιὸς μὲν ἐκ τοῦ Αἰγιάλιου παραλαβὼν
 καὶ ἐξ Ἀθηναίων ἐπικούρους κατῆλθεν ἐς Θεσσαλίαν καὶ
 ἔσχε τὴν πατρῶαν ἀρχήν, Ἰωνὶ δὲ ἐπὶ τοὺς Αἰγιάλιος
 στρατιὰν καὶ ἐπὶ Σελινοῦντα τὸν βασιλέα αὐτῶν ἀθροί-
 ζοντι ἀγγέλους ἐπεμπευ ὁ Σελινοῦς, τὴν θυγατέρα Ἑλί-
 κην, ἣ μόνη οἱ παῖς ἦν, γυναῖκα αὐτῷ διδούς, καὶ αὐτὸν
 Ἰωνα ἐπὶ τῇ ἀρχῇ παῖδα ποιούμενος. καὶ πῶς ταῦτα τῷ 4
 Ἰωνὶ ἐγένετο οὐκ ἄπο γνώμης, καὶ τῶν Αἰγιάλιος τὴν
 ἀρχὴν Ἰων ἔσχεν ἀποθανόντος Σελινοῦντος, καὶ Ἑλίκην
 τε ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὥκισεν ἐν τῷ Αἰγιάλῳ πόλιν, καὶ

τους ἀνθρώπους ἐκάλεσεν Ἰωνας ἀφ' αὐτοῦ. Τοῦτο οὐ μεταβολὴ τοῦ ὀνόματος, προσθήκη δὲ σφισιν ἐγένετο· Αἰγιαλεῖς γὰρ ἐκαλοῦντο Ἰωνες. τῇ χώρᾳ δὲ ἔτι καὶ μᾶλλον διέμεινεν ὄνομα τὸ ἐξ ἀρχῆς. Ὅμηρῳ γοῦν ἐν καταλόγῳ τῶν μετὰ Ἀγαμέμνονος ἐξήρχεσε τὸ ἀρχαῖον δηλωσαὶ τῆς γῆς ὄνομα·

Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἄμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν.

5 τότε δὲ ἐπὶ τῆς Ἰωνος βασιλείας πολεμησάντων Ἀθηναίοις Ἑλεϋσινίων, καὶ Ἀθηναίων Ἰωνα ἐπαγαγομένων ἐπὶ ἡγεμονίᾳ τοῦ πολέμου, τὸν μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸ χρεὼν ἐπιλαμβάνει, καὶ Ἰωνος ἐν τῷ δήμῳ μνῆμα τῶν Ποταμίων ἐστίν· οἱ δὲ ἀπόγονοι τοῦ Ἰωνος τὸ Ἰώνων ἔσχον κράτος, ἐς ὃ ὑπ' Ἀχαιῶν ἐξέπεσον καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ δῆμος. 3. Τοῖς δὲ Ἀχαιοῖς τηρικαῦτα ὑπῆρξε καὶ αὐτοῖς ἐκ Λακεδαιμό-
6 νος καὶ Ἀργούς ὑπὸ Δωριέων ἐξεληλάσθαι. τὰ δὲ ἐς Ἰωνας καὶ Ἀχαιοὺς, ὅποσα ἐπράχθη σφίσιν ἐπ' ἀλλήλους, ἐπέξεισιν αὐτίκα ὁ λόγος μοι προδιηγησαμένῳ καθ' ἥντινα αἰτίαν τοῖς Λακεδαίμονα οἰκοῦσι καὶ Ἀργος πρὸ τῆς τῶν Δωριέων καθόδου μόνοις Πελοποννησίων ὑπῆρξεν Ἀχαιοῖς καλεῖσθαι. Ἀρχανδρος Ἀχαιοῦ καὶ Ἀρχιτέλης ἐς Ἀργος ἀφίκοντο ἐκ τῆς Φθιώτιδος, ἐλθόντες δὲ ἐγένοντο Δαναοῦ γαμβροί, καὶ Αὐτομάτην μὲν Ἀρχιτέλης, Σκαιὰν δὲ ἔλαβεν Ἀρχανδρος. Δηλοῦσι δὲ ἐν Ἀργεὶ καταμείναντες οὐχ ἥμισυ ἐν τῷδ'· Μετανάστην γὰρ τῷ
7 παιδὶ ὄνομα ἔθετο Ἀρχανδρος. δυνηθέντων δὲ ἐν τε Ἀργεὶ καὶ Λακεδαίμονι τῶν Ἀχαιοῦ παίδων, τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐνταῦθα ἐξενίκησεν Ἀχαιοὺς κληθῆναι. τοῦτο μὲν σφισιν ὄνομα ἦν ἐν κοινῷ, Δαναοὶ δὲ Ἀργείοις ἰδίᾳ. Τότε δὲ ὑπὸ Δωριέων ἐκπεπτωκότες ἔκ τε Ἀργούς καὶ ἐκ Λακεδαιμόνος ἐπεκηρυκεύοντο Ἰωσιν αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς Τισαμενὸς ὁ Ὀρέστου γενέσθαι σύνοικοί σφισιν ἄνευ πολέμου. τῶν δὲ Ἰώνων τοὺς βασιλέας ὑπῆει

δέος, μὴ Ἀχαιῶν ἀναμιχθέντων αὐτοῖς Τισαμενὸν ἐν κοινῷ βασιλέα ἔλονται κατὰ τε ἀνδραγαθίαν καὶ γένους δόξαν. Ἰώνων δὲ οὐ προσεμένων τοὺς Ἀχαιῶν λόγους, 8 ἀλλὰ ἐπεξελθόντων σὺν ὅπλοις, Τισαμενὸς μὲν ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ, Ἰωνας δὲ Ἀχαιοὶ κρατήσαντες ἐπολιόρκουν καταπεφευγότας ἐς Ἑλίκην, καὶ ὕστερον ἀφιάσιν ἀπελθεῖν ὑποσπόνδους. Τισαμενοῦ δὲ τὸν νεκρὸν Ἀχαιῶν ἐν Ἑλίκῃ θαψάντων, ὕστερον χρόνῳ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἐν Δελφοῖς σφίσιν ἀνειπόντος χρηστηρίου κομίζουσι τὰ ὁστᾶ ἐς Σπάρτην, καὶ ἦν καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι αὐτῷ τάφος ἔνθα τὰ δεῖπνα Λακεδαιμονίοις ἐστὶ τὰ Φειδίτια καλούμενα.

4. Ἰωνας δὲ ἀφικομένους ἐς τὴν Ἀττικὴν Ἀθηναῖοι καὶ 9 ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Μέλανθος Ἀνδροπόμπου συνοίκους ἐξεδέξαντο, Ἰωνός τε δὴ ἔνεκα καὶ ἔργων ἃ ἔπραξε πολεμαρχῶν Ἀθηναίοις. λέγεται δὲ ὡς ἐν ὑπονοίᾳ ποιούμενοι τοὺς Δωριέας οἱ Ἀθηναῖοι, μὴ οὐδὲ αὐτῶν ἐθέλωσιν ἀπέχεσθαι, ἰσχύος μᾶλλον οἰκείας ἔνεκα ἢ εὐνοίᾳ τῇ ἐς τοὺς Ἰωνας συνοίκους σφᾶς ἐδέξαντο.

II. Ἐτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον Μέδων καὶ Νειλεὺς πρεσβύτατοι τῶν Κόδρου παίδων ἐστασίασαν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, καὶ οὐκ ἔφασκεν ὁ Νειλεὺς ἀνέξεσθαι βασιλευόμενος ὑπὸ τοῦ Μέδοντος, ὅτι ὁ Μέδων τὸν ἕτερον ἦν τῶν ποδῶν χωλός. Δόξαν δὲ σφίσιν ἀνενεγκεῖν ἐς τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖς, δίδωσι Μέδοντι ἢ Πυθίᾳ βασιλείαν τὴν Ἀθηναίων. οὕτω δὴ ὁ Νειλεὺς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Κόδρου παίδων ἐς ἀποικίαν ἀπεστάλησαν, ἀγαρόντες μὲν καὶ αὐτῶν Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον, τὸ δὲ πλεῖστον σφίσιν ἦσαν τοῦ στρατεύματος οἱ Ἰωνες. 2. Ἐκ δὲ τῆς 2 Ἑλλάδος τρίτος δὴ οὗτος στόλος ὑπὸ βασιλεῦσιν ἄλλοις ὄχλοις τε ἄλλοις ἐστάλησαν. τὰ μὲν γὰρ ἀρχαιότατα Ἰόλαος Θηβαῖος, ἀδελφιδοῦς Ἡρακλέους, Ἀθηναίοις ἐς Σαρδῶ καὶ Θεσπιεῦσιν ἡγήσατο· γενεᾷ δὲ μιᾷ πρότερον

ἡ ἐξέπλευσαν ἐξ Ἀθηνῶν Ἴωνες, Λακεδαιμονίους τε καὶ
 Μινύας τοὺς ἐκβληθέντας ὑπὸ Πελασγῶν ἐκ Δήμνου
 Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος Θηβαῖος ἤγαγεν ἐς τὴν νῆσον τὴν
 νῦν μὲν ἀπὸ τοῦ Θήρα τούτου, πρότερον δὲ ὀνομαζομέ-
 3 νην Καλλίστην. τρίτον δὲ τότε οἱ Κόδρου παῖδες ἐπετά-
 χθησαν Ἴωσιν ἄρχοντες, οὐδὲν σφισι γένους τοῦ Ἰώνων
 μετόν, ἀλλὰ Μεσσήνιοι μὲν τῶν ἐκ Πύλου τὰ πρὸς Κό-
 δρου καὶ Μελάνθου, Ἀθηναῖοι δὲ ὄντες τὰ πρὸς μητρός.
 Ἴωσι δὲ τοῦ στόλου οἱ μετασχόντες οἱ δε Ἑλλήνων, Θη-
 βαῖοί τε οἱ ὁμοῦ Φιλῶτα γεγονότι ἀπογόνῳ Πηνέλεω, καὶ
 4 Ὀρχομένιοι Μινύαι συγγενεῖα τῶν Κόδρου παίδων. με-
 τέσχον δὲ καὶ Φωκεῖς οἱ ἄλλοι πλὴν Δελφῶν, καὶ Ἀβαντες
 ἐξ Εὐβοίας. τοῖς δὲ Φωκεῦσιν Φιλογένης καὶ Δάμων οἱ
 Εὐκτήμενος Ἀθηναῖοι ναῦς τε διδόασιν ἐς τὸν πλοῦν,
 καὶ αὐτοὶ σφισιν ἐς τὴν ἀποικίαν ἐγένοντο ἡγεμόνες. ὥς
 δὲ ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν κατήραν, ἐπ' ἄλλην ἐτρέ-
 ποντο ἄλλοι τῶν ἐπὶ θαλάσῃ πόλεων, Νειλεὺς δὲ καὶ ἡ
 5 σὺν αὐτῷ μοῖρα ἐς Μίλητον. 3. Μιλήσιοι δὲ αὐτοὶ τοιαύδε
 τὰ ἀρχαιότατά σφισιν εἶναι λέγουσιν· ἐπὶ γενεᾷς μὲν
 δύο Ἀνακτορίαν καλεῖσθαι τὴν γῆν. Ἀνακτός τε αὐτό-
 χθονος καὶ Ἀστερίου βασιλεύοντος τοῦ Ἀνακτος· Μι-
 λήτου δὲ κατάραντος στόλῳ Κρητῶν, ἥ τε γῆ τὸ ὄνομα
 μετέβαλεν ἀπὸ τοῦ Μιλήτου καὶ ἡ πόλις. ἀφίκετο δὲ ἐκ
 Κρήτης ὁ Μίλητος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς Μίνω τὸν
 Εὐρώπης φεύγοντες. οἱ δὲ Κᾶρες οἱ πρότερον νεμόμενοι
 6 τὴν χώραν σύνοικοι τοῖς Κρησὶν ἐγένοντο. τότε δὲ ὥς
 ἐκράτησαν τῶν ἀρχαίων Μιλησίων οἱ Ἴωνες, τὸ μὲν γέ-
 νος πᾶν τὸ ἄρσεν ἀπέκτειναν πλὴν ὅσοι τῆς πόλεως ἀλι-
 σκομένης ἐκδιδράσκουσι, γυναικας δὲ καὶ θυγατέρας τὰς
 ἐκείνων γαμοῦσι. τοῦ δὲ Νειλέως ὁ τάφος ἰόντων ἐς Λι-
 δύμους ἐστὶν οὐ πόρρω τῶν πυλῶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ.
 4. Τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Λιδύμοις τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ

μαννεῖόν ἐστιν ἀρχαιότερον ἢ κατὰ τὴν Ἰώνων ἐσοίκη-
 σιν· πολλῶ δὲ πρεσβύτερα ἔτι ἢ κατὰ Ἰωνας τὰ ἐς τὴν
 Ἄρτεμιν τὴν Ἐφεσίαν ἐστίν. οὐ μὴν πάντα γε τὰ ἐς τὴν 7
 θεὸν ἐπύθετο, ἐμοὶ δοκεῖν, Πίνδαρος, ὃς Ἀμαζόνας τὸ
 ἱερὸν ἔφη τοῦτο ἰδρύσασθαι στρατευομένας ἐπὶ Ἀθήνας
 τε καὶ Θησέα. αἱ δὲ ἀπὸ Θερμώδοντος γυναιῖκες ἔθυσαν
 μὲν καὶ τότε τῇ Ἐφεσίᾳ θεῷ, ἅτε ἐπιστάμεναί τε ἐκ πα-
 λαιοῦ τὸ ἱερὸν, καὶ ἡνίκα Ἡρακλέα ἔφυγον, αἱ δὲ καὶ
 Διόνυσον τὰ ἔτι ἀρχαιότερα, ἱκέτιδες ἐνταῦθα ἐλθοῦσαι·
 οὐ μὴν ὑπὸ Ἀμαζόνων γε ἰδρύθη, Κόρησος δὲ αὐτόχθων
 καὶ Ἐφεσος, Καῦστρου δὲ τοῦ ποταμοῦ τὸν Ἐφεσον
 παῖδα εἶναι νομίζουσιν, οὗτοι τὸ ἱερὸν εἰσιν οἱ ἰδρυσά-
 μενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐφέσου τὸ ὄνομά ἐστι τῇ πόλει. 8
 λέγεις δὲ τοῦ Καρικοῦ μοῖρα καὶ Λυδῶν τὸ πολὺ οἱ νεμό-
 μενοι τὴν χώραν ἦσαν· ὥκουν δὲ καὶ περὶ τὸ ἱερὸν ἄλλοι
 τε ἱεσείας ἕνεκα καὶ γυναιῖκες τοῦ Ἀμαζόνων γένους.
 5. Ἀνδροκλος δὲ ὁ Κόδρου, οὗτος γὰρ δὴ ἀπεδέδεικτο
 Ἰώνων τῶν ἐς Ἐρεσον πλευσάντων βασιλεὺς, Λέλεγας
 μὲν καὶ Λυδοὺς τὴν ἄνω πόλιν ἔχοντας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς
 χώρας· τοῖς δὲ περὶ τὸ ἱερὸν οἰκοῦσι δεῖμα ἦν οὐδέν,
 ἀλλὰ Ἰωσιν ὅρκους δόντες καὶ ἀνὰ μέρος παρ' αὐτῶν
 λαβόντες ἐκτὸς ἦσαν πολέμου. ἀφείλετο δὲ καὶ Σάμον
 Ἀνδροκλος Σαμίους, καὶ ἔσχον Ἐφέσιοι χρόνον τινα Σά-
 μον καὶ τὰς προσεχείς νήσους. 6. Σαμίων δὲ ἤδη κατελη- 9
 λυθότων ἐπὶ τὰ οἰκεία Πριηνεῦσιν ἤμυνεν ἐπὶ τοὺς Κᾶ-
 ρας ὁ Ἀνδροκλος, καὶ νικῶντος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔπεσεν
 ἐν τῇ μάχῃ. Ἐφέσιοι δὲ ἀνελόμενοι τοῦ Ἀνδρόκλου τὸν
 νεκρὸν ἔθαψαν τῆς σφετέρας ἐνθα δείκνυνται καὶ ἐς ἐμὲ
 ἔτι τὸ μνημα κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ παρὰ τὸ
 Ὀλυμπεῖον καὶ ἐπὶ πύλας τὰς Μαγνήτιδας· ἐπίθημα δὲ
 τῷ μνήματι ἀνήρ ἐστιν ὠπλισμένος.

7. Οἱ δὲ Ἰωνες οἱ Μυοῦντα ἐσοικισάμενοι καὶ Πριή- 10

νην Κᾶρας μὲν καὶ οὗτοι τὰς πόλεις ἀφείλοντο· οἰκισταὶ δὲ Μυοῦντος μὲν Κυάρητος ἐγένετο ὁ Κόδρου, Πριηνεῖς δὲ Ἰωσὶν ἀναμειγμένοι Θηβαῖοι Φιλώταν τε τὸν ἀπόγονον Πηνέλεω καὶ Αἴπυτον Νειλέως παῖδα ἔσχον οἰκιστάς. Πριηνεῖς μὲν δὴ ὑπὸ Ταβάλου τε τοῦ Πέρσου καὶ ὅστερον ὑπὸ Ἰέρωνος ἀνδρὸς ἐπιχωρίου κακωθέντες ἐς τὸ ἔσχατον ὅμως τελοῦσιν ἐς Ἰωνας· Μυοῦντος δὲ οἱ οἰκή-
 11 τορες ἐπὶ τύχῃ τοιαύτῃ ἐξέλιπον τὴν πόλιν. κατὰ τὴν Μυουσίαν χώραν θαλάσσης κόλπος ἐσεῖχεν οὐ μέγας· τοῦτον λίμνην ὁ ποταμὸς ἐποίησεν ὁ Μαϊάνδρος, ἀποτεμόμενος τὸν ἔσπλουν τῇ ἰλύϊ· ὥς δὲ ἐνόσησε τὸ ὕδωρ καὶ οὐκέτι ἦν θάλασσα, οἱ κώνωπες ἄπειρον πληθὺς ἐγίνοντο ἐκ τῆς λίμνης, ἐς ὃ τοὺς ἀνθρώπους ἠνάρκασαν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. ὁπεχώρησαν δὲ ἐς Μίλητον Μυοῦσιοι τὰ τε ἄλλα ἀγώγιμα καὶ τῶν θεῶν φερόμενοι τὰ ἀγάλματα· καὶ ἦν κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐν Μυοῦντι ὅτι μὴ Διοσύσου ναὸς λίθου λευκοῦ. Μυουσίοις δέ γε κατέλαβεν εἰκότα καὶ Ἀταρνεῖτας παθεῖν τοὺς ὑπὸ Περγάμου.

III. Κολοφώνιοι δὲ τὸ μὲν ἱερὸν τὸ ἐν Κλάρῳ καὶ τὸ μαντεῖον ἐκ παλαιοτάτου γενέσθαι νομίζουσιν· ἐχόντων δὲ ἔτι τὴν γῆν Καρῶν ἀφικέσθαι φασὶν ἐς αὐτὴν πρώτους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κρητῆτος καὶ Ῥάκιον καὶ ὅσον εἶπετο ἄλλο τῷ Ῥακίῳ πληθὺς, ἔχον τὰ ἐπὶ θαλάσση καὶ ναυὸν νῆσιν· τῆς δὲ χώρας τὴν πολλὴν ἐνέμοντο ἔτι οἱ Κᾶρες. Θερασάνδρου δὲ τοῦ Πολυνείκου καὶ Ἀργείων ἐλόντων Θήβας, ἄλλοι τε αἰχμάλωτοι καὶ ἡ Μαντιὸν τῷ Ἀπόλλωνι ἐκομίσθησαν ἐς Δελφοὺς· Τειρεσίαν δὲ κατὰ τὴν πορείαν
 2 τὸ χρεὼν ἐπέλαβεν ἐν τῇ Ἀλιαρτίᾳ. Ἐκπέμψαντος δὲ σφᾶς ἐς ἀποικίαν τοῦ θεοῦ, περαιοῦνται ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ ὥς κατὰ τὴν Κλάρον ἐγένοντο, ἐπεξίασιν αὐτοῖς οἱ Κρητῆτες μετὰ ὀπλων καὶ ἀνάγουσιν ὥς τὸν Ῥάκιον. ὁ δέ, μανθάνει γὰρ παρὰ τῆς Μαντοῦς οἵτινές τε ἀνθρώ-

πων ὄντες καὶ κατὰ αἰτίαν ἦντινα ἤκουσι, λαμβάνει μὲν
 γυναικα τὴν Μαντώ, ποιεῖται δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῇ συ-
 νοίκους. Μόψος δὲ ὁ Ῥακίου καὶ Μαντοῦς καὶ τὸ παρά-
 παν τοὺς Κᾶρας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς γῆς. Ἰῶνες δὲ ὄρκους 3
 ποιησάμενοι πρὸς τοὺς ἐν Κολοφῶνι Ἑλληνας συνεπολι-
 τεύοντο, οὐδὲν ἔχοντες πλέον. βασιλείαν δὲ Ἰώνων ἡγε-
 μόνες Δαμασίχθων λαμβάνει καὶ Πρόμηθος Κόδρου παῖ-
 δες. Πρόμηθος δὲ ὕστερον τὸν ἀδελφὸν Δαμασίχθονα
 ἀποκτείνας ἐφυγεν ἐς Νάξον. καὶ ἀπέθανε μὲν αὐτόθι
 ἐν τῇ Νάξῳ, τὸν νεκρὸν δὲ οἴκαδε ἀπαχθέντα κατεδέ-
 ξαντο οἱ Δαμασίχθονος παῖδες· καὶ ἐνθα ὁ τοῦ Προμή-
 θου τάφος, Πολυτειχίδης ὄνομά ἐστι τῷ χωρίῳ. Κολο- 4
 φωνίοις δὲ ὅπως μὲν τὴν πόλιν συνέπεσεν ἐρημωθῆναι,
 προεδήλωσέ μοι τοῦ λόγου τὰ ἐς Αὐσίμαχον· ἐμαχέσαντο
 δὲ Αὐσιμάχῳ καὶ Μακεδόσι Κολοφώνιοι τῶν ἀνοικισθέν-
 των ἐς Ἑφεσον μόνοι. τοῖς δὲ ἀποθανοῦσιν ἐν τῇ μάχῃ
 Κολοφωνίων τε αὐτῶν καὶ Σμυρναίων ἐστὶν ὁ τάφος
 ἰόντι ἐς Κλάρου ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ.

2. Λεβεδίοις δὲ ἐποίησε μὲν Αὐσίμαχος ἀνάστατον 5
 τὴν πόλιν, ἵνα δὴ συντέλεια ἐς μέγεθος τῇ Ἑφέσῳ γέ-
 νοιτο· χώρα δὲ σφισιν ἔς τε τὰ λοιπά ἐστὶν εὐδαίμων.
 καὶ λουτρὰ παρέχεται θερμὰ πλεῖστα τῶν ἐπὶ θαλάσῃ
 καὶ ἡδιστα. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς καὶ τὴν Λέβεδον ἐνέμοντο οἱ
 Κᾶρες, ἐς ὃ Ἀνδραίμων σφᾶς ὁ Κόδρου καὶ Ἰῶνες ἐλαύ-
 νουσι. τῷ δὲ Ἀνδραίμονι ὁ τάφος ἐκ Κολοφῶνος ἰόντι
 ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ, διαβάντι τὸν Καλάοντα
 ποταμόν.

3. Τέων δὲ ὥκουν μὲν Ὀρχομένιοι Μινύαι σὺν Ἀθά- 6
 μαντι ἐς αὐτὴν ἐλθόντες· λέγεται δὲ ὁ Ἀθάμας οὗτος
 ἀπόγονος Ἀθάμαντος εἶναι τοῦ Αἰόλου· ἀναμειγμένοι
 μέντοι τῷ Ἑλληνικῷ καὶ ἐνταῦθα ἦσαν οἱ Κᾶρες. ἐσήγαγε
 δὲ Ἰῶνας ἐς τὴν Τέων Ἀποικὸς ἀπόγονος Μελάνθου τέ-

ταρτος, ὅς τοις Ὀρχομενίοις οὐδὲ τοῖς Τηῆοις νεώτερον ἐβούλευσεν οὐδέν. ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον ἔκ τε Ἀθηναίων καὶ ἐκ Βοιωτίας ἀφίκοντο ἄνδρες ἡγούντο δὲ τοῦ μὲν Ἀττικοῦ Δάμασος καὶ Νάοκλος Κόδρου παῖδες, τῶν δὲ Βοιωτῶν Γέρης Βοιωτός· καὶ σφᾶς συναμφοτέρους ὁ τε Ἀποικος καὶ οἱ Τηῆοι συνοίκους ἐδέξαντο.

7 4. Ἐρυθραῖοι δὲ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀφικέσθαι σὺν Ἐρύθρῳ τῷ Ῥαδαμάνθυός φασιν ἐκ Κρήτης, καὶ οἰκιστὴν τῇ πόλει γενέσθαι τὸν Ἐρυθρον· ἐχόντων δὲ αὐτὴν ὁμοῦ τοῖς Κρησὶ Λυκίων καὶ Καρῶν τε καὶ Παμφύλων, Λυκίων μὲν κατὰ συγγένειαν τὴν Κρητῶν, καὶ γὰρ οἱ Λύκιοι τὸ ἀρχαῖόν εἰσιν ἐκ Κρήτης, οἱ Σαρπηδόνη ὁμοῦ ἔφυγον, Καρῶν δὲ κατὰ φιλίαν ἐκ παλαιοῦ πρὸς Μίνω, Παμφύλων δὲ ὅτι γένους μέτεστιν Ἑλληνικοῦ καὶ τούτοις, εἰσὶ γὰρ δὴ καὶ οἱ Πάμφυλλοι τῶν μετὰ ἄλλωσιν Ἰλίου πλανηθέντων σὺν Κάλχαντι, τούτων τῶν κατειλεγμένων ἐχόντων Ἐρυθράς, Κλέοπος ὁ Κόδρου συλλέξας ἐξ ἀπόσῳ τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων ὅσους δὴ παρὰ ἐκάστων ἐπεισήγαγεν Ἐρυθραίοις συνοίκους.

8 5. Κλαζομενίοις δὲ καὶ Φωκαεῦσι, πρὶν μὲν ἢ Ἰωνας ἐς τὴν Ἀσίαν ἐλθεῖν, οὐκ ᾠκοῦντο αἱ πόλεις· Ἰώνων δὲ ἀφικομένων μοῖρα ἐξ αὐτῶν πλανωμένη μετεπέμψατο ἡγεμόνα παρὰ Κολοφωνίων Πάρφορον, καὶ πόλιν κτίσαντες ὑπὸ τῇ Ἰδῇ τὴν μὲν οὐ μετὰ πολὺ ἐκλείπουσιν, ἐπανιόντες δὲ ἐς Ἰωνίαν Σκύππιον τῆς Κολοφωνίας ἐκτίσαν. ἀπελθόντες δὲ ἐκουσίως καὶ ἐκ τῆς Κολοφωνίας, οὕτω γῆν τε ἔσχον ἣν καὶ νῦν ἔτι ἔχουσι, καὶ κατεσκευάσαντο ἐν τῇ ἡπείρῳ Κλαζομενὰς πόλιν· ἐς δὲ τὴν νῆσον διέβησαν δὴ κατὰ τὸ Περσῶν δέος. Ἀλέξανδρος δὲ ἀνὰ χρόνον ἐμελλεν ὁ Φιλίππου χειρρόνησον Κλαζομενὰς ἐργάσεσθαι χώματι ἐς τὴν νῆσον ἔκ τῆς ἡπείρου· τούτων τῶν Κλαζομενίων τὸ πολὺ οὐκ Ἰωνες, Κλεωναῖοι δὲ

ἦσαν καὶ ἐκ Φλιοῦντος, ὅσοι Δωριέων ἐς Πελοπόννησον κατελθόντων ἐξέλιπον τὰς πόλεις. Οἱ δὲ Φωκαεῖς γένος 10 μὲν τὸ ἀνέκαθεν εἰσιν ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ Παρνασσῷ καλουμένης καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Φωκίδος, οἱ Φιλογένει καὶ Δάμωνι ὁμοῦ τοῖς Ἀθηναίοις διέβησαν ἐς τὴν Ἀσίαν· τὴν χώραν δὲ οὐ πολέμῳ, κατὰ δὲ ὁμολογίαν λαμβάνουσι παρὰ Κυμαίων. Ἰώνων δὲ οὐ δεχομένων σφᾶς ἐς Πανιώνιον πρὶν ἢ τοῦ γένους βασιλέας τοῦ Κοδριδῶν λάβωσιν, οὕτω παρὰ Ἐρυθραίων καὶ ἐκ Τέω Δεοίτην καὶ Πέρικλον λαμβάνουσι καὶ Ἀβαρτον.

IV. Αἱ δὲ ἐν ταῖς νήσοις εἰσὶν Ἰώνων πόλεις, Σάμος ἢ ὑπὲρ Μυκάλης καὶ Χίος ἢ ἀπαντικρὺ τοῦ Μίμαντος. 2. Ἀσιος δὲ ὁ Ἀμφιπτολέμου Σάμιος ἐποίησεν ἐν τοῖς ἔπεσιν ὥς Φοίνικι ἐκ Περιμήδης τῆς Οἰνέως γένοιτο Ἀστυπάλαια καὶ Εὐρώπη, Ποσειδῶνος δὲ καὶ Ἀστυπалаίας εἶναι παῖδα Ἀρχαῖον, βασιλεύειν δὲ αὐτὸν τῶν καλουμένων Δελέγων. Ἀρχαῖος δὲ τὴν θυγατέρα τοῦ ποταμοῦ λαβόντι τοῦ Μαιάνδρου Σαμίαν γενέσθαι Περίλαον καὶ Ἐνουδον καὶ Σάμον καὶ Ἀλιθέρσην καὶ θυγατέρα ἐπ' αὐτῷ Παρθενοπην, Παρθενοπῆς δὲ τῆς Ἀρχαίου καὶ Ἀπόλλωνος Λυκομήδην γενέσθαι. Ἀσιος μὲν ἐς τοσοῦτον 2 ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐδήλωσε. 3. Τότε δὲ οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦντες ἀνάγκη πλεον ἐδέξαντο ἢ εὐνοία συνοίκους Ἰωνας. ἡγεμῶν δὲ ἦν τοῖς Ἰωσι Προκλῆς ὁ Πιτυρέως, αὐτός τε Ἐπιδαύριος καὶ Ἐπιδανρίους τὸ πολὺ ἄγων, οἱ ὑπὸ Διηφόντου καὶ Ἀργείων ἐκ τῆς Ἐπιδανυρίας ἐξεπεπτωκεσαν· τούτῳ τῷ Προκλεῖ γένος ἦν ἀπὸ Ἰωνος τοῦ Ξούθου. Ἀνδροκλος δὲ καὶ Ἐφέσιοι στρατεύουσιν ἐπὶ Δεώρορον τὸν Προκλέους, βασιλεύοντα μετὰ τὸν πατέρα ἐν Σάμῳ, καὶ μάχῃ νικήσαντες ἐξελαύνουσιν ἐκ τῆς νήσου Σαμίους· αἰτίαν δὲ ἐπέφερον μετὰ Καρῶν σφᾶς ἐπιβουλεύειν Ἰωσι. Σαμίων δὲ τῶν φευγόντων οἱ μὲν ἐπὶ τῇ Θράκῃ νῆσον 3

ῥῳκησαν, καὶ ἀπὸ τούτων τῆς ἐννοικήσεως Σαμοθράκην
τὴν νῆσον καλοῦσιν ἀντὶ Δαρδανίας· οἱ δὲ ὁμοῦ Λεω-
γόρῳ περὶ Ἀναίαν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ τῇ πέραν βαλλόμενοι
τεῖχος, δέκα ἔτσιν ὕστερον διαβάντες ἐν τῇ Σόμῳ τοὺς
τε Ἐφεσίους ἐκβάλλουσι καὶ ἀνεσώσαντο τὴν νῆσον.

- 4 4. Τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας εἰσὶν οἱ ἰδρύ-
σασθαί φασι τοὺς ἐν τῇ Ἀργοῖ πλέοντας, ἐπάγρεσθαι δὲ
αὐτοὺς τὸ ἄγαλμα ἐξ Ἀργούς. Σάμιοι δὲ αὐτοὶ τεχθῆναι
νομίζουσιν ἐν τῇ νήσῳ τὴν θεὸν παρὰ τῷ Ἰμβράσῳ πο-
ταμῷ καὶ ὑπὸ τῇ λύρῳ τῇ ἐν τῷ Ἡραίῳ κατ' ἐμὲ ἔτι πεφυ-
κυῖα. εἶναι δ' οὖν τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα ἀρχαῖον
οὐχ ἥμιστά ἂν τις καὶ ἐπὶ τῷ ἀγάλματι τεκμαίροιτο· ἔστι
γάρ δὴ ἀνδρὸς ἔργον Αἰγινήτου Σμῖλιδος τοῦ Εὐκλείδου.
οὗτος ὁ Σμῖλῖς ἐστὶν ἡλικίαν κατὰ Δαίδαλον, δόξης δὲ
5 οὐκ ἐς τὸ ἴσον ἀφίκετο. 5. Δαιδάλῳ μὲν γὰρ γένους τε
Ἀθήνησιν ὑπῆρχεν εἶναι τοῦ βασιλικοῦ τῶν καλουμένων
Μητιονιδῶν, καὶ ὁμοῦ τῇ τέχνῃ τῆς πλάνης τε ἔνεκα καὶ
ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἐπιφανέστερος ἐγένετο ἐς ἅπαντας
ἀνθρώπους. ἀποκτείνας μὲν ἀδελφῆς παῖδα καὶ ἐπιστάμε-
νος τὰ οἴκοι νόμιμα ἐκουσίως παρὰ Μίνῳ ἔφυγεν ἐς Κρή-
την, καὶ αὐτῷ τε ἀγάλματα Μίνῳ καὶ τοῦ Μίνῳ ταῖς θυ-
γατράσιν ἐποίησε, καθότι καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐδήλωσε·
6 καταγνωσθεῖς δὲ ἀδικεῖν ὑπὸ τοῦ Μίνῳ καὶ ἐς δεσμοτή-
ριον ὁμοῦ τῷ παιδὶ ἐμβληθεῖς ἐκδιδράσκει τε ἐκ Κρήτης,
καὶ ἐς Ἰνυκὸν Σικελῶν πόλιν ἀφικνεῖται παρὰ Κώκαλον,
καὶ πολέμου παρέσχε τοῖς Σικελοῖς αἰτίαν πρὸς τοὺς Κρή-
τας, ὅτι ἔξαιτοῦντος Μίνῳ μὴ πρόοιτο αὐτὸν ὁ Κώκαλος.
καὶ ἐς τοσοῦτο ὑπὸ τοῦ Κωκάλου τῶν θυγατέρων ἐσπου-
δάσθη κατὰ τὴν τέχνην, ὥς καὶ θάνατον τῷ Μίνῳ βου-
7 λεῦσαι τὰς γυναῖκας ἐς χάριν Δαιδάλου. δηλὰ τε ὥς ἀνὰ
πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν, ἐπὶ πλεῖστον δὲ καὶ Ἰταλίας
ἀφίκετο τοῦ Δαιδάλου τὸ ὄνομα. ὁ δὲ Σμῖλῖς, ὅτι μὴ

παρὰ Σαμίους καὶ ἐς τὴν Ἠλείαν, παρ' ἄλλους γε οὐδέ-
νας φανερός ἐστιν ἀποδημήσας· ἐς τούτους δὲ ἀφίκετο,
καὶ τὸ ἄγαλμα ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας ὁ ποιήσας ἐστὶν οὗτος.

6. ** Ἰωνι δὲ τῷ ποιήσαντι τραγωδίαν ἐστὶν ἐν τῇ 8
συγγραφῇ τοιαῦδε εἰρημένα, Ποσειδῶνα ἐς τὴν νῆσον ἔρη-
μον οὕσαν ἀφικέσθαι, καὶ νύμφητε ἐνταῦθα συγγενέ-
σθαι, καὶ ὑπὸ τὰς αἰθῶνας τῆς νύμφης χιόνα ἐξ οὐρανοῦ
πεσεῖν ἐς τὴν γῆν, καὶ ἀπὸ τούτου Ποσειδῶνα τῷ παιδί
ὄνομα θέσθαι Χίον· συγγενέσθαι δὲ αὐτὸν καὶ ἑτέρα
νύμφη, καὶ γενέσθαι οἱ παῖδας Ἄγελόν τε καὶ Μέλανα·
ἀνὰ χρόνον δὲ καὶ Οἰνοπίωνα ἐς τὴν Χίον κατὰραι ναυσὶν
ἐκ Κρήτης, ἔπεσθαι δὲ οἱ καὶ τοὺς παῖδας Τάλον καὶ
Εὐάνθην καὶ Μέλανα καὶ Σάλαγόν τε καὶ Ἀθάμαντα.
Ἀφίκοντο δὲ παῖ Κᾶρες ἐς τὴν νῆσον ἐπὶ τῆς Οἰνοπίωνος 9
βασιλείας καὶ Ἄβαντες ἐξ Εὐβοίας. Οἰνοπίωνος δὲ καὶ
τῶν παιδῶν ἔλαβεν ὕστερον Ἀμφικλος τὴν ἀρχήν· ἀφί-
κετο δὲ ἐξ Ἰστιάας ὁ Ἀμφικλος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ κατὰ μάν-
τευμα ἐκ Δελφῶν. Ἐκτὼρ δὲ ἀπὸ Ἀμφίκλου τετάρτη
γενεᾷ, βασιλείαν γὰρ ἔσχε καὶ οὗτος, ἐπολέμησεν Ἀβάν-
των καὶ Καρῶν τοῖς οἰκοῦσιν ἐν τῇ νήσῳ καὶ τοὺς μὲν
ἀπέκτεινεν ἐν ταῖς μάχαις, τοὺς δὲ ἀπελθεῖν ἠνάγκασεν
ὑποσπόνδους. Γενομένης δὲ ἀπαλλαγῆς πολέμου Χίοις, 10
ἀφικέσθαι τηνικαῦτα ἐς μνήμην Ἐκτορι ὥς σφᾶς καὶ
Ἰῶσι δέοι συνθῆναι ἐς Πανιώνιον· τρίποδα δὲ ἄθλον
λαβεῖν αὐτὸν ἐπὶ ἀνδραγαθίᾳ παρὰ τοῦ κοινοῦ φησὶ
τοῦ Ἰώνων. τοσαῦτα εἰρηκότα ἐς Χίους Ἰῶνα εὕρισκον·
οὐ μέντοι ἐκεῖνό γε εἶρηκε καθ' ἣν τινα αἰτίαν Χίοι
τελοῦσιν ἐς Ἰῶνας.

V. Σμύρναν δὲ ἐν ταῖς δώδεκα πόλεσιν οὕσαν Αἰο-
λέων, καὶ οἰκουμένην τῆς χώρας καθ' ἣ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι
πόλιν καλοῦσιν ἀρχαίαν, Ἰῶνες ἐκ Κολοφῶνος ὀρμη-
θέντες ἀφελόμενοι τοὺς Αἰολεῖς ἔσχον· χρόνῳ δὲ ὕστε-

ρον καὶ Ἰωanes μετέδοσαν Σμυρναίοις τοῦ ἐν Παινιωνίῳ
 συλλόγου. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Φιλίππου τῆς ἐφ' ἡμῶν πό-
 2 λεως ἐγένετο οἰκιστὴς κατ' ὄψιν ὀνειράτος. Ἀλέξανδρον
 γὰρ θηρεύοντα ἐν τῷ ὄρει τῷ Πάγῳ, ὡς ἐγένετο ἀπὸ
 τῆς θήρας, ἀφικέσθαι πρὸς Νεμέσεων λέγουσιν ἱερὸν,
 καὶ πηγῇ τε ἐπιτυχεῖν αὐτὸν καὶ πλατάνῳ πρὸ τοῦ ἱεροῦ,
 πεφυκνία δὲ ἐπὶ τοῦ ὕδατος. καὶ ὑπὸ τῇ πλατάνῳ κα-
 θεύδοντι κελεύειν φασὶν αὐτῷ τὰς Νεμέσεις ἐπιφανείσας
 πόλιν ἐνταῦθα οἰκίζειν καὶ ἄγειν ἐς αὐτὴν Σμυρναίους,
 3 ἀναστήσαντα ἐκ τῆς προτέρας. Ἀποστέλλουσιν οὖν ἐς
 Κλάρον θεωροὺς οἱ Σμυρναῖοι περὶ τῶν παρόντων
 σφίσις ἐρησομένους, καὶ αὐτοῖς ἔχρησεν ὁ θεός·

Τρεῖς μάκαρες κεῖνοι καὶ τετράκις ἄνδρες ἔσονται,
 οἱ Πάγον οἰκήσουσι πέρην ἱεροῖο Μέλητος.

οὕτω μετῴκισαντο ἐθέλονταί, καὶ δύο Νεμέσεις νομί-
 ζουσιν ἀντὶ μιᾶς, καὶ μητέρα αὐταῖς φασὶν εἶναι Νύκτα,
 ἐπεὶ Ἀθηναῖοί γε τῇ ἐν Ῥαμνοῦντι θεῷ πατέρα λέγουσιν
 εἶναι Ὠκεανόν.

4 2. Ἰωσι δὲ ἔχει μὲν ἐπιτηδειότατα ὠρῶν [κράσεως]
 ἢ χώρα, ἔχει δὲ καὶ ἱερὰ οἷα οὐχ ἐτέρωθι, πρῶτον μὲν τὸ
 τῆς Ἐφεσίας μεγέθους τε ἔνεκα καὶ ἐπὶ τῷ ἄλλῳ πλούτῳ,
 δύο δὲ οὐκ ἐξειργασμένα Ἀπόλλωνος τό τε ἐν Βραγχί-
 δαις τῆς Μιλησίας καὶ ἐν Κλάρῳ τῇ Κολοφωνίων. δύο δὲ
 ἄλλους ἐν Ἰωνίᾳ ναοὺς ἐπέλαβεν ὑπὸ Περσῶν κατακαυ-
 θῆναι, τὸν τε ἐν Σόμῳ τῆς Ἥρας καὶ ἐν Φωκαίᾳ τῆς
 Ἀθηνᾶς· θαῦμα δὲ ὁμῶς ἦσαν καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς λελυ-
 5 μασμένοι. 3. Ἡσθεῖης δ' ἂν καὶ τῷ ἐν Ἐρυθραῖς Ἡρα-
 κλείῳ καὶ Ἀθηνᾶς τῷ ἐν Πριήνῃ ναῷ, τούτῳ μὲν τοῦ
 ἀγάλματος ἔνεκα, Ἡρακλείῳ δὲ τῷ ἐν Ἐρυθραῖς κατὰ
 ἀρχαιότητα. τὸ δὲ ἄγαλμα οὔτε τοῖς καλουμένοις Αἰγι-
 ναίοις οὔτε τῶν Ἀττικῶν τοῖς ἀρχαιοτάτοις ἐμφερές, εἰ
 δέ τι καὶ ἄλλο, ἀκριβῶς ἐστὶν Αἰγύπτιον. σχεδία γάρ

ξύλων καὶ ἐπ' αὐτῇ ὁ θεὸς ἐκ Τύρου τῆς Φοινίκης ἐξέ-
 πλευσε· καθ' ἥντινα δὲ αἰτίαν, οὐδὲ αὐτοὶ τοῦτο οἱ
 Ἑρυθραῖοι λέγουσιν. ὥς δὲ ἐς τὴν θάλασσαν ἀφίκετο 6
 ἡ σχεδία τὴν Ἰώνων, φασὶν αὐτὴν ὁρμίσασθαι πρὸς
 ἄκρα καλουμένη Μεσάτῃ· ἡ δὲ ἔστι μὲν τῆς ἡπείρου,
 τοῖς δὲ ἐκ τοῦ Ἑρυθραίων λιμένος ἐς νῆσον τὴν Χίων
 πλέουσι τοῦτό ἐστι μεσαίτατον, ἐπεὶ δὲ ἡ σχεδία κατὰ
 τὴν ἄκραν ἔσχευ, ἐνταῦθα πολὺν μὲν οἱ Ἑρυθραῖοι
 πόνον, οὐκ ἐλάσσονα δὲ ἔσχον οἱ Χῖοι ποιούμενοι σπου-
 δὴν παρὰ σφᾶς καταγαγεῖν ἑκάτεροι τὸ ἄγαλμα· τέ- 7
 λος δὲ Ἑρυθραῖος ἄνθρωπος, ᾧ βίος μὲν ἦν ἀπὸ θα-
 λάσσης γεροντὸς καὶ ἄγρας ἰχθύων, διέφθαρτο δὲ ὑπὸ
 νόσου τοὺς ὀφθαλμούς, ὄνομα δὲ οἱ Φορμίων ἦν, οὗτος
 ὁ ἄλιεύς εἶδεν ὕψιν ὀνείρατος ὥς τὰς Ἑρυθραίων γυναι-
 κας ἀποκεῖρασθαι δέοι τὰς κόμας, καὶ οὕτω τοὺς ἄνδρας
 πλεξαμένους κάλον ἐκ τῶν τριχῶν τὴν σχεδίαν παρὰ
 σφᾶς κατὰξειν· αἱ μὲν δὴ ἄσται τῶν γυναικῶν οὐδαμῶς
 ὑπακούειν τῷ ὀνείρατι ἐβούλυντο· ὁπόσαι δὲ τοῦ Θρα- 8
 κίου γένους ἐδούλευον καὶ οὔσαι σφίσιν ἐλευθέραις ἦν
 ἐνταῦθα βίος, ἀποκεῖραι παρέχουσιν αὐνάς· καὶ οὕτως
 οἱ Ἑρυθραῖοι τὴν σχεδίαν κατέλκουσιν. ἔσοδος τε δὴ
 ταῖς Θράσσαις ἐς τὸ Ἡράκλειόν ἐστι γυναικῶν μόναις,
 καὶ τὸ καλῶδιον τὸ ἐκ τῶν τριχῶν καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι οἱ ἐπι-
 χώριοι φυλάσσουσι, καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλιέα οἱ αὐτοὶ οὗτοι
 ἀναβλέψαι τε καὶ ὀρᾶν τὸ λοιπὸν τοῦ βίου φασίν. 4. Ἔστι 9
 δὲ ἐν Ἑρυθραῖς καὶ Ἀθηναῖς Πολιάδος ναὸς καὶ ἄγαλμα
 ξύλου μεγέθει μέγα καθήμενόν τε ἐπὶ θρόνου, καὶ ἡλα-
 κάτην ἐν ἑκατέρᾳ τῶν χειρῶν ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
 πόλον. τοῦτο Ἐνδοίου τέχνην καὶ ἄλλοις ἔτεκμαιρόμεθα
 εἶναι, καὶ ἐς τὴν ἐργασίαν ὀρῶντες τοῦ ἔνδου ἄγαλμα-
 τος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ ταῖς Χόρισί τε καὶ Ὠραῖς, αἱ
 πρὶν ἐσελθεῖν ἐστήκασιν ἐν ὑπαίθρῳ λίθου λευκοῦ, ἐποι-

- ἦθη δὲ καὶ κατ' ἐμὲ Σμυρναίοις ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ μεταξὺ Κορυφῆς τε ὄρους καὶ θαλάσσης ἀμιγοῦς ὕδατι ἀλλοίω.
- 10 5. Ἡ δὲ Ἰωνία παρὲς τῶν τε ἱερῶν καὶ τῆς τοῦ ἀέρος κράσεως παρέχεται καὶ ἄλλα ἐς συγγραφήν, ἣ μὲν γε Ἐφεσία χώρα τὸν τε Κέγχριον ποταμὸν καὶ τοῦ Πίονος τοῦ ὄρους τὴν φύσιν καὶ πηγὴν τὴν Ἀλιταίαν. Ἐν δὲ τῇ Μιλησίᾳ πηγὴ τέ ἐστι Βιβλὶς καὶ ὅσα ἐς τῆς Βιβλίδος τὸν ἔρωτα ἄδουσιν. ἐν δὲ τῇ Κολοφωνίῳ ἄλλος τε τοῦ Ἀπόλλωνος, δένδρα μελίας. καὶ οὐ πόρρω τοῦ ἄλλους
- 11 Ἀλῆς ποταμὸς ψυχροτάτος τῶν Ἰωνία. Λεβεδίοις δὲ τὰ λουτρὰ ἐν τῇ γῇ θαῦμα ἀνθρώποις ὁμοῦ καὶ ὠφέλεια γίνεται. ἔστι δὲ καὶ Τηϊοῖς ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ λουτρὰ τῇ Μακρία, τὰ μὲν ἐπὶ τῷ κλύδωνι ἐν πέτρας χηραμῶ, τὰ δὲ καὶ ἐς ἐπίδειξιν πλούτου πεποιημένα. Κλαζομενίοις δὲ λουτρὰ ἔστιν· ἐν δὲ αὐτοῖς Ἀγαμέμνων ἔχει τιμὰς. καὶ ἄντρον μητρός σφίσι Πύρρου καλούμενον, καὶ λόγον ἐπὶ
- 12 τῷ Πύρρῳ λέγουσι τῷ ποιμένι. Ἐρυθραίοις δὲ ἔστι μὲν χώρα Χαλκίς, ἀφ' ἧς καὶ τῶν φυλῶν σφίσιν ἡ τρίτη τὸ ὄνομα ἔσχηκεν, ἔστι δὲ τῆς Χαλκίδος κατατείνουσα ἐς τὸ πέλαγος ἄκρα καὶ ἐν αὐτῇ λουτρὰ θαλάσσια, μάλιστα τῶν ἐν Ἰωνίᾳ λουτρῶν ὠφέλιμα ἀνθρώποις. 6. Σμυρναίοις δὲ ποταμὸς Μέλῃς ὕδωρ ἔστι κάλλιστον, καὶ σπῆλαιον ἐπὶ ταῖς πηγαῖς, ἔνθα Ὅμηρον ποιῆσαι τὰ ἔπη λέ-
- 13 γουσι. Χίοις δὲ ὁ τοῦ Οἰνοπίωνος τάφος θεῶν τε παρέχεται καὶ τινες καὶ λόγους ἐς τοῦ οἰνοπίωνος τὰ ἔργα. Σαμίοις δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς τὸ Ἡραῖον τὸ Ῥαδίνης καὶ Λεοντίχου μνημῆα ἔστι, καὶ τοῖς ὑπὸ ἔρωτος ἀνιομένοις εὐχεσθαι κατέστηκεν ἰοῦσιν ἐπὶ τὸ μνημα. τὰ μὲν δὲ ἐν Ἰωνίᾳ θαύματα πολλὰ τε καὶ οὐ πολλῶ τινὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀποδέοντά ἐστιν.

VI. Τότε δὲ ἀπεληλυθόντων Ἰώνων τὴν τε γῆν οἱ Ἀχαιοὶ τὴν Ἰώνων διελάγχανον καὶ ἐσφικίζοντο ἐς τὰς

πόλεις. αἱ δὲ δύο τε καὶ δέκα ἦσαν ἀριθμόν, ὅποσαι γε καὶ ἐς ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν γινώριμοι, Δύμη μὲν πρὸς Ἡλίδος πρώτη, μετὰ δὲ αὐτὴν Ὠλενος καὶ Φαραὶ καὶ Τρίτεια καὶ Ῥύπες καὶ Αἴγιον καὶ Κερύνεια καὶ Βοῦρα, ἐπὶ ταύταις δὲ Ἑλίκη καὶ Αἰγαί τε καὶ Αἴγαιρα, καὶ Πελλήνη πρὸς τῆς Σικυωνίας ἐσχάτη. ἐς ταύτας οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐσωκίζοντο πρὸτ' ὅν ἐτι ὑπὸ Ἰώνων οἰκουμένας. 2. Ἦσαν δὲ οἱ τὸ μέγιστον τοῖς Ἀχαιοῖς 2 ἔχοντες κράτος οἱ τε Τισαμενοῦ παῖδες Δαῖμένης καὶ Σπάρτων καὶ Τέλλης τε καὶ Λεοντομένης· Κομήτης δὲ ὁ πρεσβύτατος τῶν Τισαμενοῦ παίδων προτερον ἐτι διεβεβήκει ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν. οὗτοί τε δὴ τηρναῦτα ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐδυνάστευον καὶ Δαμασίας ὁ Πενθίλου τοῦ Ὀρέστου, τοῖς Τισαμενοῦ παισὶν ἀνεψιὸς πρὸς πατρός. ἰσχυον δὲ ἐπ' ἴσης τοῖς κατειλεγμένοις καὶ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Λακεδαιμόνος Πρεσγένης καὶ ὁ υἱός, ὄνομα δὲ οἱ ἦν Πατρεύς· καὶ σφισιν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐδόθη κτίσασθαι πόλιν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Πατρώως ἐτέθη τῇ πόλει.

3. Τὰ δὲ ἐς πόλεμον τοιάδε ἦν τοῖς Ἀχαιοῖς. κατὰ 3 μὲν τὴν ἐς Ἴλιον ἐπιστρατεῖαν Ἀγαμέμνωνος Λακεδαίμονα ἐτι καὶ Ἀργος οἰκοῦντες μεγίστη τοῦ Ἑλληνικοῦ μοῖρα ἦσαν· κατὰ δὲ τὴν Ξέρξου καὶ Μήδων ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα οὔτε Λεωνίδα τῆς ἐξοδου τῆς ἐς Θερμοπύλας εἰσὶν οἱ Ἀχαιοὶ δῆλοι μετεσχηκότες, οὔτε Ἀθηναίοις ὁμοῦ καὶ Θεμιστοκλεῖ πρὸς Εὐβοίᾳ καὶ Σαλαμῖνι ναυμαχῆσαντες, οὐδὲ σφᾶς κατάλογος συμμάχων ἔχει Λακωνικὸς ἢ Ἀττικὸς. ὑστέρησαν δὲ καὶ ἔργου τοῦ Πλαταιᾶσι· διῆλα γάρ 4 δὴ ὅτι ἐπὶ τῷ ἀναθήματι τῷ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῶν Ἑλλήνων μετὴν ἂν καὶ Ἀχαιοῖς γεγράφθαι. δοκεῖν δέ μοι, τὰς πατρίδας τε ὑπολειφθέντες ἕκαστοι τὰς αὐτῶν ἔσωζον, καὶ ἅμα διὰ τὸ ἔργον τὸ πρὸς Τροίαν Λακεδαιμονίους Δω-

ριεῖς ἀπηξίουν σφίσιν ἡγεῖσθαι. ἐδήλωσαν δὲ καὶ ἀνὰ
 χρόνον· Λακεδαιμονίων γὰρ ἐς τὸν πρὸς Ἀθηναίους πό-
 λεμον καταστάντων ὕστερον, ἐς τὴν συμμαχίαν ἦσαν οἱ
 Ἀχαιοὶ πρόθυμοι Πατρεῦσι, καὶ ἐς τοὺς Ἀθηναίους οὐχ
 5 ἦσσαν εἶχον γνώμην. Πολέμων δὲ τῶν πολεμηθέντων
 ὕστερον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ μὲν ἐν Χαιρωνείᾳ Φι-
 λίππου τε ἐναντία καὶ Μακεδόνων οἱ Ἀχαιοὶ μετέσχον,
 ἐς δὲ τὴν Θεσσαλίαν καὶ ἐπὶ τὸν πρὸς Λαμίας καλούμενον
 πόλεμον οὗ φασιν ἐκστρατεύσασθαι· οὐ γάρ πω μετὰ τὸ
 πταῖσμα ἀνενηνοχένοι τὸ ἐν Βοιωτοῖς 4. Ὁ δὲ τῶν ἐπι-
 χωρίων Πατρεῦσιν ἐξηγητῆς τὸν παλαιστὴν Χεῖλωνα
 Ἀχαιῶν μόνον μετασχεῖν ἔφασκε τοῦ ἔργου τοῦ περὶ Λά-
 6 μIAN. οἶδα δὲ καὶ ἄνδρα αὐτὸς Λυδὸν Ἄδραστον ἰδίᾳ καὶ
 οὐκ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τοῦ Λυδῶν ἀμύναντα Ἑλλησι. τοῦ
 δὲ Ἀδράστου τούτου χαλκῆν εἰκόνα ἀνέθεσαν οἱ Λυδοὶ
 πρὸ ἱεροῦ Περσικῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ἔγραψαν ἐπίγραμμα
 ὡς τελευτήσειεν ὁ Ἄδραστος ἐναντία Λεοννάτῳ μαχόμε-
 7 νος ὑπὲρ Ἑλλήνων. Ἡ δὲ ἐς Θερμοπύλας ἐπὶ τὴν Γαλα-
 τῶν στρατιὰν ἔξοδος καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμοίως παρώφθη
 Πελοποννησίοις· ἅτε γὰρ πλοῖα οὐκ ἔχοντων τῶν βαρ-
 βάρων, δεῖνόν ἔσεσθαι σφίσιν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἡλπιζον,
 εἰ τὸν Κορινθίων ἰσθμὸν ἐκ θαλάσσης τῆς κατὰ Λέχαιον
 ἀποτεριχίσειαν ἐς τὴν ἑτέραν τὴν ἐπὶ Κεγχρέαις θάλασσαν.
 8 5. Τοῦτο μὲν δὴ Πελοποννησίων ἦν τότε ἀπάντων
 βούλευμα· ἐπεὶ δὲ Γαλάται ναυσὶν ὄντινα δὴ τρόπον
 διαβεβήκεσαν ἐς τὴν Ἀσίαν, ἐνταῦθα εἶχεν οὕτω τὰ Ἑλ-
 λήνων. προεστῆκεσαν κατ' ἰσχὺν οὐδένες ἔτι τοῦ Ἑλλη-
 νικοῦ. Λακεδαιμονίους μὲν γὰρ τὸ ἐν Λεύκτροις πταῖσμα,
 καὶ ἅμα οἱ τε Ἀρκάδες συνεληλυθότες ἐς Μεγάλην πόλιν
 καὶ οἱ Μεσσήνιοι παροικούντες, ἀνασώσασθαι τὴν προ-
 9 τέραν ἔτι εὐδαιμονίαν ἐκώλυνον· Θηβαίοις δὲ ἐς τοσοῦτο
 ἠρήμωσεν Ἀλέξανδρος τὴν πόλιν, ὥς ἔτεσιν ὕστερον οὐ

πολλοῖς καταχθέντας ὑπὸ Κασσάνδρου μηδὲ σῶζειν τὰ οἰκεῖα ἀξιόχρεως εἶναι· Ἀθ. ναίοις δὲ εὐνοια μὲν παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ τῶν ἔργων μάλιστα ὑπῆρχε τῶν ὕστερον, ἀναπαύσασθαι δὲ οὐ ποτε ἐκ τοῦ Μακεδόνων πολέμου παρὶν αὐτοῖς.

VII. Ἑλλήνων δὲ οὐ τασσομένων τῆνικαῦτα ἔτι ἐν κοινῷ, ἰδίᾳ δὲ ἐκάστων κατὰ σφᾶς συνισταμένων, οἱ Ἀχαιοὶ μάλιστα ἴσχυον. τυράννων τε γὰρ πλὴν Πελλήνης αἱ ἄλλαι πόλεις τὸν χρόνον ἅπαντα ἀπείρως ἐσχήκεσαν· αἱ τε ἐκ πολέμων καὶ ἀπὸ τῆς νόσου συμφοραὶ τῆς λοιμώδους οὐκ ἐς τοσοῦτο Ἀχαιοῖς ἐφ' ὅσον τοῖς ἄλλοις ἐγένοντο Ἑλλησι. συνέδριόν τε οὖν Ἀχαιῶν καλούμενον καὶ ἀπὸ κοινοῦ λόγου βουλευμάτα τε ἦν Ἀχαιοῖς καὶ τὰ ἔργα. Ἀθροίζεσθαι δὲ ἐς Αἰγιὸν σφισιν ἔδοξεν· αὕτη 2 γὰρ μετὰ Ἑλίκην ἐπικλυσθεῖσαν πόλεων ἐν Ἀχαιῶν τῶν ἄλλων δόξη προεῖχεν ἐκ παλαιοῦ καὶ ἴσχυεν ἐν τῷ τότε. Ἑλλήνων δὲ τῶν λοιπῶν Σικυῶνιοι συνεδρίου πρῶτοι τοῦ Ἀχαιῶν μετέσχον. μετὰ δὲ Σικυωνίους ἐσήεσαν ἥδη καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων οἱ μὲν αὐτίκα, οἱ δὲ χρόνον τινα ἐπισχόντες· τοὺς δὲ καὶ ἐκτὸς οἰκοῦντας τοῦ Ἰσθμοῦ συντελεῖν ἐς Ἀχαιοὺς ἐπειθεν, ὅτι ἐς πλέον ἰσχύος προῖον ἐώρων ἀεὶ τὸ Ἀχαιῶν. 2. Λακεδαίμονιοι 3 δὲ Ἑλλήνων μόνοι διάφοροί τε Ἀχαιοῖς τὰ μάλιστα ἦσαν καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ πόλεμόν σφισιν ἐπῆγον. Πελλήνην μὲν γε Ἀχαιῶν πόλιν Ἀγίς εἶλεν ὁ Εὐδαμίδου βασιλεύων ἐν [τῇ] Σπάρτῃ, καὶ ἐξέπεσεν αὐτίκα ἐκ Πελλήνης ὑπὸ Ἀράτου καὶ Σικυωνίων· Κλεομένης δὲ ὁ Λεωνίδου τοῦ Κλεωνύμου, βασιλεὺς οἰκίας τῆς ἑτέρας, ἀντικαθημένους Ἀρατον καὶ Ἀχαιοὺς πρὸς Δύμη παρὰ πολὺ τε ἐκράτησεν ἐλθόντας ἐς χεῖρας, καὶ ὕστερον Ἀχαιοῖς καὶ Ἀντιγόμφῳ συνέθετο εἰρήνην. Ἀντίγονος δὲ οὗτος τῆνι- 4 καῦτα ἀρχὴν τὴν Μακεδόνων εἶχεν, ἐπιτροπεύων Φί-

λιππον τὸν Δημητρίου παῖδα ἔτι ἡλικίαν ὄντα· ἦν δὲ καὶ
 ἀνεψιὸς τῷ Φιλίππῳ καὶ μητρὶ αὐτοῦ συνώκει. πρὸς τοῦ-
 του οὖν τὸν Ἀντίγονον καὶ Ἀχαιοὺς ποιησάμενος ὁ Κλε-
 ομένης σπονδάς, καὶ αὐτίκα παραβὰς ὅσα ὤμοσεν, ἡν-
 δραποδίσατο Ἀρκάδων Μεγάλην πόλιν· Λακεδαιμονίοις
 τε τὸ ἐν Σελλασίᾳ παῖσμα πρὸς Ἀχαιοὺς καὶ Ἀντίγονον
 Κλεομένους ἕνεκα καὶ ἐπιτοχίας τῆς ἐκείνου συνέβη.
 Κλεομένους μὲν δὴ καὶ αὐθις ἐν λόγοις τοῖς Ἀρκαδιοῖς
 5 ἀφιξομεθα ἐς μνήμην· Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου τὴν
 Μακεδόνων ἀρχήν, ὡς ἀφίκετο ἐς ἄνδρας, παρὰ ἐκόντος
 Ἀντιγόνου λαβὼν, φόβον τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσιν ἐνεποίησε
 τὰ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, προγόνου μὲν οὐκ ὄντος
 αὐτῷ, τῷ δὲ ἀληθεῖ λόγῳ ἀδεσποτου, τὰ τε ἄλλα αὐτοῦ
 μιμούμενος καὶ τὰ ἐς θεραπείαν ὅσοις πατρίδας ἀρεστὰ
 ἦν ἐπ' οἰκείοις προδιδόναι κέρδεσι· προπίνειν δὲ παρὰ
 τὰ συμπόσια ἐπὶ δεξιότητι καὶ φιλίᾳ κύλικας οὐκ οἴνου,
 φαρμάκων δὲ ἐς ὄλεθρον ἀνθρώποις, ἃ δὴ ὁ μὲν τοῦ
 Ἀμύντου Φίλιππος οἶδ' ἐπενόησεν, ἔμοι δοκεῖν, ἀρχήν,
 Φιλίππῳ δὲ τῷ Δημητρίου τὰ φάρμακα τόλμημα ἦν ἐλα-
 6 φρότατον. Κατεῖχε δὲ καὶ τρεῖς πόλεις φρουραῖς, ὀρμη-
 τήρια εἶναί οἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος· καὶ ὠνόμαζε δὲ ὑπὸ
 τῆς ὕβρεως καὶ τῆς ἐς τὸ Ἑλληνικὸν ὑπεροψίας κλεῖς τῆς
 Ἑλλάδος τὰς πόλεις ταύτας. ἐπὶ μὲν γε Πελοποννήσῳ
 Κόρινθος καὶ ἡ Κορινθίων ἀκρόπολις ἐπετετείχιστο, ἐπὶ
 δὲ Εὐβοίᾳ καὶ Βοιωτοῖς τε καὶ Φωκεῦσι Χαλκίς ἢ πρὸς
 τῷ Εὐρίπῳ· κατὰ δὲ Θεσσαλῶν τε αὐτῶν καὶ τοῦ Αἰτω-
 λῶν ἔθρους Μαγνησίαν τὴν ὑπὸ τὸ Πήλιον κατεῖχεν ὁ
 Φίλιππος. 4. Μάλιστα δὲ Ἀθηναίους καὶ τὸ Αἰτωλικὸν
 ἐπιστρατείας τε συνεχέσιν ἐπίεξε καὶ ληστῶν καταδρο-
 7 μαῖς. ἐμνημόνευσε δέ μοι καὶ πρότερον ὁ λόγος ἐν τῇ
 Ἀτθίδι συγγραφῇ ὅσοι τε Ἑλλήνων ἡ βαρβάρων ἐναντία
 Φιλίππου συνήραντο Ἀθηναίοις, καὶ ὡς ὑπὸ Ἀσθeneύς

τῶν συμμάχων ἐπὶ Ῥωμαίους καὶ ἐπικουρίαν τὴν ἐκεῖθεν κατέφευγον οἱ Ἀθηναῖοι. Ῥωμαῖοι δὲ ἐπεπόμφεσαν καὶ οὐ πολλῷ τινὶ ἔμπροσθεν λόγῳ μὲν ἐπικουρήσοντας Αἰτωλοῖς ἐναντία Φιλίππου, τῷ δὲ ἔργῳ μᾶλλον τι ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πραγμάτων. τότε δὲ ἀπο- 8 στέλλουσιν Ἀθηναίοις στρατιάν τε καὶ ἡγεμόνα Ὀτίλιον. τοῦτο γάρ οἱ τῶν ὀνομάτων ἦν τὸ ἐκδηλότατον, ἐπεὶ καλοῦνται γε οὐ πατρόθεν οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ ταῦτα Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ τρία, ὁπότε ὀλίγιστα, καὶ ἔτι πλέονα ὀνόματα ἐκάστῳ τίθενται. τῷ δὲ Ὀτιλίῳ προσετέτακτο ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπείργειν ἀπὸ Ἀθηναίων καὶ τοῦ Αἰτωλικοῦ τὸν Φιλίππου πόλεμον. Ὀτίλιος δὲ τὰ μὲν ἄλλα τοῖς πράγ- 9 μασι κατὰ τὰ ἐπιτεταγμένα ἐχρῆτο, τάδε δὲ οὐ κατὰ γνώμην οἱ τὴν Ῥωμαίων ἐστὶν εἰργασμένα. Εὐβοέων γάρ Ἑστίαιαν πόλιν καὶ Ἀντίκυραν τὴν ἐν τῇ Φωκίδι ἐλόν, ὑπηκόους κατ' ἀνάγκην οὕσας Φιλίππου, ἐποίησεν ἀναστάτους. καὶ τοῦδε ἔνεκα, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐπεὶ ἐπύθετο ἡ βουλή, ἀποστέλλουσιν Ὀτιλίῳ διάδοχον τῆς ἀρχῆς Φλαμίνιον.

VIII. Τότε δὲ ἦκων ὁ Φλαμίνιος Ἐρέτριάν τε διήρ- πασε τοὺς φρουροῦντας Μακεδόνων μάχῃ νικήσας, καὶ αὐθις ἐλάσας ἐπὶ Κόρινθον κατεχομένην ὑπὸ Φιλίππου φρουρᾷ αὐτὸς τε προσεκάθητο πολιορκῶν, καὶ παρὰ Ἀχαιοὺς ἅμα ἀποστέλλων ἐπήγγελλέ σφισιν ἀφικνεῖσθαι πρὸς Κόρινθον στρατιᾷ συμμάχους τε ἀξιωθησομένους καλεῖσθαι Ῥωμαίων καὶ ἅμα εὐνοίᾳ τῇ ἐς τὸ Ἑλληνικόν. Ἀχαιοὶ δὲ ἐποιοῦντο μὲν μέγας καὶ αὐτὸν ἐν αἰτία 2 Φλαμίνιον καὶ ἔτι πρότερον Ὀτίλιον, οἳ μετεχειρίσαντο ὥμῳς οὕτω πόλεις Ἑλληνίδας καὶ ἀρχαίας, ἀναμαρτήτους τε οὕσας πρὸς Ῥωμαίους καὶ οὐ κατὰ γνώμην ὑπὸ Μακεδόνων ἀρχομένας προεωρῶντο δὲ καὶ ὥς ἀντὶ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων Ῥωμαῖοι σφίσι τε ἤκοιεν καὶ τῷ Ἕλλη-

νικῶ δεσπόται προστάττειν. Ῥηθέντων δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ πολλῶν καὶ ἐναντίων ἀλλήλοις, τέλος οἱ εὖνοι Ῥωμαίοις ἐνίκησαν, καὶ Ἀχαιοὶ Φλαμινίῳ Κόρινθον συνεπολιόρκησαν. Κορίνθιοι δὲ ἀπὸ Μακεδόνων ἐλευθερωθέντες μετέσχον αἰτίκα συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν, μετασχόντες καὶ πρότερον, ὅτε Ἀρατος καὶ Σικυνώνιοι φρουρὰν ἐκ τοῦ Ἀκροκορίνθου [τὴν πᾶσαν] ἐξήλασαν καὶ ἀπέκτειναν Περσαῖον ὑπὸ Ἀντιγόνου ταχθέντα ἐπὶ τῇ φρουρᾷ. 2. Ἀχαιοὶ δὲ τὸ ἀπὸ τούτου σύμμαχοί τε ὠνομάζοντο Ῥωμαίων καὶ ἐς τὰ πάντα ἦσαν πρόθυμοι· καὶ σφισιν εἶποντο μὲν ἐς Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ Φίλιππον, μετέσχον δὲ καὶ στρατείας ἐς Αἰτωλούς. τρίτα δὲ ὁμοῦ Ῥωμαίοις ἐμαχέσαντο ἐναντία Ἀντιόχου καὶ Σύρων.

4 Ὅσα μὲν δὴ Ἀχαιοὶ Μακεδόσιν ἢ στρατιᾷ τῇ Σύρων ἐναντία ἐτάξαντο, φιλία τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπραξάν· ἐς δὲ Αἰτωλούς ἐκ παλαιοῦ σφισιν ἦν οἰκεῖα ἐγκλήματα. 3. Ἐπεὶ δὲ ἡ Νάβιδος ἐν Σπάρτῃ τυραννὺς κοτελέλυτο, ἐς πλείστην ὁμότητα ἀνδρὸς ἀφικομένου, τὰ ἐς τοὺς

5 Λακεδαιμονίους αἰτίκα ἐνεπεπτώκει· καὶ σφᾶς ὑπὸ τὸν χρόνον οἱ Ἀχαιοὶ τοῦτον ἐς σύλλογον ὑπάγοντα τὸν Ἀχαϊκόν, καὶ δίκας τε ἐδίκαζόν σφισιν ἐς τὸ ἀκριβέστατον, καὶ τὰ τεῖχη τῆς Σπάρτης καταβάλλουσιν ἐς ξδαφος, οἰκοδομηθέντα μὲν καὶ προτερον ἔτι αὐτοσχεδίως ἐπὶ τε τῆς Δημητρίου καὶ ὕστερον τῆς Πύρρου καὶ Ἡπειρωτῶν στρατείας, ἐπὶ δὲ τῆς τυραννίδος τῆς Νάβιδος καὶ ἐς τὸ ἀσφαλέστατον ὀχυρωθέντα. τὰ τε οὖν τεῖχη τῆς Σπάρτης οἱ Ἀχαιοὶ καθεῖλον, καὶ τὰ ἐς μελέτην τοῖς ἐφήβοις ἐκ τῶν Λυκούργου νόμων καταλύσαντες ἐπέταξαν τοῖς

6 Ἀχαιῶν ἐφήβοις τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν. ταῦτα μὲν δὴ καὶ ἐς πλέον ἐπέξεισιν αὐθὶς μοι τὰ ἐς Ἀρκάδας· 4. Λακεδαιμόνιοι δέ, ἅτε μεγάλως τοῖς ἐπιτάγμασιν ἀχθόμενοι τοῖς Ἀχαιῶν, καταφεύγουσιν ἐπὶ Μέτελλον καὶ ὅσοι σὺν Με-

τέλλω κατὰ πρεσβείαν ἦκον ἐκ Ῥώμης, ἀφίκοντο δὲ οὗτοι
 Φιλίππῳ καὶ Μακεδόσι πόλεμον μὲν οὐδένα ἐπάξοντες,
 ἅτε εἰρήνης πρότερον ἔτι Φιλίππῳ καὶ Ῥωμαίοις ὁμο-
 μοσμένης, ὅποσα δὲ ἦ Θεσσαλοῖς ἢ τῶν ἐξ Ἡπείρου τισὶν
 ἐγκλήματα ἦν ἐς Φίλιππον, ταῦτα ἦκον οἱ ὁμοῦ Μετέλλῳ
 κρινοῦντες. Ἐργῶ μὲν δὴ Φίλιππός τε αὐτὸς καὶ ἡ Μα- 7
 κεδόνων ἀκμὴ καθήρητο ὑπὸ Ῥωμαίων. μαχεσάμενος
 γὰρ Φλαμινίου καὶ Ῥωμαίων ἐναντία Φίλιππος ἐν Κυνὸς
 καλουμέναις Κεφαλαῖς λόφοις τὸ ἦττον ἠνέγκατο· ἄλλ'
 ἅτε δὴ κατὰ δύναμιν ἀγωνισάμενος [αὐτὸς οὗτος Φίλιπ-
 πος] τοσοῦτον ἐκρατήθη τῇ συμβολῇ, ὥς στρατιᾶς τε ἦν
 ἦγεν ἀποβαλεῖν τὸ πολὺ, καὶ ἐκ τῶν πόλεων, ὅσας εἶλεν
 ἐν τῇ Ἑλλάδι πολέμῳ παραστησάμενος, ἐξήγαγεν ἐξ ἀπα-
 σῶν τὰς φρουράς κατὰ ὁμολογίαν πρὸς Ῥωμαίους. 5. Κατὰ 8
 μέντοι τοῦ λόγου τὸ εὐπρεπὲς παρὰ Ῥωμαίων εὗρητο
 εἰρήνην, δεήσεσι μὲν παντοίοις καὶ δαπάναις χρημάτων
 μεγάλαις. τὰ δὲ ἐς Μακεδόνας δύναμιν τε ἦν ἐπὶ Φιλίπ-
 που περιεβάλοντο τοῦ Ἀμύντου, καὶ ὥς ἐπὶ Φιλίππου
 τοῦ ὑστέρου τὰ πράγματά σφισιν ἐφθάρη, Σίβυλλα οὐκ
 ἄνευ θεοῦ προεθέσπισεν. ἔχει δὲ οὕτω τὰ χρησθέντα·

Ἀνχοῦντες βασιλεῦσι Μακεδόνες Ἀργεάδησιν,

ὕμιν κοιρανέων ἀγαθὸν καὶ πῆμα Φίλιππος.

9

ἦτοι ὁ μὲν πρότερος πόλεσιν λαοῖσί τ' ἄνακτας

θήσει· ὁ δ' ὀπλότερος τιμὴν ἀπὸ πᾶσαν ὀλέσσει,

δηθηεῖς ἐσπερίοισιν ὑπ' ἀνδράσιν ἡρώϊς τε.

Ῥωμαῖοί τε δὴ τὰ πρὸς ἐσπέραν νεμόμενοι τῆς Εὐρώπης
 καθεῖλον τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, καὶ τῶν ἐς τὸ συμμαχι-
 κὸν ταχθέντων Ἀτταλος * * καὶ ἔτι ἐκ Μυσίας στρατιᾶς·
 πρὸς δὲ ἀνίσχοντα ἥλιον μᾶλλον τι ἢ Μυσία τέτραπται.

IX. Τότε δὲ τῷ Μετέλλῳ καὶ τῇ ἄλλῃ πρεσβείᾳ μὴ
 ὑπεριδεῖν Λακεδαιμονίων ἤρεσε καὶ Ἀχαιῶν, τοὺς δὲ
 τὰς ἀρχὰς ἔχοντας ἐς τὸ συνέδριον ἡξίουσιν συγκαλέσαι

τοὺς Ἀχαιοὺς, ἵνα ἐν κοινῷ διδῶσι αὐτοὺς ἡπιώτερον μεταχειρίζεσθαι τὰ ἐν Λακεδαίμονι, οἱ δὲ σφισιν ἀπεκρίναντο μήτε ἐκείνοις Ἀχαιοὺς ἐς σύλλογον μήτε ἄλλω συνάειν, ὅστις μὴ ἐπὶ τῷ πράγματι ἐφ' ὅτῳ ποιεῖται τὴν πρόσδοδον παρὰ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς ἔχει δόγμα. Μέτελλος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν περιυβρίσθαι νομίζοντες, ἐπειδὴ ἀφίκοντο ἐς Ῥώμην, πολλὰ ἐπὶ τῆς βουλῆς καὶ οὐ πάντα [τὰ] ἀληθῆ κατηγόρουν τῶν Ἀχαιῶν.

2 2. Τούτων δὲ πλείονα ἐνεκάλουν Ἀχαιεῖς Ἀρεὺς καὶ Ἀλκιβιάδας, Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ δόκιμοι τὰ μάλιστα ἐν τῇ Σπάρτῃ, τὰ δὲ ἐς Ἀχαιοὺς οὐ δίκαιοι γενομένους γὰρ ὑπὸ Νάριδος φυγάδας ὑπεδέξαντο αὐτοὺς οἱ Ἀχαιοί, καὶ ἀποθανόντος Νάριδος παρὰ γνῶμην Λακεδαιμονίων τοῦ δήμου κατάγουσιν ἐς Σπάρτην. τότε οὖν ἀναβεβηκότες καὶ οὗτοι παρὰ τὴν βουλήν προθυμότερα ἐνέκειντο Ἀχαιοῖς. Ἀχαιοὶ δέ σφισιν ἀπελθοῦσιν ἐπιβάλλουσιν ἐν

3 τῷ συνεδρίῳ θάνατον ζημίαν. 3. Ῥωμαῖον δὲ ἡ βουλή πέμπουσιν ἄλλους τε ἄνδρας καὶ Ἀππίον Λακεδαιμονίους καὶ Ἀχαιοὺς τὰ δίκαια ὁρίσαι. Ἀππίος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἔμελλον μὲν οὐδὲ οφθέντες Ἀχαιοῖς ἔσεσθαι καθ' ἡδονήν, οἱ Ἀρέα καὶ Ἀλκιβιάδαν ἅμ' αὐτοῖς ἐπήγοντο ἐν τῷ τότε Ἀχαιοῖς ἐχθίστους· ἐλύπησαν δὲ καὶ ἐς πλεον τοὺς Ἀχαιούς, ἐπειδὴ ἐς τὸν σύλλογον αὐτῶν ἐπελθόντες σὺν

4 ὁργῇ μᾶλλον ἐποιοῦντο ἢ πειθοῖ τοὺς λόγους. Λυκόρτας δὲ ὁ Μεγαλοπολίτης, οὔτε ἀξιώματι οὐδενὸς Ἀρκάδων ὕστερος καί τι καὶ φρόνημα κατὰ φιλίαν προσειληφώς τὴν Φιλοποίμενος, λόγῳ τε ἀπέφαινε τὰ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν δίκαια, καὶ ὁμοῦ τοῖς λόγοις καὶ μέμψιν τινὰ ὑπέτεινεν ἐς τοὺς Ῥωμαίους. Ἀππίος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Λυκόρταν λέγοντα ἐποιοῦντο ἐν χλευασμῷ καὶ Ἀρέως ἀποψηφίζονται καὶ Ἀλκιβιάδα μῆδὲν ἀδίκημα ἐξ αὐτῶν ἐς Ἀχαιοὺς εἶναι, Λακεδαιμονίοις τε ἀποστεῖλαι πρέσβεις ἐφιάσιν

ἐς Ῥώμην, ἐναντία ἐφίεντες ἢ Ῥωμαίοις συγκείμενα ἦν
 καὶ Ἀχαιοῖς. Ἀχαιῶν μὲν γὰρ εἶρητο ἀπὸ τοῦ κοινοῦ
 παρὰ τὴν Ῥωμαίων βουλὴν ἀπιέναι πρέσβεις, ἰδίᾳ δὲ
 ἀπείρητο μὴ πρεσβεύεσθαι τὰς πόλεις ὅσαι συνεδρίου
 τοῦ Ἀχαιῶν μετεῖχον. Ἀντιπρεσβευσασμένων δὲ καὶ 5
 Ἀχαιῶν Λακεδαιμονίοις, καὶ λόγων ῥηθέντων ὑπὸ ἀμ-
 φοτέρων ἐπὶ τῆς βουλῆς, τοὺς αὐτοὺς ἀποστέλλουσιν
 αὐθις οἱ Ῥωμαῖοι Λακεδαιμονίοις γενέσθαι καὶ Ἀχαιοῖς
 δικαστάς, Ἀππίον καὶ ὅσοι σὺν ἐκείνῳ πρότερον ἐς τὴν
 Ἑλλάδα ἀφίκοντο. Οἱ δὲ τοὺς τε ἐκβληθέντας ὑπὸ Ἀχαιῶν
 κατάγουσιν ἐς Σπάρτην, καὶ ὅσων πρὸ κρίσεως ἀπελ-
 θόντων κατέγνωστο ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἀδικεῖν, καὶ τὰ ἐπὶ
 τούτοις τιμήματα ἔλυσαν. καὶ συντελείας μὲν Λακεδαι-
 μονίους ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν οὐκ ἀφιαῖσι, περὶ δὲ τῇ ἐκάστου
 ψυχῇ ξενικά σφισι διδόασιν εἶναι δικαστήρια, ὅσα δὲ 6
 ἄλλα ἐγκλήματα, λαμβάνειν τε αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ Ἀχαϊκῷ
 ὑπέχειν τὰς κρίσεις. 4. Ἐτειχίσθη δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς αὐθις
 Σπαρτιάταις ὁ κύκλος τοῦ ἄστεως. Λακεδαιμονίων δὲ
 οἱ κατελθόντες, βουλευόντες παντοῖα ἐπὶ Ἀχαιοῖς, λυ-
 πήσειν σφᾶς ἐπὶ τοιῷδε μάλιστα ἥλπιζον. Μεσσηνίους
 τοὺς Φιλοποίμενι θανάτου συναιτίους γενέσθαι νομι-
 σθέντας καὶ κατὰ αἰτίαν ταύτην ὑπὸ Ἀχαιῶν ἐκπεπω-
 κότας, τούτους τε καὶ Ἀχαιῶν αὐτῶν τοὺς φεύγοντας
 ἀναρῆναι πείθουσιν ἐς Ῥώμην· σὺν δὲ σφισιν ἀνεληλυ-
 θότες καὶ αὐτοὶ γενέσθαι τοῖς ἀνδράσιν ἐπρασσον κάθο-
 δον. 5. Ἄτε δὲ τοῦ Ἀππίου Λακεδαιμονίοις συμπροθυ-
 μουμένου μεγάλως, Ἀχαιοῖς δὲ ἐπὶ παντὶ ἀντιβαίνοντος,
 ἔμελλεν οὐ χαλεπῶς Μεσσηνίων καὶ Ἀχαιῶν ταῖς φεύ-
 γουσι τὰ βουλευματα ἐς δέον χωρήσειν, γράμματά τε αὐ-
 τικά ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐς τε Ἀθήνας κατεπέμπετο καὶ ἐς
 Αἰτωλίαν κατάγειν σφᾶς Μεσσηνίους καὶ Ἀχαιοὺς ἐπὶ τὰ
 οἰκεῖα. τοῦτο Ἀχαιοὺς ἐς τὰ μάλιστα ἠνίασεν, ὥς οὔτε 7

ἄλλως πάσχοντας δίκαια ὑπὸ Ῥωμαίων, καὶ ἐς τὸ ἀνωφελὲς προὔπηργμένων σφίσιν ἐς αὐτούς, οἳ ἐπὶ τὰ Φιλίππου καὶ Αἰτωλῶν ἐναντία καὶ αὐθις Ἀντιόχου στρατεύσαντες χάριτι τῇ ἐς Ῥωμαίους ἐγίνοντο ὕστεροι φυγάδων ἀνθρώπων καὶ οὐ καθαρῶν χεῖρας. ὅμως δὲ εἴκειν σφίσιν ἐδόκει. τότε μὲν δὴ ἐς τοσοῦτο ἐπράχθη.

Χ. Τολμημάτων δὲ τὸ ἀνοσσιώτατον, τὴν πατρίδα καὶ ἄνδρας προδιδόναι πολίτας ἐπὶ οἰκείοις κέρδεσιν, ἔμελλε καὶ Ἀχαιοὺς κακῶν ἄρξιν, οὔποτε ἐκ τοῦ χρόνου παντὸς τὴν Ἑλλάδα ἐκλιπόν. ἐπὶ μὲν γε Δαρείου τοῦ Ὑστάτου βασιλεύοντος Περσῶν Ἰῶσι τὰ πράγματα ἐφθάρη Σαμίων πλὴν ἐνός τε καὶ δέκα ἀνδρῶν τῶν ἄλλων τριηράρχων τὸ ναυτικὸν τὸ Ἰώνων προδόντων. 2 μετὰ δὲ Ἰωνας κεχειρωμένους ἡνδραποδίσαντο καὶ Ἑρετρίαν Μῆδοι προδύται δὲ ἐγένοντο οἱ εὐδοκιμοῦντες μάλιστα ἐν Ἑρετρίᾳ, Φίλαγρος Κυνέου καὶ Εὐφορρὸς Ἀλκιμάρχου. Ξέρξης δὲ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλαύνοντι Θεσσαλία τε δι' Ἀλευαδῶν προεδόθη, Θήβας δὲ Ἀτταγῖνος καὶ Τιμηγενίδας προδιδόασι, φερόμενοι τὰ πρῶτα ἐν Θήβαις. Πελοποννησίων δὲ καὶ Ἀθηναίων πολεμησάντων Ξενίας Ἠλεῖος ἐπεχείρησεν Ἠλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀγιδι προ- 3 δοῦναι. Οἱ τε Αὐσάνδρου καλούμενοι ξένοι χρόνον οὐδένα ἀνίσταν πατρίδας ἐγχειρίζοντες Αὐσάνδρῳ τὰς ἐαυτῶν. κατὰ δὲ τὴν Φιλίππου βασιλείαν τοῦ Ἀμύντου Λακεδαίμονα πόλεων μόνην οὐ προδοθεῖσαν τῶν ἐν Ἑλλησιν εὐροί τις ἄν· αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις αἱ ἐν τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ προδοσίας μᾶλλον ἢ ὑπὸ νόσου πρότερον τῆς λοιμώδους ἐφθάρησαν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῷ Φιλίππου παρέσχεν ἢ εὐτυχία μικρὰ ἀνδρῶν προδοτῶν καὶ οὐκ ἄξια λόγου 4 προσδεθῆναι. Ἐπεὶ δὲ τὸ ἐν Λαμίας πταῖσμα ἐγένετο Ἑλλησιν, Ἀντίπατρος μὲν, ἅτε διαβῆναι ποιούμενος σπουδὴν πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεμον, ἐβούλετο εἰρήνην

ἐν τάχει συντίθεσθαι, καὶ οἱ διέφερον οὐδὲν εἰ Ἀθήνας
 τε ἐλευθέραν καὶ τὴν πᾶσαν Ἑλλάδα ἀφήσει· Δημάδης
 δὲ καὶ ὅσον προδοτῶν Ἀθήνησιν ἄλλο ἦν, ἀναπείθουσιν
 Ἀντίπατρον μηδὲν ἐς Ἑλλήνας φρουῆσαι φιλάνθρωπον,
 ἐκφοβήσαντες δὲ Ἀθηναίων τὸν δῆμον ἔς τε Ἀθήνας καὶ
 πόλεων τῶν ἄλλων τὰς πολλὰς ἐγένοντο αἷτιοι Μακεδό-
 νων ἐσαχθῆναι φρουράς. Βεβαιοὶ δέ μοι καὶ τόδε τὸν 5
 λόγον· Ἀθηναῖοι γὰρ μετὰ τὸ ἀτύχημα τὸ ἐν Βοιωτοῖς
 οὐκ ἐγένοντο Φιλίππου κατήκοοι, ἀλόντων μὲν σφισι
 δισχιλίων ὥς ἐκρατήθησαν, παρὰ δὲ τὸ ἔργον χιλίων
 φονευθέντων· ἐν Λαμῖα δὲ περὶ διακοσίους πεσόντων
 καὶ οὐ πλέον τι Μακεδόσιν ἐδουλώθησαν· οὕτω μὲν οὐ-
 ποτε τὴν Ἑλλάδα ἐπέλειπον οἱ ἐπὶ προδοσίᾳ νοσήσαντες·
 2. Ἀχαιοὺς δὲ ἀνὴρ Ἀχαιὸς Καλλικράτης τηνικαῦτα ἐς
 ἅπαν ἐποίει Ῥωμαίοις ὑποχειρίους. ἀρχὴ δὲ σφισιν ἐγί-
 νετο κακῶν Περσεὺς καὶ ἡ Μακεδόνων ἀρχὴ καταλυθεῖσα
 ὑπὸ Ῥωμαίων.

Περσεὶ τῷ Φιλίππου πρὸς Ῥωμαίους ἄγοντι εἰρήνην 6
 κατὰ συνθήκας ἃς ὁ πατήρ οἱ Φίλιππος ἐποίησατο, ἐπῆλ-
 θεν ὑπερβῆναι τοὺς ὅρκους, καὶ ἐπί τε** Σαπαίων τὸν
 βασιλέα Ἀβρούπολιν στράτευμα ἀγαγὼν ἐποίησεν ἀνα-
 στάτους Ῥωμαίων συμμάχους ὄντας· Σαπαίων δὲ τούτων
 καὶ Ἀρχίλοχος ἐν ἱαμβεῖᾳ μνήμην ἔσχε. Μακεδόνων δὲ 7
 καὶ Περσέως χειροσμένων πολέμῳ διὰ τὸ ἐς Σαπαίους
 ἀδίκημα, ἄνδρες τῆς Ῥωμαίων βουλῆς δέκα ἐπέμφθησαν
 καταστησόμενοι πρὸς τὸ ἐπιτηδειοτάτον Ῥωμαίοις τὰ ἐν
 Μακεδονίᾳ. ἦκοντας δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρχετο ὁ Καλ-
 λικράτης, οὔτε ἔργον τῶν ἐς τὴν κολακείαν οὔτε λόγον
 οἱ δένα ἐς αὐτοὺς παριείς. ἓνα δὲ τινα ἐξ αὐτῶν ἄνδρα
 οὐδαμῶς ἐς δικαιοσύνην πρόθυμον, τοῦτον τὸν ἄνδρα
 προσεποιήσατο ὁ Καλλικράτης ἐς τοσοῦτον ὥστε αὐτὸν
 καὶ ἐς τὸ συνέδριον ἐσελθεῖν τὸ Ἀχαιῶν ἔπεισεν. Ὁ δὲ 8

- ὥς ἐς τὸν σύλλογον ἐσῆλθεν, ἔλεγεν ὥς πολεμοῦντι πρὸς Ῥωμαίους Περσεὶ χρήματα οἱ δυνατώτατοι τῶν Ἀχαιῶν παράσχοιεν, συνάraito δὲ καὶ ἐς τὰ ἄλλα. ἐκέλευσεν οὖν καταγνῶναι τοὺς Ἀχαιοὺς θάνατον· εἰ δὲ ἐκεῖνοι καταγνοῖεν, τότε καὶ αὐτὸς τὰ ὀνόματα ἐρεῖν ἔφασκε τῶν ἀνδρῶν. λέγειν τε δὴ ἐδόκει παντάπασιν ἄδικα, καὶ αὐτὸν ἠξίουσι οἱ ἐς τὸν σύλλογον ἐληλυθότες ἤδη, εἰ Περσεὶ τὰ αὐτὰ Ἀχαιῶν τινὲς ἔπραξαν, ὀνομαστὶ αὐτῶν ἐκάστου μνησθῆναι, πρότερον δὲ οὐ σφᾶς καταγινώσκειν εἰκὸς εἶναι. ἔνθα δὴ ὥς ἠλέγγετο ὁ Ῥωμαῖος ἀπετόλμησεν εἰπεῖν ὥς οἱ ἐστρατηγηκότες Ἀχαιῶν ἐνέχονται πάντες τῇ αἰτίᾳ· πάντας γὰρ φρονῆσαι τὰ Μακεδόνων τε καὶ Περσέως. Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγεν ὑπὸ διδασκαλίᾳ τῇ Καλλικράτους· ἀναστὰς δὲ μετ' αὐτὸν Ξένων, οὗτος οὐκ ἐλαχίστου λόγου παρ' Ἀχαιοῖς, οὗτος ἔφη κατὰ τὴν αἰτίαν ἔχει ταύτην· ἐστρατήγησα μὲν Ἀχαιῶν καὶ ἐγώ, ἀδικίας δὲ οὐδὲν ἐς Ῥωμαίους, οὔτε εὐνοίας μοι μέτεστιν ἐς Περσέα· καὶ τοῦδε ἔνεκα ἐθέλω μὲν ἐν συνεδρίῳ τῷ Ἀχαιῶν, ἐθέλω δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς Ῥωμαίοις ὑπέχειν κρίσιν.
- 10 Ὁ μὲν δὴ ὑπὸ συνειδότος ἐπαρρησιάζετο ἄραθου. ὁ δὲ ἐπελάβετο αὐτίκα ὁ Ῥωμαῖος τῆς προφάσεως, καὶ ὁπόσοις Καλλικράτης ἐπῆγεν αἰτίαν Περσεὶ σφᾶς φρονῆσαι τὰ αὐτά, ἀνέπεμπεν ἐν δικαστηρίῳ κρίσιν τῷ Ῥωμαίῳ ὑφ' ἑξόντας. ὃ μὴ πω κατελλήφει πρότερον Ἕλληνας· οὐδὲ γὰρ Μακεδόνων οἱ ἰσχύσαντες μέγιστον, Φίλιππος Ἀμύντου καὶ Ἀλέξανδρος, τοὺς ἀνθεστηκότας σφισιν Ἑλλήνων ἐς Μακεδονίαν ἐβιάσαντο ἀποσταλῆναι, διδόναι δὲ αὐτοὺς ἐν Ἀμφικτυόσιν εἶων λόγον. Τότε δὲ ἐκ τοῦ Ἀχαιῶν ἔθνους ὄντινα καὶ ἀναίτιον Καλλικράτης ἐθέλησειεν αἰτιάσασθαι, ἀνάγεσθαι πάντα τινὰ ἐκ ἐκύρωτο ἐς Ῥώμην· καὶ ἐγένοντο ὑπὲρ χιλίους οἱ ἀναχθέντες. τούτους ὑπὸ Ἀχαιῶν οἱ Ῥωμαῖοι προκατεγνώσθαι

νομίζοντες ἔς τε Τυρσηνίαν καὶ ἔς τὰς ἐκεῖ διέπεμψαν πόλεις, καὶ Ἀχαιῶν ἄλλοτε ἄλλας ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν πρεσβείας τε καὶ ἱκεσίας ἐπιπεμπόντων λόγον ἐποιοῦντο οὐδένα. ἐπτακαὶ δεκάτῳ δὲ ὕστερον ἔτει τριακοσίους ἢ καὶ 12 ἐλάσσονας, οἳ μόνοι περὶ Ἰταλίαν Ἀχαιῶν ἔτι ἐλείποντο, ἀφιαῖσιν, ἀποχρώντως κολασθῆναι σφᾶς ἡγούμενοι. ὅσοι δὲ ἀποδράντες ὄχοντο ἢ εὐθύς ἡνίκα ἀνήγοντο ἔς Ῥώμην, ἢ ὕστερον ἐκ τῶν πόλεων ἔς ἃς ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπέμφθησαν, πρόφασις οὐδεμία ἦν τούτους ἀλόντας μὴ ὑποσχεῖν δίκην.

XI. Ῥωμαῖοι δὲ αὖθις ἄνδρα ἐκ τῆς βουλῆς καταπίμπουσιν ἔς τὴν Ἑλλάδα· ὄνομα μὲν τῷ ἀνδρὶ ἦν Γάλλος, ἀπέσταλτο δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις ὑπὲρ γῆς ἀμφισβητουμένης γενέσθαι δικαστῆς· οὗτος ὁ Γάλλος ἔς τὸ Ἑλληνικὸν πολλὰ μὲν εἶπε, πολλὰ δὲ καὶ ἔπραξεν ὑπερήφανα, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ Ἀργείους τὸ παράπαν ἔθετο ἐν χλευασίᾳ· πόλεσι γὰρ ἔς τοσοῦτο 2 ἡκούσiais ἀξιώματος, καὶ ὑπὲρ τῶν ὄρων τῆς χώρας τὰ μὲν παλαιότερα ἔς οὐκ ἀφανῆ πόλεμον καὶ ἔργα οὕτως ἀφειδῇ προαχθείσiais, κριθείσiais δὲ καὶ ὕστερον παρὰ δικαστῇ κοινῷ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου, αὐτὸς μὲν σφισιν ὁ Γάλλος ἀπηξίωσε δικαστῆς καταστῆναι, Καλλικράτει δὲ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἀνδρὶ ἀλάστορι ἐπιτρέπει τὴν κρίσιν. Ἀφίκοντο δὲ ὡς τὸν Γάλλον καὶ Αἰτωλῶν οἱ 3 Πλευρῶνα οἰκοῦντες, συντελείας τῆς ἐς Ἀχαιοὺς ἐθέλοντες ἄφεισιν εὐρασθαι. καὶ αὐτοῖς ἐπετράπη μὲν ὑπὸ τοῦ Γάλλου πρεσβείαν ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἰδίᾳ παρὰ Ῥωμαίους ἀποστεῖλαι, ἐπετράπη δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν ἀποστῆναι. προσεπεστάλη δὲ ὑπὸ τῆς βουλῆς τῷ Γάλλῳ πόλεις ὅσας ἐστὶν οἷός τε [ὡς πλείστας] ἀφεῖναι συλλόγον τοῦ Ἀχαιῶν.

2. Ὁ μὲν δὴ τὰ ἐντεταλμένα ἐποίει, Ἀθηναίων δὲ ὁ 4

δῆμος ἀνάγκη πλέον ἢ ἐκουσίως διαρπάξουσιν Ὠρωπὸν
 ὑπήκοόν σφισιν οὖσαν· πενίας γὰρ ἐς τὸ ἔσχατον Ἀθη-
 ναῖοι τηρικαῦτα ἦκον ἅτε ὑπὸ Μακεδόνων πολέμῳ πιε-
 σθέντες μάλιστα Ἑλλήνων. καταφεύγουσιν οὖν ἐπὶ τὴν
 Ῥωμαίων βουλὴν οἱ Ὠρώπιοι· καὶ δόξαντες παθεῖν οὐ
 δίκαια, ἐπεστάλη Σικυωνίοις ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπιβραλεῖν
 σφᾶς Ἀθηναίοις ἐς Ὠρωπίους ζημίαν κατὰ τῆς βλάβης
 5 ἧς ἤρξαν τὴν ἀξίαν. Σικυώνιοι μὲν οὖν οὐκ ἀφικομένοις
 ἐς καιρὸν τῆς κρίσεως Ἀθηναίοις ζημίαν πεντακόσια τά-
 λαντα ἐπιβάλλουσι· Ῥωμαίων δὲ ἡ βουλὴ δεηθεῖσιν Ἀθη-
 ναίοις ἀφίησι πλὴν ταλάντων ἑκατὸν τὴν ἄλλην ζημίαν.
 Ἐξέτισαν δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ ὑποσχέσεσθαι
 καὶ δώροις ὑπελθόντες Ὠρωπίους ὑπάργονται σφᾶς ἐς
 ὁμολογίαν, φρουρὰν τε Ἀθηναίων ἐσελθεῖν ἐς Ὠρωπὸν
 καὶ ὁμήρους λαβεῖν παρὰ Ὠρωπίων Ἀθηναίους· ἣν δὲ
 αὐτίς ἐς Ἀθηναίους γένηται ἔγκλημα Ὠρωπίοις, τὴν
 φρουρὰν τότε ἀπάγειν παρ' αὐτῶν Ἀθηναίους, ἀποδοῦ-
 6 ναι δὲ καὶ ὀπίσω τοὺς ὁμήρους. Χρόνος τε δὴ οὐ πολὺς ὁ
 μεταξὺ ἦνυστο, καὶ τῶν φρουρῶν ἀδικοῦσιν ἄνδρες
 Ὠρωπίους· οἱ μὲν δὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπέστελλον ὁμήρους
 τε ἀπαιτήσοντας καὶ φρουρὰν σφισιν ἐξάγειν κατὰ τὰ
 συγκεείμενα ἐροῦντας· Ἀθηναῖοι δὲ οὐδέτερά ἔφασαν
 ποιήσειν, ἀνθρώπων γὰρ ἐπὶ τῇ φρουρᾷ καὶ οὐ τοῦ
 Ἀθηναίων δήμου τὸ ἀμάρτημα εἶναι· τοὺς μέντοι αὐτὰ
 7 εἰργασμένους ἐπηγγέλλοντο ὑφέξειν δίκην. 3. Οἱ δὲ Ὠρώ-
 πιοι κατέφευγόν τε ἐπὶ Ἀχαιοὺς* * τιμωρῆσαι σφισιν·
 Ἀχαιοὺς δὲ ἤρεσκε μὴ τιμωρεῖν φιλία τε καὶ αἰδοῖ τῇ Ἀθη-
 ναίων. ἐνταῦθα οἱ Ὠρώπιοι Μεναλκίδα, Λακεδαιμονίῳ
 μὲν γένος, στρατηγοῦντι δὲ ἐν τῷ τότε Ἀχαιῶν, ὑπι-
 σχνοῦνται δέκα ταλάντων δόσιν, ἣν σφισιν ἐπικουρεῖν
 Ἀχαιοὺς ἄγῃ· ὁ δὲ ἀπὸ τῶν χρημάτων μεταδώσειν Καλ-
 λικράτει τὸ ἥμισυ ὑπισχνεῖτο, ἰσχύοντι διὰ φιλίαν τὴν

Ρωμαίων ἐν Ἀχαιοῖς μέγιστον. Προσγενομένου δὲ τοῦ 8
 Καλλικράτους πρὸς τὴν Μεναλκίδα γνώμην ἐκεκύρωτο
 κατὰ Ἀθηναίων ἀμύνειν Ὠρωπίοις. καὶ τις ἐξαγγέλλει
 ταῦτα ἐς τοὺς Ἀθηναίους· οἱ δὲ ὥς ἕκαστος τάχους εἶχεν
 ἐς τὸν Ὠρωπὸν ἐλθόντες καὶ αὐθις κατασύραντες εἴ τι ἐν
 ταῖς προτέραις παρεῖτό σφισιν ἀρπαγαῖς, ἀπάγουσι τὴν
 φρουράν. Ἀχαιοὺς δὲ ὑστερήσαντας [τῆς βοηθείας] Με-
 ναλκίδας μὲν καὶ Καλλικράτης ἐσβάλλειν ἐς τὴν Ἀττικὴν
 ἐπειθον· ἀνθισταμένων δὲ ἄλλων τε αὐτοῖς καὶ οὐχ
 ἥμιστα τῶν ἐκ Λακεδαιμόνος, ἀνεχώρησεν ὀπίσω τὸ
 στράτευμα.

XII. Ὠρώπιοι δὲ καὶ ὠφελείας σφίσιν οὐ γενομένης
 (τῆς βοηθείας) τῆς παρὰ Ἀχαιῶν, ὅμως ὑπὸ Μεναλκίδα
 τὰ χρήματα ἐξεπράχθησαν. ὁ δὲ ὥς τὸ δωροδόκημα εἶχεν
 ἐν χειρὶ, ἐποιεῖτο συμφορὰν εἰ καὶ Καλλικράττει μετα-
 δώσει τῶν λημμάτων. τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀναβολαῖς καὶ
 ἀπάταις ἐχρῆτο ἐς τὴν δόσιν, μετὰ δὲ οὐ πολὺ ἐτόλμησεν
 ἀποστερεῖν ἐκ τοῦ εὐθέος. βεβαιοῖ δὲ τὸ λεγόμενον ὥς
 ἄρ' ἦν καὶ πῦρ ἐς πλεον ἄλλον πυρὸς καῖον καὶ λύκος 2
 ἀγριώτερος λύκων ἄλλων καὶ ὠκύτερος ἰέραξ ἰέρακος
 πέτεσθαι, εἶγε καὶ Καλλικράτην ἀνοσιώτατον τῶν τότε
 Μεναλκίδας ὑπερῆρεν ἀπιστία, Καλλικράτην, ὃς ἐλάσ-
 σων παντοίου λήμματος, καὶ ἐπὶ οὐδενὶ οἰκείῳ κέρδει
 πόλει τῇ Ἀθηναίων ἀπηχθημένος, παυσάμενον [μὲν]
 τῆς ἀρχῆς Μεναλκίδαν ἐδίωκεν ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς θανάτου
 δίκην· πρὸς βεῦσαι τε γὰρ Ἀχαιῶν ἐναντία ἔφασκεν αὐ-
 τοῦ ἐς Ῥώμην, καὶ ἐς τὰ μάλιστα γενέσθαι πρόθυμον
 ἐξελέσθαι τὴν Σπάρτην συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν. Ἐνταῦθα 3
 ὥς ἀφικνεῖτο ἐς πᾶν ὁ Μεναλκίδας κινδύνου, μεταδίδωσι
 τάλαντα τρία τῶν ἐξ Ὠρωποῦ Μεγαλοπολίτῃ Διαιῷ. ἐγε-
 γόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἀρχῆς διάδοχος τῆς Ἀχαιῶν ὁ Διαιός·
 τότε δὲ ὑπὲρ τοῦ λήμματος προθυμούμενος ἔμελλε Με-

ναλκίδα καὶ ἀκόντων Ἀχαιῶν σωτηρίαν παρέξειν. Ἀχαιοὶ
 δὲ ἐπὶ μὲν τῇ ἀφέσει τοῦ Μεναλκίδα ἰδίᾳ τε ἕκαστος καὶ
 ἐν κοινῷ Δίαιον ἐπιοῦντο ἐν αἰτία. 2. Δίαιος δὲ σφᾶς
 ἀπὸ τῶν ἐς αὐτὸν ἐγκλημάτων μετῴγεν ἐς πραγμάτων
 ἐλπίδα μειζόνων, προφάσει χρώμενος τοιαῦδε ἐς τὴν ἀπά-
 4 την. Λακεδαιμόνιοι περὶ ἀμφισβητησίμου χώρας κατα-
 φεύγουσιν ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων βουλήν· καταφεύγουσι δὲ
 αὐτοῖς προεῖπεν ἡ βουλὴ δικάζεσθαι τὰ ἄλλα πλὴν ψυχῆς
 ἐν συνεδρίῳ τῷ Ἀχαιῶν. ἡ μὲν δὲ ταῦτα ἀπεκρίνατο·
 Δίαιος δὲ οὐ τὸν ὄντα ἔλεγεν Ἀχαιοῖς λόγον, ψυχαγω-
 γῶν δὲ αὐτοὺς ἔφασκε παρὰ τῆς Ῥωμαίων σφίσι ἐφεῖ-
 σθαι βουλῆς καὶ θάνατον ἀνδρὸς καταγνῶναι τῶν ἐκ
 5 Σπάρτης. Οἱ μὲν δὲ δικάζειν Λακεδαιμονίοις ἡΐουον
 καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκάστου ψυχῆς· Λακεδαιμόνιοι δὲ οὔτε
 ἀληθῆ συνεχώρουν Δίαιον λέγειν, καὶ ἀνάγειν ἥθελον
 ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων βουλήν. Ἀχαιοὶ δὲ ἀντελαμβάνοντο
 αὐθις ἄλλου λόγου, πόλεις ὅσαι τελοῦσιν ἐς Ἀχαιοὺς
 μηδεμίαν ἐφ' ἑαυτῆς καθεστηκέναι κυρίαν ἄνευ τοῦ κοι-
 νοῦ τοῦ Ἀχαιῶν παρὰ Ῥωμαίους ἰδίᾳ πρεσβείαν ἀποστέλ-
 6 λειν. Πόλεμός τε δὴ ἀπὸ τῶν ἀμφισβητημάτων τούτων
 Ἀχαιοῖς καὶ Λακεδαιμονίοις ἦρχετο, καὶ Λακεδαιμόνιοι
 συιέντες οὐκ ἀξιόμαχοι πρὸς Ἀχαιοὺς εἶναι πρεσβείαις
 ἐχρῶντο πρὸς τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν Δίαιον
 λόγοις. Αἱ μὲν δὲ κατὰ τὰ αὐτὰ αἱ πόλεις ἐποιοῦντο τὰς
 ἀποκρίσεις, οὗ σφισιν ἔξοδον ἐπαγγέλλοντος στρατηγοῦ
 παρακούειν εἶναι νόμον· Δίαιος γὰρ ἦρχε τῶν Ἀχαιῶν,
 καὶ ἔφασκεν οὐ τῇ Σπάρτῃ, τοῖς δὲ ταρασσουσιν αὐτὴν
 7 πολεμήσων ἀφίξεσθαι. Ἐρομένων δὲ τῶν γερόντων ὅπο-
 σους ἡροῖτο ἀδικεῖν, ἐσπέμπει σφίσι τεσσάρων ὀνόματα
 ἀνδρῶν καὶ εἴκοσι πρωτευόντων τὰ πάντα ἐν Σπάρτῃ.
 Ἐνταῦθα Ἀγασισθένους ἐνίκησε γνώμη δοκίμου καὶ τὰ
 πρότερα ὄντος, ἀπὸ δὲ τῆς παραινέσεως ταύτης προελ-

θόντος καὶ ἐς πλεον δόξης· ὃς τοὺς ἄνδρας τούτους ἐκέ-
 λευσεν ἐκ Λακεδαιμόνος ἐθέλοντας φεύγειν, μηδὲ αὐτοῦ
 μένοντας ἐργάσασθαι τῇ Σπάρτῃ πόλεμον· φυγόντας δὲ
 ἐς Ῥώμην καταχθήσεσθαι σφᾶς οὐ μετὰ πολὺ ἔφασκεν
 ὑπὸ Ῥωμαίων. καὶ οἱ μὲν ἀπελθόντες ὑπήγοντο ὑπὸ 8
 Σπαρτιατῶν ἐς δικαστήριον τῷ λόγῳ, καὶ ἀποθανεῖν
 ἦσαν κατεγνωσμένοι· ἀπεστάλησαν δὲ καὶ ὑπὸ Ἀχαιῶν
 Καλλικράτης ἐς Ῥώμην καὶ Δίαιος τοῖς φεύγουσιν ἐκ
 Σπάρτης ἀντιδικήσונτες ἐπὶ τῆς βουλῆς, καὶ αὐτῶν ὁ
 μὲν κατὰ τὴν ὁδὸν Καλλικράτης τελευτᾷ νόσῳ, οὐδὲ
 οἶδα εἰ ἀφικόμενος ἐς Ῥώμην ὠφέλησεν ἄν τι Ἀχαιοὺς ἢ
 κακῶν σφίσιν ἐγένετο μειζονῶν ἀρχή· Δίαιος δὲ ἐς ἀντι-
 λογίαν Μεναλκίδα καταστάς ἐπὶ τῆς βουλῆς πολλὰ μὲν
 εἶπε, τὰ δὲ ἤκουσεν οὐ σὺν κόσμῳ. καὶ σφίσιν ἀπεκρί- 9
 νατο ἢ βουλὴ ἀποστελεῖν πρέσβεις, οἳ κρινούσιν ὅσα Λα-
 κεδαιμονίοις καὶ Ἀχαιοῖς διάφορα ἦν ἐς ἀλλήλους. καὶ
 τοῖς ἐκ Ῥώμης πρέσβεσι σχολαιτέρα πῶς ἐγίνετο ἡ ὁδός,
 ὥστ' ἐξάπατᾶν ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς· Διείω τε Ἀχαιοὺς καὶ
 Μεναλκίδα Λακεδαιμονίους. Τοὺς μὲν δὴ παρῆγεν ὁ
 Δίαιος ὡς τὰ πάντα ἔπεσθαι Λακεδαιμόνιοι σφίσιν ὑπὸ
 τῆς Ῥωμαίων βουλῆς εἰσὶν ἐγνωσμένοι· Λακεδαιμονίους
 δὲ ὁ Μεναλκίδας ἡπάτα παντελῶς τοῦ συνεδρεῦειν ἐς τὸ
 Ἀχαϊκὸν ὑπὸ Ῥωμαίων αὐτοὺς ἀπηλλάχθαι.

XIII. Αὐτίς οὖν ἐκ τῶν ἀντιλογιῶν Λακεδαιμονίοις
 ὥρμηντο Ἀχαιοὶ πολεμεῖν, καὶ στρατὸς ἐπὶ τὴν Σπάρτην
 ἡθροίζετο ὑπὸ Λαμοκρίτου στρατηγεῖν τῆνικαὐτὰ Ἀχαιῶν
 ἡρημένου. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον ἀφίκετο ἐς
 Μακεδονίαν στρατιά τε Ῥωμαίων καὶ ἡγεμῶν ἐπ' αὐτῇ
 Μέτελλος, Ἀνδρίσκῳ τῷ Περσέως τοῦ Φιλίππου πολεμή-
 σοντες ἀφεστηκοτι ἀπὸ Ῥωμαίων. Καὶ ὁ μὲν ἐν Μακεδο-
 νίᾳ πόλεμος ἔμελλεν ὡς ῥᾶστα κατὰ τὸ ἐπιτηδειότατον
 Ῥωμαίοις κριθήσεσθαι· Μέτελλος δὲ ἄνδρας ὑπὸ τῆς 2

Ῥωμαίων ἀπεσταλμένους βουλῆς ἐπὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πρά-
 γματα ἐκέλευε, πρὶν ἢ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι τοῖς ἡγε-
 μόσιν αὐτοὺς τοῖς Ἀχαιῶν ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὅπλα μὲν
 ἐπὶ τὴν Σπάρτην μὴ ἐπιφέρειν σφίσιν ἀπαγορεύοντας,
 τὴν δὲ ἐκ Ῥώμης παρουσίαν τῶν ἀνδρῶν προερούοντας
 μένειν, οἱ κατὰ τοῦτο ἦσαν ἀπεσταλμένοι Λακεδαιμό-
 3 νίοις δικασταὶ καὶ Ἀχαιοῖς γενέσθαι. Οἱ μὲν δὴ τὰ ἐντε-
 ταλμένα Δαμόκριτῳ καὶ Ἀχαιοῖς ἐπήγγελλον ἐφθακόσιν
 ἔξοδον ἐπὶ Λακεδαιμόνα πεποιῆσθαι, καί, ἐώρων γὰρ
 πρὸς τὴν παραίνεσιν ἀνθεστηκότα τὰ Ἀχαιῶν, ἀπηλ-
 λάσσοντο ἐς τὴν Ἀσίαν. 2. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑπὸ φρο-
 νήματος μᾶλλον ἢ ἰσχύος ἔλαβον μὲν τὰ ὅπλα καὶ ἐπε-
 ξήλθον ἀμυνοῦντες τῇ οἰκείᾳ, βιασθέντες δὲ οὐ μετὰ
 πολὺ, ὅσον μὲν ἐς χιλίους οἱ ἡλικία μάλιστα αὐτῶν καὶ
 τόλμαις ἀκμάζοντες πίπτουσιν ἐν τῇ μάχῃ, τὸ δὲ ἄλλο
 στρατιωτικόν, ὥς ἕκαστος τάχους εἶχεν, ἔφευγον πρὸς
 4 τὴν πόλιν. Εἰ δὲ ὁ Δαμόκριτος προθυμίαν ἐποιήσατο,
 τοῖς φεύγουσιν ἐκ τῆς παρατάξεως ὁμοῦ καὶ Ἀχαιοῖς ἐσ-
 δραμεῖν ὑπῆρξεν ἂν ἐς τὸ τεῖχος [τῆς Σπάρτης]. νῦν δὲ
 αὐτίκα τε ἀνεκόλεσεν ἀπὸ τῆς διώξεως τοὺς Ἀχαιοὺς,
 καὶ ἐχρῆτο καὶ ἐς τὸ ἔπειτα κατοδоруμαῖς μᾶλλον καὶ ἀρ-
 5 παραῖς ἐκ τῆς χώρας ἢ συντόνῳ πολιορκίᾳ. 3. Δαμόκριτῳ
 μὲν οὖν ἀπαραγόντι ὀπίσω τὴν στρατιὰν ἐπιβάλλουσιν
 οἱ Ἀχαιοὶ ζημίαν πεντήκοντα ἄτε ἀνδρὶ προδότῃ τάλαντα·
 καί, οὐ γὰρ εἶχεν ἐκτίσαι, φεύγων ὥχετο ἐκ Πελοπον-
 νήσου. 4. Δίαιος δὲ Ἀχαιῶν μετὰ Δαμόκριτον στρατη-
 γεῖν ἡρημένος ἀποστείλαντι αὐτῷ Μετέλλῳ πρέσβεις
 ὠμολόγησε μηδένα ἐπάξειν Λακεδαιμονίοις πόλεμον,
 ἀλλὰ ἔστ' ἂν ἦκωσιν ἐκ Ῥώμης, ἀναμενεῖν τοὺς διαλ-
 6 λακτάς. Στρατήγημα δὲ ἄλλο ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους
 παρεῦρε τοιόνδε· τὰ ἐν κύκλῳ τῆς Σπάρτης πολίσματα
 ἐς τὴν Ἀχαιῶν ὑπηγάγετο εὐνοίαν, ἐσήγαγε δὲ ἐς αὐτὰ

καὶ φρουράς, ὀρμητήρια ἐπὶ τὴν Σπάρτην Ἀχαιοὺς εἶναι.
 5. Μεναλκίδας δὲ ἤρρητο μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐναντία 7
 Διαιῶ στρατηγεῖν· ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἕς τε τὴν πᾶσαν
 πολέμου παρασκευὴν καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς χρήμασιν ἀσθε-
 νῶς, πρὸς δὲ καὶ τῆς γῆς σφίσιν ἀσπόρου μεμενηκνίας
 δι *** ας ὅμως τὰς σπονδὰς ὑπερβῆναι, καὶ πόλισμα
 Ἰασον ἐλὼν ἐξ ἐπιδρομῆς ἐπόρθησεν, ἐν ὅροις μὲν χώρας
 τῆς λακωνικῆς. Ἀχαιῶν δὲ ἐν τῷ τότε ὑπήκουον. Ἐξεργεί- 8
 ρας δὲ αὐθις Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀχαιοὺς πόλεμον ἐν
 ἐγκλήμασί τε ἦν ὑπὸ τῶν πολιτῶν, καί, οὐ γάρ τινα ἐκ
 τοῦ προσδοκωμένου κινδύνου Λακεδαιμονίοις σωτηρίαν
 εὔρισκεν, ἀφίησιν ἐκουσίως τὴν ψυχὴν πῶν φάρμακον.
 καὶ Μεναλκίδα μὲν τέλος τοιοῦτον ἐγένετο, ἄρξαντι ἐν
 τῷ [ἑαυτοῦ νῶ] τότε μὲν Λακεδαιμονίων ὥς ἂν ὁ ἀμα-
 θέστατος στρατηγός, πρότερον δὲ ἔτι τοῦ Ἀχαιῶν ἔθνους
 ὥς [ἂν] ἀνθρώπων ὁ ἀδικώτατος.

XIV. Ἀφίκοντο δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ ἀποσταλέν-
 τες ἐκ Ῥώμης Λακεδαιμονίοις δικασταὶ καὶ Ἀχαιοὺς γενέ-
 θαι, ἄλλοι τε καὶ Ὀρέστης * * τοὺς τε ἐν ἐκάστη πόλει
 τῶν Ἀχαιῶν ἔχοντας τὰς ἀρχὰς καὶ Δίαιον ἐκάλει παρ'
 αὐτόν. Ἀφικομένοις δὲ ἔνθα ἔτυχεν αὐτὸς ἐσθωκισμένος,
 ἀπεγύμνου τὸν πάντα σφίσιν ἤδη λόγον, ὥς δίκαια
 ἡγοῖτο ἢ Ῥωμαίων βουλὴ μήτε Λακεδαιμονίους τελεῖν ἐς
 τὸ Ἀχαϊκόν, μήτε αὐτὴν Κόρινθον, ἀφείσθαι δὲ καὶ
 Ἄργος καὶ Ἡράκλειαν τὴν πρὸς Οἰτῇ καὶ Ὀρχομενίους
 Ἀρκάδας συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν· γένους τε γὰρ αὐτοῖς
 οὐδὲν τοῦ Ἀχαιῶν μετεῖναι, καὶ ὕστερον τὰς πόλεις προσ-
 χωρῆσαι ταύτας πρὸς τὸ Ἀχαϊκόν. 2. Ταῦτα Ὀρέστου 2
 λέγοντος οἱ ἄρχοντες τῶν Ἀχαιῶν, οὐδὲ τὸν πάντα ὑπο-
 μείναντες ἀκοῦσαι λόγον, ἔθεον ἐς τὸ ἐκτὸς τῆς οἰκίας
 καὶ ἐκάλουν Ἀχαιοὺς ἐς ἐκκλησίαν. Οἱ δὲ ὥς τὰ ἐγνω-
 σμένα ἐπύθοντο ὑπὸ Ῥωμαίων. αὐτίκα ἐτρέποντο ἐπὶ

τοὺς Σπαρτιάτας οἱ Κορίνθῳ τότε ἔτυχον ἐπιδημοῦντες
 συνήρπαζον δὲ πάντα τινά, καὶ ὅν Λακεδαιμόνιον σαφῶς
 ὄντα ἠπίσταντο. καὶ ὅτῳ κουράς ἡ ὑποδημάτων ἔνεκα ἢ
 ἐπὶ τῇ ἐσθῇτι ἢ κατ' ὄνομα προσγένεοιτο ὑπόνοια· τοὺς
 δὲ αὐτῶν καὶ καταφυγεῖν ἐνθα Ὀρέστης ὥκει φθάνοντας
 3 ὅμως καὶ ἐντεῦθεν ἐβιάζοντο ἔλκειν. Ὀρέστης δὲ καὶ οἱ
 σὺν αὐτῷ τῆς τε τόλμης ἐπέχειν τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπειρῶντο,
 καὶ ἐκέλευον μεμνησθαι σφᾶς ὡς ἀδικημάτων καὶ ὕβρεως
 ἄρχουσιν ἐς Ῥωμαίους. Ἡμέραις δὲ ὕστερον οὐ πολλαῖς
 οἱ Ἀχαιοὶ Λακεδαιμονίων μὲν αὐτῶν ὅσους εἶχον συνει-
 ληφότες, κατατίθενται σφᾶς ἐς δεσμωτήριον, τοὺς ξέ-
 νους δὲ ἀπ' αὐτῶν διακρίνοντας ἠφίεσαν. ἀποστέλλουσι
 δὲ καὶ ἐς Ῥώμην ἄλλους τε Ἀχαιῶν τῶν ἐν τέλει καὶ Θεα-
 ρίδα· ὡς δὲ ἀπῆλθον, ἐντυχόντες κατὰ τὴν ἄνοδον
 Ῥωμαίων πρέσβεις ἐπὶ τὰ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀχαιῶν
 ὕστερον ἢ Ὀρέστης ἀπεσταλμένοις, ὀπίσω καὶ αὐτοὶ
 4 τρέπονται. Διαίῳ δὲ ἐξήκοντος τοῦ χρόνου τῆς ἀρχῆς
 στρατηγεῖν ὑπὸ Ἀχαιῶν ἠρέθη Κριτόλαος. 3. Τοῦτον
 δορυμὸς καὶ σὺν οὐδενὶ λογισμῷ τὸν Κριτόλαον πολεμεῖν
 πρὸς Ῥωμαίους ἔρως ἔσχε· καί, ἔτυχον γὰρ τότε ἤδη οἱ
 παρὰ Ῥωμαίων ἦκοντες τὰ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀχαιῶν
 δικάσαι ἀφίκετο μὲν ἐν Τεγέᾳ τῇ Ἀρκάδων τοῖς ἀνδρά-
 σιν ἐς λόγους ὁ Κριτόλαος, ἀθροῦσαι δὲ Ἀχαιοὺς σφισιν
 ἐς κοινὸν σύλλογον οὐδαμῶς ἠθέλεν, ἀλλὰ ἐς μὲν ἐπή-
 κοον τῶν Ῥωμαίων ἐπεμπεν ἀγγέλους κελεύων τοὺς συ-
 νέδρους καλεῖν ἐς τὸ Ἀχαϊκόν, ἰδίᾳ δὲ τοῖς συνέδροις
 ἐπέστελλεν ἐς τὰς πόλεις ἀπολείπεσθαι σφᾶς τοῦ συλλό-
 5 γου. ὡς δὲ οὐκ ἀφίκοντο οἱ συνεδρεύοντες, ἐνταῦθα ὁ
 Κριτόλαος μάλιστα ἐπεδείκνυτο ἀπάτη πρὸς Ῥωμαίους
 χρώμενος, ὃς ἄλλην ἐκέλευεν ἀναμένειν αὐτοὺς Ἀχαιῶν
 σύνοδον, ἐς μῆνα ἐσομένην ἔκτον· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἰδίᾳ
 διαλέξεσθαι σφισιν ἄνευ τοῦ κοινοῦ τοῦ Ἀχαιῶν ἔφασκε.

καὶ οἱ μὲν ἐπεὶ ἀπατώμενοι συνῆκαν, ἀπηλλάσσοντος ἐς
 Ῥώμην· 4. Κριτόλαος δὲ ἐς Κόρινθον Ἀχαιοὺς ἀθροίσας
 ἀνέπεισε μὲν ἐπιφέρειν ὅπλα ἐπὶ τὴν Σπάρτην, ἀνέπεισε
 δὲ καὶ Ῥωμαίοις ἐκ τοῦ εὐθέος πόλεμον ἄρασθαι. τὸ μὲν 6
 δὴ ἄνδρα βασιλέα καὶ πόλιν ἀνελέσθαι πόλεμον καὶ μὴ
 εὐτυχῆσαι συνέβη φθόνῳ μᾶλλον ἢ τοῦ δαιμόνων ἢ τοῖς
 πολεμήσασι ποιεῖ τὸ ἔγκλημα· θρασύτης δὲ ἡ μετὰ ἀσθε-
 νείας μανία ἂν μᾶλλον ἢ ἀτυχία καλοῖτο. ὁ δὴ καὶ Κρι-
 τόλαον καὶ Ἀχαιοὺς ἔβλαψε. Παρώξυνε δὲ καὶ Ἀχαιοὺς
 Πυθίας βοιωταρχῶν τηνικαῦτα ἐν Θήβαις, καὶ οἱ Θη-
 βαῖοι συνεπιλήψεσθαι προθύμως ἐσηγγέλλοντο τοῦ πο-
 λέμου. Ἐαλώκεσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι δίκην Μετέλλου δικά- 7
 ζοντος, πρώτην Φωκεῦσιν ἐκτίσαι ζημίαν, ὅτι ἐσέβαλον
 σὺν ὅπλοις ἐς γῆν τὴν Φωκίδα, δευτέραν Εὐβοεῦσιν,
 ἐδήωσαν γὰρ καὶ Εὐβοέων τὴν χώραν, τρίτην δὲ Ἀμφισ-
 σεῦσι, τεμόντες καὶ τὴν Ἀμφισσέων περὶ Ἀκμὴν σίτου.

XV. Ῥωμαῖοι δὲ παρὰ τε τῶν ἀνδρῶν διδαχθέντες
 οὓς ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέστειλαν, καὶ ἐκ τῶν γραμμάτων ἃ
 Μέτελλος ἐπέστελλεν, ἀδικεῖν Ἀχαιῶν κατέγνωσαν· καί,
 ἦν γὰρ Μόμμιός σφισιν ὑπάτος τότε ἡρημένος, τοῦτον
 ναὺς τε καὶ στρατιὰν πεξὴν ἐκέλευον ἐπ' Ἀχαιοὺς ἄγειν.
 Μέτελλος δὲ παρὰντίκα ἐπέπυστο ὥς Μόμμιος καὶ ὁ σὺν
 αὐτῷ στρατὸς ἐπὶ Ἀχαιοὺς ἀφικνοῖτο, καὶ ἐποιεῖτο σπου-
 δὴν εἰ ἐπιθεῖς αὐτὸς πέρας τῷ πολέμῳ φθάνη πρὶν ἢ
 Μόμμιον ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀφίχθαι. Ἀγγέλους οὖν παρὰ 2
 τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπέστελλεν, ἀφιέναι κελεύων σφᾶς συν-
 τελείας Λακεδαιμονίους καὶ πόλεις ἄλλας ὀπόσας εἴρητο
 ὑπὸ Ῥωμαίων, τῆς τε ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ προτέρου σφί-
 σιν ἀπειθείας οὐδεμίαν παρὰ Ῥωμαίων ὑπισχνεῖτο ὀργὴν
 γενήσεσθαι. ἅμα τε δὴ ταῦτα ἐπεκηρυκεύετο καὶ ἥλαννεν
 ἐκ Μακεδονίας τὸν στρατόν, διὰ Θεσσαλίας τὴν πορείαν
 καὶ παρὰ τὸν Λαμιακὸν ποιούμενος κόλπον. 2. Κριτό-

λαος δὲ καὶ Ἀχαιοὶ λόγον μὲν φέροντα ἐς σύμβασιν προ-
 σίεντο οὐδένα, Ἡράκλειαν δὲ προσεκάθηντο πολιορκούν-
 3 τες οὐ βουλομένους ἐς τὸ Ἀχαιῶν συντελεῖν. τότε δὲ ὡς
 παρὰ τῶν κατασκόπων ἐπυνθάνετο ὁ Κριτόλαος Μέτελ-
 λον καὶ Ῥωμαίους διαβεβηκέναι τὸν Σπερχειόν, ἀπέφεν-
 γεν ἐς Σκάρφειαν τὴν Δοκρῶν, οἷδὲ κατὰ τὸ στενὸν τὸ
 Ἡρακλείας τε μεταξὺ καὶ Θερμοπυλῶν τοὺς Ἀχαιοὺς τά-
 ξας ἐτόλμησεν ὑπομεῖναι Μέτελλον· ἀλλὰ ἐς τοσοῦτο
 ἀφίκετο δείματος ὥς μηδὲ αὐτὸ ποιήσασθαι τὸ χωρίον
 πρὸς ἀμείνονος ἐλπίδος, ἔνθα ἦν μὲν Λακεδαιμονίοις
 ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τὰ ἐς Μήδους, ἦν δὲ καὶ Ἀθηναίοις
 τὰ ἐς Γαλάτας οὐδὲν ἀφανέστερα ἐκείνων τολμήματα.
 4 3. Ὑποφεύγοντας δὲ Κριτόλαον καὶ Ἀχαιοὺς αἰροῦσιν
 ὀλίγον πρὸ τῆς Σκαρφείας οἱ ὁμοῦ τῷ Μετέλλῳ, καὶ
 ἀπέκτεινάν τε πλήθει πολλοὺς καὶ ἔλαβον ζῶντας ὅσον
 χιλίους. Κριτόλαος δὲ οὔτε ὥφθη ζῶν μετὰ τὴν μάχην,
 οὔτε ἐν τοῖς νεκροῖς εὐρέθη· εἰ δὲ ἐτόλμησε τῆς πρὸς τῇ
 Οἰτῇ θαλάσσης ἐς ταύτης καταδύναι τὸ τέλμα, παντάπα-
 σιν ἔμελλεν ἄγνωστός τε καὶ ἄπυστος οἰχήσεσθαι κατὰ
 5 τοῦ βυθοῦ. Ἐς μὲν οὖν τὴν Κριτολάου τελευτὴν καὶ
 ἄλλο παρέστιν εἰκάζειν· Ἀρκάδων δὲ ἔξεστρατευμένοι
 λογάδες χίλιοι, οἱ Κριτολάῳ τοῦ ἔργου μετέσχον, προῆλ-
 θον μὲν ἄχρι Ἑλατείας τῆς Φωκέων, καὶ ἐς τὴν πόλιν ὑπ'
 αὐτῶν κατὰ συγγένειαν δῆτινα παλαιὰν ἐδέχθησαν· ὥς
 δὲ τοῖς Φωκεῦσιν ἡ Κριτολάου συμφορὰ τῶν Ἀχαιῶν
 ἀπηγγέλλετο, ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Ἑλατείας κελεύουσι τοὺς
 6 Ἀρκάδας. Ἀπιοῦσι δὲ ὀπίσω σφίσιν ἐς τὴν Πελοπόννη-
 σον Μέτελλος καὶ Ῥωμαῖοι περὶ Χαιρώνειαν ἐπιφαίνον-
 ται. ἔνθα δὴ ἐπελάμβανε τοὺς Ἀρκάδας ἐκ θεῶν δίκη
 τῶν Ἑλληνικῶν, οἱ ἐν Χαιρωνείᾳ Φιλίππου καὶ Μακε-
 δόνων ἐναντία ἀγωνιζομένους ἐγκαταλιπόντες Ἕλληνας
 τότε ἐν χωρίῳ τῷ αὐτῷ ἐκτείνοντο ὑπὸ Ῥωμαίων.

4. Ἀχαιοὶς δὲ αὐθις ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ στρα- 7
 τεύματος παρήει Δίαιος· καὶ δούλους τε ἐς ἐλευθερίαν
 ἠφίει, τὸ Μιλτιάδου καὶ Ἀθηναίων βούλευμα πρὸ τοῦ
 ἔργου τοῦ ἐν Μαραθῶνι μιμούμενος, καὶ Ἀχαιῶν συνέ-
 λεγε καὶ Ἀρκάδων ἀπὸ τῶν πόλεων τοὺς ἐν ἡλικίᾳ. Ἐγέ-
 νετο δέ, ἀναμεμιγμένων ὁμοῦ καὶ οἰκετῶν, τὸ ἀθροισθὲν
 ἐς ἑξακοσίους μὲν μάλιστα ἀριθμὸν ἵππεις, τὸ δὲ ὀπλι-
 τεῦον τετρακισχίλιοί τε καὶ μύριοι. Ἐνταῦθα ὁ Δίαιος ἐς 8
 ἅπαν ἀφίκετο ἀνοίας, ὃς Κριτόλαον καὶ πᾶσαν τὴν Ἀχαιῶν
 ἐπιστάμενος παρασκευὴν κακῶς οὕτως ἀγωνισαμένην
 πρὸς Μέτελλον, ἀπέλεξεν αὐτὸς ὅσον τετρακισχιλίους,
 καὶ ἄρχοντα ἐπ' αὐτοῖς ἔταξεν Ἀλκαμένην. ἀπεστέλλοντο
 δὲ ἐς Μέγαρα, φρουρά τε εἶναι Μεγαρεῦσι τοῦ ἄστεως,
 καὶ ἦν Μέτελλος ἐπὶ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, τοῦ πρόσω σφᾶς
 κωλύειν. 5. Μέτελλος δὲ ὥς οἱ περὶ Χαιρώνειαν λογάδες 9
 κατέστρωντό οἱ Ἀρκάδων, ἀναστήσας τὸ στρατεύμα
 ἤλανυνεν ἐπὶ τὰς Θήβας. Ἡράκλειάν τε γὰρ ἐπολιόρησαν
 οἱ Θηβαῖοι μετὰ Ἀχαιῶν, καὶ ἀγῶνος τοῦ πρὸς Σκάρ-
 φειαν μετεσχήκεσαν. Τότε δὲ αὐτοῖτε καὶ γυναιῖκες ἐκλε-
 λοιπότες, πᾶσα ἡλικία, τὴν πόλιν ἐπλανῶντο ἀνὰ τὴν
 Βοιωτίαν καὶ ἐς τῶν ὁρῶν τὰ ἄκρα ἀνέφευγον. Μέτελλος 10
 δὲ οὔτε ἱερὰ ἐμπιπράναι θεῶν οὔτε οἰκοδομήματα καθαι-
 ρεῖν εἶα, Θηβαίων τε τῶν ἄλλων μήτε ἀποκτεῖναι μηδέν,
 μήτε αἰρεῖν φεύγοντα ἀπηγόρευε· Πυθίαν δὲ ἦν ἔλωσιν,
 ἀνάγειν ἐκέλευσεν ὥς αὐτόν. Ἐξεύρητό τε δὴ αὐτίκα ὁ
 Πυθίας, καὶ ἀναχθεῖς δίκην εἶχεν. Ὡς δὲ πλησίον Με-
 γάρων ἐγίνετο ὁ στρατός, οὔτε ὑπέμειναν οἱ περὶ τὸν
 Ἀλκαμένην, καὶ αὐτίκα ἐς Κόρινθον παρὰ τὸ στρατόπε-
 δον τὸ Ἀχαιῶν ὄχοντο φεύγοντες. καὶ Μεγαρεῖς μὲν
 παραδιδόασιν ἀμαχεῖ Ῥωμαίοις τὴν πόλιν, Μέτελλος δὲ 11
 ὥς ἀφίκετο παρὰ τὸν Ἰσθμόν, ἐπεκηρυκεύετο καὶ τότε
 Ἀχαιοῖς ἐς εἰρήνην καὶ ὁμολογίαν προκαλούμενος· ἰσχυ-

ρὸς γάρ τις ἐνέκειτο αὐτῷ πόθος τὰ ἐν Μακεδονίᾳ τε
 ὁμοῦ καὶ τὰ Ἀχαιῶν κατεργασθῆναι δι' αὐτοῦ. τούτῳ
 μὲν ταῦτα ἐσπευκότι Δίαιος ἠναντιοῦτο ὑπὸ ἀγνωμο-
 σύνης.

XVI. Μόμμιος δὲ Ὀρέστην ἅμα ἀγόμενος, τὸν πρό-
 τερον ἐπὶ τῇ Λακεδαιμονίῳ διαφορᾷ καὶ Ἀχαιῶν ἐλ-
 θόντα, ἀφίκετο μὲν περὶ ὄρθρον ἐς τὸ τῶν Ῥωμαίων
 στράτευμα, ἀποπέμψας δὲ ἐς Μακεδονίαν Μέτελλον καὶ
 ὅσον εἶπετο ἐκείνῳ, ἀνέμενευ αὐτὸς ἐν τῷ Ἰσθμῷ τὴν
 πᾶσαν ἀθροισθῆναι παρασκευήν. Ἀφίκετο δὲ ἱππικὸν
 μὲν πεντακόσιοί τε καὶ τρισχίλιοι, τοῦ πεζοῦ δὲ ἀριθμὸς
 ἐγένετο ἐς μυριάδας δύο, προσόντων καὶ τούτοις τρισχί-
 λίων· ἐπῆλθον δὲ καὶ τοξόται Κρηῖτες καὶ ἐκ Περγάμου
 τῆς ὑπὲρ Καΐκου Φιλοποίμην στρατιώτας ἄγων παρὰ
 2 Ἀττάλου. Μόμμιος μὲν δὴ τῶν τε ἐξ Ἰταλίαςτινᾶς καὶ τὰ
 ἐπικουρικὰ ἀπωτέρω δύο τε καὶ δέκα ἔταξε σταδίοις, πρὸ
 τοῦ παντὸς εἶναι στρατεύματος φυλακὴν· 2. Ἀχαιοὶ δέ,
 ἔχοντων ἀφυλακτότερον ὑπὸ φρονήματος τῶν Ῥωμαίων,
 ἐπιτίθενται ἐπὶ φυλακῆς αὐτοῖς τῆς πρώτης, καὶ τοὺς
 μὲν φονεύουσι, πλείονας δὲ ἔτι ἐς τὸ στρατόπεδον κα-
 τεῖρξαν, καὶ ἀσπίδας ὅσον τε πεντακοσίας εἶλον. Ἀπὸ
 τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ ἐπήρθησαν οἱ Ἀχαιοὶ ποιήσα-
 σθαι τὴν ἑξοδὸν πρότερον πρὶν ἢ Ῥωμαίους ἄρχειν μάχης.
 3 Ὡς δὲ ἀντεπῆγε καὶ ὁ Μόμμιος, οἱ μὲν ἐς τὸ ἱππικὸν τῶν
 Ἀχαιῶν ταχθέντες αὐτίκα ὄχοντο φεύγοντες, τῆς Ῥω-
 μαίων ἵππου μηδὲ τὴν πρώτην ἑφοδὸν ὑπομείναντες· ὁ
 δὲ πεζὸς στρατὸς ἀθύμως μὲν εἶχεν ἐπὶ τῶν ἱππέων τῇ
 τροπῇ, δεξιόμενοι δὲ τὴν ἐμβολὴν τοῦ ὀπλιτικοῦ τοῦ
 Ῥωμαίων, βιαζόμενοί τε τῷ πλήθει καὶ ἀπαγορεύοντες
 τοῖς τραύμασιν ὁμῶς ἀντεῖχον ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, πρὶν γε
 δὴ Ῥωμαίων λογάδες χίλιοι προσπεσόντες κατὰ τὰ πλά-
 4 για ἐς τελέαν τοὺς Ἀχαιοὺς φυγὴν κατέστησαν. Εἰ δὲ

ἐτόλμησεν ἐσδραμεῖν μετὰ τὴν μάχην Δίαιος ἐς Κόρινθον καὶ ὑποδέξασθαι τῷ τείχει τοὺς διαπίπτοντας ἐκ τῆς φυγῆς, καὶ ἐὺραῖσθαι τι παρὰ Μομμίου οἱ Ἀχαιοὶ φιλάνθρωπον ἐδυνήθησαν, ἐς πολιορκίαν καὶ τριβὴν πολέμου καταστάντος. 3. νῦν δὲ ἀρχομένον ἔτι ἐνδιδόναι τῶν Ἀχαιῶν εὐθὺς Μεγάλῃς πόλεως ἔφρευεν ὁ Δίαιος, οὐδέν τι γινόμενος ἐς Ἀχαιοὺς ὅμοιος ἢ καὶ Καλλίστρατος ὁ Ἐμπέδου πρὸς Ἀθηναίους. Τοῦτῳ γὰρ τῷ ἀνδρὶ ἱππαρχήσαντι ἐν Σικελίᾳ, ὅτε Ἀθηναῖοι καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ στόλου μετεσχήμεσαν ἀπόλλυντο πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Ἀσινάρῳ, τοῦτῳ τότε τῷ Καλλιστράτῳ παρέστη τόλμα διεκπαῖσαι διὰ τῶν πολεμίων ἄγοντι τοὺς ἱππείας· ὥς δὲ τὸ πολὺ ἀπέσωσαν αὐτῶν ἐς Κατάνην, ἀνέστρεφεν ὀπίσω τὴν αὐτὴν αὖθις ὁδὸν ἐς Συρακούσας, διαρπάζοντας δὲ ἔτι εὐρὺν τὸ Ἀθηναίων στρατόπεδον καταβάλλει τε ὅσον πέντε ἕξ αὐτῶν, καὶ τραύματα ἐπικάιρα αὐτὸς καὶ ὁ ἵππος λαβόντες ἀφιαῖσι τὴν ψυχὴν. οὗτος μὲν δὴ ἀγαθὴν 6 δόξαν Ἀθηναίοις καὶ αὐτῷ κτώμενος, περιεποίησέ τε ὡν ἦρχε καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς ἐκουσίως· 4. Δίαιος δὲ Ἀχαιοὺς ἀπολωλεκὸς Μεγαλοπολίταις κακῶν τῶν ἐφεσθηκότων ἦκεν ἄγγελος, ἀποκτείνας δὲ αὐτοχειρὶ τὴν γυναῖκα, ἵνα δὲ μὴ γένοιτο αἰχμάλωτος, τελευτᾷ πῶν φάρμακον, εἰκυῖαν μὲν παρασχόμενος Μεναλκίδᾳ τὴν ἐς χρήματα πλεονεξίαν, εἰκυῖαν δὲ καὶ [τὴν] ἐς τὸν θάνατον δειλίαν.

5. Ἀχαιῶν δὲ οἱ ἐς Κόρινθον ἀποσωθέντες μετὰ τὴν 7 μάχην ἀπεδίδρασκον ὑπὸ νύκτα εὐθὺς· ἀπεδίδρασκον δὲ καὶ αὐτῶν Κορινθίων οἱ πολλοί. Μόμμιος δὲ τὸ μὲν παραντίκα, ἀναπεπταμένων, ὅμως τῶν πυλῶν, ἐπείχεν ἐς τὴν Κόρινθον παρελθεῖν, ὑποκαθῆσθαι τινα ἐντὸς τοῦ τείχους ὑποπτεύων ἐνέδραν· τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἦρει τε κατὰ κρότος καὶ ἔκαιε Κόρινθον. τῶν 8 δὲ ἐγκαταληφθέντων τὸ μὲν πολὺ οἱ Ῥωμαῖοι φονεύουσι,

γυναικας δὲ καὶ παῖδας ἀπέδοτο Μόμμιος· ἀπέδοτο δὲ
 καὶ οἰκέτας, ὅσοι τῶν ἐς ἐλευθερίαν ἀφεθέντων καὶ μα-
 χεσαμένων μετὰ Ἀχαιῶν μὴ εὐθὺς ὑπὸ τοῦ πολέμου τὸ
 ἔργον ἐτεθνήκεσαν. Ἀναθημάτων δὲ καὶ τοῦ ἄλλου κό-
 σμου τὰ μὲν μάλιστα ἀνήκοντα ἐς θαῦμα ἀνήγετο, τὰ δὲ
 ἐκείνοις οὐχ ὁμοίου λόγου Φιλοποίμενι ὁ Μόμμιος τῷ
 παρ' Ἀττάλου στρατηγῷ δίδωσι· καὶ ἦν Περγαμηνοῖς
 9 καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι λάφυρα Κορίνθια. Πόλεων δὲ ὅσαι Ῥω-
 μαίων ἐναντία ἐπολέμησαν τείχη μὲν ὁ Μόμμιος κατέλυε
 καὶ ὅπλα ἀφηρεῖτο πρὶν ἢ καὶ συμβούλους ἀποσταλῆναι
 παρὰ Ῥωμαίων· 6. ὥς δὲ ἀφίκοντο οἱ σὺν αὐτῷ βουλευ-
 σόμενοι, ἐνταῦθα δημοκρατίας μὲν κατέπαυε, καθίστατο
 δὲ ἀπὸ τιμημάτων τὰς ἀρχάς· καὶ φόρος τε ἐτάχθη τῇ
 Ἑλλάδι, καὶ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες ἐκωλύοντο ἐν τῇ ὑπε-
 ρορίᾳ κτᾶσθαι· συνέδριά τε κατὰ ἔθνος τὰ ἐκόστων,
 Ἀχαιῶν καὶ τὸ ἐν Φωκεῦσιν ἢ Βοιωτοῖς ἢ ἐτέρωθί που
 10 τῆς Ἑλλάδος, κατελέλυτο ὁμοίως πάντα. 7. Ἔτεσι δὲ οὐ
 πολλοῖς ὕστερον ἐτράποντο ἐς ἔλεον Ῥωμαῖοι τῆς Ἑλλά-
 δος, καὶ συνέδριά τε κατὰ ἔθνος ἀποδιδόασιν ἐκάστοις
 τὰ ἀρχαῖα καὶ τὸ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτᾶσθαι. ἀφῆκαν δὲ καὶ
 ὅσοις ἐπεβεβλήκει Μόμμιος ζημίαν· Βοιωτοὺς τε γὰρ
 Ἡρακλεώταις καὶ Εὐβοεῦσι τάλαντα ἑκατὸν καὶ Ἀχαιοὺς
 Λακεδαιμονίοις διακόσια ἐκέλευσεν ἐκτῖσαι. τούτων μὲν
 δὴ ἄφεσιν παρὰ Ῥωμαίων εὗροντο Ἕλληνες, ἡγεμῶν δὲ
 ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἀπεστέλλετο. καλοῦσι δὲ οὐχ Ἑλλάδος ἀλλ'
 Ἀχαΐας ἡγεμόνα οἱ Ῥωμαῖοι. διότι ἐχειρῶσαντο Ἕλληνας
 δι' Ἀχαιῶν τότε τοῦ Ἑλληνικοῦ προεσθηκότων. Ὁ δὲ πό-
 λεμος ἔσχεν οὗτος τέλος Ἀντιθέου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχον-
 τος, Ὀλυμπιάδι δὲ ἐξηκοστῇ πρὸς ταῖς ἑκατὸν, ἦν ἐνίκα
 Διόδωρος Σικυνώσιος.

XVII. Ἐς ἅπαν δὲ ἀσθενείας τότε μάλιστα κατῆλθεν
 ἢ Ἑλλάς, λυμανθεῖσα κατὰ μέρη καὶ διαπορθηθεῖσα ἐξ

ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ δαίμονος. Ἄργος μὲν, ἐς πλεῖστον ἀφικο-
 μένην δυνάμεως πόλιν ἐπὶ τῶν καλουμένων ἡρώων,
 ὁμοῦ τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Λωριέας ἐπέλιπε τὸ ἐκ τῆς τύχης
 εὑμενές. Τὸ δὲ ἔθνος τὸ Ἀττικόν, ἀπὸ τοῦ Πελοποννη- 2
 σίων πολέμου καὶ νόσου τῆς λοιμώδους ἀνενεγκόν τε καὶ
 αὐθις ἀνανηξάμενον, ἔτεσιν ἔμελλεν οὐ πολλοῖς ὕστερον
 ἢ Μακεδόνων ἀκμὴ καθαιρήσειν. κατέσκηψε δὲ ἐκ Μα-
 κεδονίας καὶ ἐς τὰς Βοιωτίας Θῆβας τὸ Ἀλεξάνδρου μῆ-
 νημα. Λακεδαιμονίοις δὲ Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος καὶ
 αὐθις ὁ Ἀχαιῶν πόλεμος ἐγένετο· ὅτε δὴ καὶ μόγισ, ἅτε
 ἐκ δένδρου λελωβημένου καὶ εὐθὺ τὰ πλείονα, ἀνεβλά-
 στησεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος τὸ Ἀχαϊκόν, καὶ αὐτὸ ἡ κακία τῶν
 στρατηγησάντων ἐκόλουσεν ἔτι αὐξανόμενον. 2. Χρόνῳ 3
 δὲ ὕστερον ἐς Νέρωνα ἡ βασιλεία περιῆλθεν ἡ Ῥωμαίων,
 καὶ ἐλεύθερον ὁ Νέρων ἀφίησιν ἀπάντων, ἀλλαγὴν πρὸς
 δῆμον ποιησάμενος τὸν Ῥωμαίων. Σαρδῶ γάρ τινι νῆσον
 ἐς τὰ μάλιστα εὐδαίμονα ἀντὶ Ἑλλάδος σφίσιν ἀντέδωκεν.
 Ἀπιδόντι οὖν ἐς τοῦτό μοι τοῦ Νέρωνος τὸ ἔργον ὀρθό-
 τατα εἰρηκέναι Πλάτων ἐφαίνετο ὁ Ἀρίστωνος, ὁπόσα
 ἀδικήματα μεγέθει καὶ τολμήματι ἐστὶν ὑπερηρότα, οὐ
 τῶν ἐπιτυχόντων εἶναι ταῦτα ἀνθρώπων, ψυχῆς δὲ γεν-
 ναίας ὑπὸ ἀτόπου παιδείας διεφθαρμένης. Οὐ μὲν Ἑλ- 4
 λησί γε ἐξεγένετο ὄνασθαι τοῦ δῶρου. Οὐεσπασιανοῦ
 γὰρ μετὰ Νέρωνα ἄρξαντος ἐς ἐμφύλιον στάσιν προήχθη-
 σαν, καὶ σφᾶς ὑποτελεῖς τε αὐθις ὁ Οὐεσπασιανὸς εἶναι
 φόρων καὶ ἀκούειν ἐκέλευσεν ἡγεμόνος, ἀπομεμαθηκέ-
 ναι φήσας τὴν ἐλευθερίαν τὸ Ἑλληνικόν. Τόδε μὲν οὕτω
 συμβάντα εὕρισκον.

3. Ἀχαιοῖς δὲ ὄροι καὶ Ἠλείοις τῆς χώρας ποταμός 5.
 τε Λάρισος καὶ Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῷ ποταμῷ ναός ἐστι Λαρι-
 σαίας, καὶ Ἀχαιῶν πόλις Δύμη σταδίους ὅσον τε τριά-
 κοντα ἀπέχουσα τοῦ Λαρίσου. ταύτην Φίλιππος ὁ Δημη-

- τρίου πολεμῶν μόνην τῶν Ἀχαϊκῶν ἔσχεν ὑπήκοον· καὶ ἐπὶ τῇ αἰτίᾳ ταύτῃ Σουλπίκιος, ἡγεμὼν καὶ οὗτος Ῥωμαίων, ἐπέτρεψε τῇ στρατιᾷ διαρπάσαι τὴν Δύμην· Ἀβγουστός δὲ ὑστερον καὶ προσένειμεν αὐτὴν Πατρεῦσιν.
- 6 Ἐκαλεῖτο δὲ τὰ μὲν ἀρχαιότερα Πάλεια· ἐχόντων δὲ ἔτι Ἰώνων ὄνομά οἱ μετέθεντο τὸ ἐφ' ἡμῶν, σαφῶς δὲ οὐκ οἶδα εἴτε ἀπὸ γυναικὸς ἐπιχωρίας Δύμης εἴτε ἀπὸ Δύμαντος τοῦ Αἰγυμίου. Ὑπὸ δὲ τοῦ ἐλεγείου τοῦ Ὀλυμπιάσιν ἐπὶ τῇ εἰκόνι τῇ Οἰβώτα οὐ προαχθεῖν ἂν τις ἐς ἀλογίαν. Οἰβώτα γὰρ ἀνδρὶ Δυμαίῳ, σταδίου μὲν ἀνελομένῳ νίκην ὀλυμπιάδι ἕκτη, εἰκόνος δὲ ἐν Ὀλυμπίᾳ περὶ τὴν ὀργδοηκοστὴν ὀλυμπιάδα κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν ἀξιωθέντι, ἐπίγραμμα ἔστιν ἐπ' αὐτῷ λέγον·
- 7 Οἰνία Οἰβώτας στάδιον νικῶν ὁδ' Ἀχαιοῖς πατρίδα Πάλειαν θῆκ' ὀνομαστοτέραν.
- τοῦτο οὖν οὐκ ἂν τι ἀλογίαν παραστήσειεν, εἰ Πάλειαν ἀλλὰ μὴ Δύμην τὸ ἐπίγραμμα καλεῖ τὴν πόλιν· τὰ γὰρ ἀρχαιότερα ὀνόματα ἐς ποιήσιν ἐπάγεσθαι τῶν ὑστέρων καθεστηκός ἐστιν Ἑλλήσι, καὶ Ἀμφιάραόν τε καὶ Ἀδραστον Φορωνείδας καὶ Ἐρεχθείδην ἐπονομάζουσι τὸν Θησέα.
- 8 4. Ὀλίγον δὲ πρὸ τοῦ ἄστεως ἔστι τῶν Δυμαίων ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τάφος Σωστράτου· μειράκιον δὲ ἦν τῶν ἐπιχωρίων, γενέσθαι δὲ Ἡρακλέους ἐρώμενόν φασιν αὐτόν, καί, ἀποθανεῖν γὰρ τὸν Σώστρατον Ἡρακλέους ἔτι ὄντος μετὰ ἀνθρώπων, οὕτως οἱ τὸν Ἡρακλέα τό τε μνηῖμα αὐτὸν εἶναι τὸν ποιήσαντα καὶ ἀπαρχὰς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν δοῦναι. ἐπίθημα δὲ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι στήλη τε ἦν ἐπὶ τοῦ χώματος καὶ Ἡρακλῆς ἐπειρογασμένος· ἐλέγετο δὲ ὡς οἱ ἐπιχώριοι καὶ ἐναγίζουσι τῷ Σωστράτῳ.
- 9 5. Δυμαίοις δὲ ἔστι μὲν Ἀθηνᾶς ναὸς καὶ ἄγαλμα ἐς

τὰ μάλιστα ἀρχαῖον, ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἱερὸν σφίσι Δινδυ-
μήνη μητρὶ καὶ Ἄττη πεποιημένον. Ἄττης δὲ ὅστις ἦν,
οὐδὲν οἷός τε ἦν ἀπόρρητον ἐς αὐτὸν ἐξευρεῖν. ἀλλὰ Ἑρ-
μησιάννακτι μὲν τῷ τὰ ἐλεγεία γράψαντι πεποιημένα
ἔστιν ὡς υἱός τε ἦν Καλαοῦ Φρυγὸς καὶ ὡς οὐ τεκνοποιὸς
ὑπὸ τῆς μητρὸς τεχθεῖη. ἐπεὶ δὲ ἠϋζήτο, μετώκησεν ἐς
Λυδίαν τῷ Ἑρμησιάννακτος λόγῳ, καὶ Λυδοῖς ὄργια ἐτέλει
Μητρός, ἐς τοσοῦτο ἦκων παρ' αὐτοῖς τιμῆς ὡς Δία Ἄττη
νεμεσήσαντα ἔν ἐπὶ τὰ ἔργα ἐπιπέμψαι τῶν Λυδῶν. Ἐν- 10
ταῦθα ἄλλοι τε τῶν Λυδῶν καὶ αὐτὸς Ἄττης ἀπέθανεν
ὑπὸ τοῦ υἱός· καὶ τοι ἐπόμενον τούτοις Γαλατῶν δρῶσιν
οἱ Περσῖνοι οὖντα ἔχοντες, ὧν οὐχ ἀπτόμενοι. νομίζουσί
γε μὴν οὐχ οὕτω τὰ ἐς τὸν Ἄττην, ἀλλὰ ἐπιχώριός ἐστιν
ἄλλος σφίσιν ἐς αὐτὸν λόγος, Δία ὑπνωμένον ἀφείναι
σπέρμα ἐς γῆν, τὴν δὲ ἀνὰ χρόνον ἀνεῖναι δαίμονα διπλᾶ
ἔχοντα αἰδοῖα, τὰ μὲν ἀνδρὸς, τὰ δὲ αὐτῶν γυναικός·
ὄνομα δὲ Ἀγδιστὶν αὐτῷ τίθενται. θεοὶ δὲ Ἀγδιστὶν δῆ-
σαντες τὰ αἰδοῖα οἱ τὰ ἀνδρὸς ἀποκόπτουσιν. Ὡς δὲ ἀπ' 11
αὐτῶν ἀναφῦσα ἀμυγδαλῇ εἶχεν ὥραϊον τὸν καρπὸν,
θυγατέρα τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ λαβεῖν φασὶ τοῦ καρ-
ποῦ· ἐσθεμένης δὲ ἐς τὸν κόλπον καρπὸς μὲν ἐκείνος ἦν
αὐτίκα ἀφανής, αὐτὴ δὲ ἐκύει· τεκούσης δὲ τράγος περι-
εῖπε τὸν παῖδα ἐκκείμενον. ὥς δὲ αὐξανομένῳ κάλλους
οἱ μετῆν πλέον ἢ κατὰ εἶδος ἀνθρώπου. ἐνταῦθα τοῦ
παιδὸς ἔρως ἔσχεν Ἀγδιστὶν. Αὐξηθέντα δὲ Ἄττην ἀπο-
στέλλουσιν ἐς Περσῖνοι οὖντα οἱ προσήκοντες συνοικήσοντα
τοῦ βασιλέως θυγατρί. ὑμέναιος δὲ ἦδeto, καὶ Ἀγδιστὶς 12
ἐφίσταται, καὶ τὰ αἰδοῖα ἀπέκοψε μανεῖς ὁ Ἄττης, ἀπέ-
κοψε δὲ καὶ ὁ τὴν θυγατέρα αὐτῷ διδούς. Ἀγδιστὶν δὲ
μετάνοια ἔσχεν οἷα, Ἄττην ἔδρασε· καὶ οἱ παρὰ Διὸς εὐ-
ρετο μήτε σῆπεσθαί τι Ἄττη τοῦ σώματος μήτε τήκεσθαι.
τάδε μὲν ἐς Ἄττην γνωριμώτατα.

- 13 6. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῇ Δυμαίᾳ καὶ τοῦ δρομέως Οἰβώτα *** νικήσαντι Ὀλύμπια Ἀχαιῶν πρώτῳ γέρας οὐδὲν ἐξαίρετον παρ' αὐτῶν ἐγένετο εὖρασθαι· καὶ ἐπὶ τούτῳ κατάρας ὁ Οἰβώτας ἐποίησατο μηδενὶ Ὀλυμπικὴν νίκην ἔτι Ἀχαιῶν γενέσθαι. καί, ἦν γάρ τις θεῶν ᾧ τοῦ Οἰβώτα τελεῖσθαι τὰς κατάρας οὐκ ἀμελὲς ἦν, διδόνονταί ποτε οἱ Ἀχαιοὶ καθ' ἥντινα αἰτίαν στεφάνου τοῦ Ὀλυμπίᾳσιν ἡμάρτανον, διδάσκονται δὲ ἀποστείλαντες
- 14 ἐς Δελφούς. οὕτω καὶ ἄλλα ἐς τιμὴν σφισι τοῦ Οἰβώτα ποιήσασι, καὶ τὴν εἰκόνα ἀναθεῖσιν ἐς Ὀλυμπίαν, Σώστρατος Πελληνεὺς σταδίου νίκην ἔσχεν ἐν παισί. Διαμένει δὲ ἐς ἐμὲ ἔτι Ἀχαιῶν τοῖς ἀγωνίζεσθαι μέλλουσι τὰ Ὀλύμπια ἐναγίζειν τῷ Οἰβώτᾳ, καὶ ἦν κρατήσωσιν, ἐν Ὀλυμπίᾳ στεφανοῦν τοῦ Οἰβώτα τὴν εἰκόνα.

XVIII. Σταδίους ὅσον τε τεσσαράκοντα προσελθόντι ἐκ Δύμης ποταμὸς Πεῖρος ἐς θάλατταν κάτεισι, καὶ Ἀχαιῶν πόλις ποτὲ Ὠλενος ᾠκεῖτο παρὰ τῷ Πείρῳ. ὁπόσοι δὲ ἐς Ἡρακλέα καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ πεποιήκασιν. ἔστιν οὐκ ἐλάχιστόν σφισι δαῖγμα τοῦ λόγου Δεξαμενὸς ὁ ἐν Ὠλένῳ βασιλεύς, καὶ ὁποίων Ἡρακλῆς παρ' αὐτῷ [ξένιων] ἔτυχε. καὶ ὅτι μὲν ἦν πόλισμα ἐξ ἀρχῆς μικρὸν ἢ Ὠλενος, μαρτυρεῖ τῷ λόγῳ μου καὶ ἐλεγεῖον ἐς Εὐρυτίωνα Κένταυρον ὑπὸ Ἑρμησιάννακτος πεποιημένον· ἀνὰ χρόνον δὲ τοὺς οἰκήτορας ἐκλιπεῖν ὑπὸ ἀσθενείας φασὶ τὴν Ὠλενον, καὶ ἐς Πειράς τε καὶ ἐς Εὐρυτεῖας ἀποχωρῆσαι.

- 2 2. Τοῦ δὲ Πείρου ποταμοῦ περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα ἀφέστηκε σταδίους Πατρέων ἡ πόλις· οὐ πόρρω δὲ αὐτῆς ποταμὸς Γλαῦκος ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν. Πατρέων δὲ οἱ τὰ ἀρχαιότατα μνημονεύοντές φασιν Εὐμηλον αὐτόχθονα οἰκῆσαι πρῶτον ἐν τῇ χώρᾳ, βασιλεύοντα αὐτὸν ἀνθρώπων οὐ πολλῶν. Τριπολέμου δὲ ἐκ τῆς Ἀττικῆς

ἀφικομένου τον τε καρπὸν λαμβάνει τον ἡμερον, καὶ
 οἰκίσαι διδαχθεὶς πόλιν Ἀρόην ὠνόμασεν ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ
 τῆς γῆς. ὥς δὲ πρὸς ὕπνον ἐτράπετο ὁ Τριπτόλεμος,³
 ἐνταῦθα Ἀνθείαν παῖδα Εὐμήλου τοὺς δράκοντάς φασιν
 ὑπὸ τοῦ Τριπτολέμου τὸ ἄρμα ζεύξαντα ἐθελῆσαι καὶ
 αὐτὸν σπείραι. καὶ τὸν μὲν ἐπιλαμβάνει τὸ χρεῶν ἐκπε-
 σόντα τοῦ ἄρματος· Τριπτόλεμος δὲ καὶ Εὐμήλος Ἀν-
 θειαν πόλιν οἰκίζουσιν ἐν κοινῷ, τοῦ Εὐμήλου παιδὸς
 ἐπώνυμον. ὠκίσθη δὲ καὶ τρίτη μεταξὺ Ἀνθείας καὶ⁴
 Ἀρόης Μεσάτις πόλις. 3. Ὅποσα δὲ οἱ Πατρεῖς περὶ Διο-
 νύσου λέγουσι, τραφῆναι τε αὐτὸν ἐν τῇ Μεσάτει καὶ
 ἐνταῦθα ἐπιβουλευθέντα ὑπὸ Τιτάνων ἐς παντοῖον ἀφι-
 κέσθαι κίνδυνον, οὐκ ἐναντιούμενος τοῖς Πατρεῦσι τῆς
 Μεσάτεως τὸ ὄνομα αὐτοῖς σφίσι ἐξηγεῖσθαι παρήμυ.
 Ἀχαιῶν δὲ ὕστερον ἐκβαλόντων Ἰωνας, Πατρεὺς ὁ Πρευ-⁵
 γένους τοῦ Ἀγήνορος ἐς μὲν Ἀνθειαν καὶ ἐς Μεσάτιν μὴ
 ἐνοικίξεσθαι τοῖς Ἀχαιοῖς ἀπέειπε, περίβολον δὲ τείχους
 πρὸς τῇ Ἀρόῃ βαλόμενος μείζονα, ἵνα ἐντὸς οἱ τοῦ περι-
 βόλου καὶ ἡ Ἀρόῃ γένηται, ὄνομα ἔθετο ἀφ' ἑαυτοῦ Πά-
 τρας τῇ πόλει. 4. Ἀγήνωρ δὲ ὁ πατὴρ τοῦ Πρευγένους
 Ἀρέως παῖς ἦν τοῦ Ἀμπυκος, ὁ δὲ Ἀμπυξ Πελίου τοῦ
 Αἰγινήτου τοῦ Δηρείτου τοῦ Ἀρπάλου τοῦ Ἀμύκλα τοῦ
 Λακεδαίμονος. Πατρεῖ μὲν τοιαῦτα ἐς τοὺς προγόνους⁶
 ὑπάρχοντα ἦν. 5. Ἰδίᾳ δὲ ἀνὰ χρόνον Πατρεῖς διέβησαν
 ἐς Αἰτωλίαν Ἀχαιῶν μόνοι κατὰ φιλίαν τὴν Αἰτωλῶν,
 τὸν πόλεμόν σφισι τὸν πρὸς Γαλάτας συνδιοίσοντες.
 προςπταίσαντες δ' ἐν ταῖς μάχαις λόγου μειζόνως καὶ
 ὑπὸ πενίας ἅμα οἱ πολλοὶ πιεζόμενοι Πάτραις μὲν πλὴν
 ὀλίγων τινῶν ἐκλείπουσιν. οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ χώραν ὑπὸ
 φιλεργίας ἐσκεδάσθησαν, καὶ πολίσματα παρὲς αὐτάς
 Πάτρας τοσάδε ἄλλα ᾤκησαν, Μεσάτιν καὶ Ἀνθειαν καὶ
 Βολίνην καὶ Ἀργυρεᾶν τε καὶ Ἀρβαν. Αὐγουστος δὲ ἡ⁷

τοῦ παράπλου νομίζων κείσθαι καλῶς τὰς Πάτρας ἢ κατ' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἐπανήγαγεν αὐτῆς ἐκ τῶν πολισμάτων τῶν ἄλλων τοὺς ἄνδρας ἐς τὰς Πάτρας· προσσυνώκισε δέ σφισι καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐκ Ῥυπῶν, καταβαλὼν ἐς ἔδαφος Ῥύπας. καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέρους Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι, ἔδωκε δὲ καὶ [ἐς] τὰ ἄλλα γέρεα σφίσιν, ὅποσα τοῖς ἀποίκιοις νέμειν οἱ Ῥωμαῖοι νομίζουσι.

- 8 6. Πατρεῦσι δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ πόλει Λαφρίας ἱερόν ἐστίν Ἀρτέμιδος· ξενικὸν μὲν τῇ θεῷ τὸ ὄνομα, ἐσηγμένον δὲ ἐτέρωθεν καὶ τὸ ἄγαλμα. Καλυδῶνος γάρ καὶ Αἰτωλίας τῆς ἄλλης ὑπὸ Αὐγούστου βασιλέως ἐρημωθείσης διὰ τὸ ἐς τὴν Νικοπολιν τὴν ὑπὲρ τοῦ Ἀκτίου συνοικίζεσθαι καὶ τὸ Αἰτωλικόν, οὕτω τὸ ἄγαλμα τῆς Λαφρίας οἱ Πατρεῖς ἔσχον.
- 9 Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅσα ἄλλα ἀγάλματα ἔκτε Αἰτωλίας καὶ παρὰ Ἀκαρνανῶν, τὰ μὲν πολλὰ ἐς τὴν Νικόπολιν κομισθῆναι, Πατρεῦσι δὲ ὁ Αὐγουστός ἄλλα τε τῶν ἐκ Καλυδῶνος λαφύρων καὶ δὴ καὶ τῆς Λαφρίας ἔδωκε τὸ ἄγαλμα, ὃ δὴ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐν τῇ ἀκροπόλει τῇ Πατρέων εἶχε τιμάς. γενέσθαι δὲ ἐπίκλησιν τῇ θεῷ Λαφρίαν ἀπὸ ἀνδρὸς Φωκέως φασί· Λάφριον γάρ τὸν Κασταλίου τοῦ Δελφοῦ Καλυδωνίοις ἰδρῦσασθαι τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος τὸ
- 10 ἀρχαῖον, οἱ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τὸ μῆνιμα τὸ ἐς Οἰνέα ἀνὰ χρόνον τοῖς Καλυδωνίοις ἐλαφρότερον γενέσθαι λέγουσι, καὶ αἰτίαν τῇ θεῷ τῆς ἐπικλήσεως ἐθέλουσιν εἶναι ταύτην. Τὸ μὲν σχῆμα τοῦ ἀγάλματος θηρεῦσά ἐστιν, ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ πεποιηται, Ναυπάκτιοι δὲ Μένναχος καὶ Σοῖδας εἰργάσαντο· τεκμαίρονται δὲ σφᾶς Κανάχου τοῦ Σικυνίου καὶ τοῦ Αἰγινήτου Κάλλωνος
- 11 οὐ πολλῷ γενέσθαι τινὶ ἡλικίαν ὑστέρους. 7. Ἀγούσι δὲ καὶ Λάφρια ἐορτὴν τῇ Ἀρτέμιδι οἱ Πατρεῖς ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἐν ἣ τροπὸς ἐπιχώριος θυσίας ἐστὶν αὐτοῖς. περὶ μὲν τὸν βωμὸν ἐν κύκλῳ ξύλα ἰστᾶσιν ἔτι χλωρὰ καὶ ἐς ἐκκαίδεκα

ἕκαστον πήχεις· ἐντὸς δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὰ αὐότατά σφισι τῶν ξύλων κεῖται. μηχανῶνται δὲ ὑπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἑορτῆς καὶ ἄνοδον ἐπὶ τὸν βωμὸν λειοτέραν, ἐπιφέροντες γῆν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοὺς ἀναβασμούς. πρῶτα μὲν 12 δὴ πομπὴν μεγαλοπρεπεστάτην τῇ Ἀρτέμιδι πομπεύουσι, καὶ ἡ ἱερωμένη παρθένος ὀχεῖται τελευταία τῆς πομπῆς ἐπὶ ἐλόφων ὑπὸ τὸ ἄρμα ἐξευγμένων· ἐς δὲ τὴν ἐπιούσαν τηνικαῦτα ἤδη δρᾶν τὰ ἐς τὴν θυσίαν νομίζουσι, δημοσία τε ἡ πόλις καὶ οὐχ ἡσσον ἐς τὴν ἑορτὴν οἱ ἰδιῶται φιλοτίμως ἔχουσιν. ἐσβάλλουσι γὰρ ζῶντας ἐς τὸν βωμὸν ὄρνιθας τε τοὺς ἐδωδίμους καὶ ἱερεῖα ὁμοίως ἅπαντα, ἔτι δὲ ὕς ἀγρίους καὶ ἐλάφους τε καὶ δορκάδας, οἱ δὲ καὶ λύκων καὶ ἄρκτων σκύμνους, οἱ δὲ καὶ τὰ τέλεια τῶν θηρίων· κατατιθέασι δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν καὶ δένδρων καρπὸν τῶν ἡμέρων. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου πῦρ ἐνιᾶσιν ἐς τὰ 13 ξύλα. ἐνταῦθά που καὶ ἄρκτον καὶ ἄλλο τι ἐθεασάμην τῶν ζώων, τὰ μὲν ὑπὸ τὴν πρώτην ὀρμὴν τοῦ πυρὸς βιάζόμενα ἐς τὸ ἐκτός, τὰ δὲ καὶ ἐκφεύγοντα ὑπὸ ἰσχύος· ταῦτα οἱ ἐμβαλόντες ἐπανάγουσιν αὐτῆς ἐς τὴν πυράν. τρωθῆναι δὲ οὐδένα ὑπὸ τῶν θηρίων μνημονεύουσιν.

XIX. Ἔστι δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ναοῦ τε τῆς Λαφρίας καὶ τοῦ βωμοῦ πεποιημένον μνῆμα Εὐρυπύλου. τὰ δὲ ὅστις τε ὦν καὶ καθ' ἥντινα αἰτίαν ἀφίκετο ἐς τὴν γῆν ταύτην, δηλώσει μοι καὶ ταῦτα ὁ λόγος προδιηγησαμένῳ πρότερον ὅποια ὑπὸ τοῦ Εὐρυπύλου τὴν ἐπιδημίαν τοῖς ἐνταῦθα ἦν τὰ παρόντα ἀνθρώποις. Ἰώνων τοῖς Ἀρσόν καὶ Ἀνθειαν καὶ Μεσάτιν οἰκοῦσιν ἦν ἐν κοινῷ τέμενος καὶ ναὸς Ἀρτέμιδος Τρικλαρίας ἐπίκλησιν, καὶ ἑορτὴν οἱ Ἰῶνες αὐτῇ καὶ παννυχίδα ἤγον ἀνὰ πᾶν ἔτος. ἱερωσύνην δὲ εἶχε τῆς θεοῦ παρθένος, ἐς ὃ ἀποστέλλεσθαι παρὰ ἄνδρα ἔμελλε. 2. Λέγουσιν οὖν συμβῆναι ποτε ὥς 2 ἱεραῖσθαι μὲν τῆς θεοῦ Κομαιθῶ τὸ εἶδος καλλίστην παρ-

θένον, τυγχάνειν δὲ αὐτῆς ἐρῶντα Μελάνιππον, τὰ τε
 ἄλλα τοὺς ἡλικιώτας καὶ ὕψεως εὐπρεπεῖα μάλιστα ὑπε-
 ρηρκότα. ὥς δὲ ὁ Μελάνιππος ἐς τὸ ἴσον τοῦ ἔρωτος
 ὑπηγάγετο τὴν παρθένον, ἐμνᾶτο αὐτὴν παρὰ τοῦ πα-
 τρός. ἔπεται δὲ πῶς τῷ γήρῳ τὰ τε ἄλλα ὥς τὸ πολὺ ἐναν-
 τιοῦσθαι νέοις, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐς τοὺς ἐρῶντας τὸ ἀνάλ-
 γητον, ὅπου καὶ Μελανίπῳ τότε ἐθέλουσι ἐθέλουσιν
 ἄγεσθαι Κομαιθῶ οὔτε παρὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων οὔτε
 3 παρὰ τῶν Κομαιθοῦς ἡμερον ἀπήντησεν οὐδέν. Ἐπέδειξε
 δὲ ἐπὶ πολλῶν τε δὴ ἄλλων καὶ ἐν τοῖς Μελανίππου πα-
 θήμασιν ὥς μέτεστιν ἔρωτι καὶ ἀνθρώπων συγχέαι νό-
 μιμα καὶ ἀνατρέψαι θεῶν τιμὰς, ὅπου καὶ τότε ἐν τῷ τῆς
 Ἀρτέμιδος ἱερῷ Κομαιθῶ καὶ Μελάνιππος ἐξέπλησαν
 τοῦ ἔρωτος τὴν ὁρμὴν. καὶ οἱ μὲν ἐμελλον τῷ ἱερῷ καὶ ἐς
 τὸ ἔπειτα ἴσα καὶ θαλάμῳ χρῆσεσθαι· τοὺς δὲ ἀνθρώ-
 πους αὐτίκα ἐξ Ἀρτέμιδος μήνιμα ἔφθειρε, τῆς τε γῆς
 καρπὸν οὐδένα ἀποδιδούσης, καὶ νόσοι σφίσιν οὐ κατὰ
 τὰ εἰωθότα καὶ ἀπ' αὐτῶν θάνατοι πλείονες ἢ τὰ πρό-
 4 τερα ἐγίνοντο. Καταφυγόντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ χρηστήριον
 τὸ ἐν Δελφοῖς, ἤλεγχεν ἡ Πυθία Μελάνιππον καὶ Κομαι-
 θῶ· καὶ ἐκείνους τε αὐτοὺς μάντευμα ἀφίκετο θῦσαι τῇ
 Ἀρτέμιδι, καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος παρθένον καὶ παῖδα, οἳ τὸ
 εἶδος εἶεν κάλλιστοι τῇ θεῷ θύειν. ταύτης μὲν δὴ τῆς
 θυσίας ἔνεκα ὁ ποταμὸς ὁ πρὸς τῷ ἱερῷ τῆς Τρικλαρίας
 5 Ἀμείλιχος ἐκλήθη· τέως δὲ ὄνομα εἶχεν οὐδέν. Παίδων
 δὲ καὶ παρθένων ὅπόσοι μὲν ἐς τὴν θεὸν οὐδὲν εἰργασ-
 μένοι Μελανίππου καὶ Κομαιθοῦς ἔνεκα ἀπώλλυντο,
 αὐτοῖτε οἰκτρότατα καὶ οἱ προσήκοντές σφισιν ἔπασχον,
 Μελάνιππον δὲ καὶ Κομαιθῶ συμφορᾶς ἐκτὸς γενέσθαι
 τίθεμαι· μόνῳ γὰρ δὴ ἀνθρώπῳ ψυχῆς ἐστὶν ἀντάξιον
 6 κατορθῶσαί τινα ἐρασθέντα. 3. Παύσασθαι δὲ οὕτω λέ-
 γονται θύοντες τῇ Ἀρτέμιδι ἀνθρώπους. ἐκέχρητο δὲ

αὐτοῖς πρότερον ἔτι ἐκ Δελφῶν ὡς βασιλεὺς ξένος παρα-
γενόμενός σφισιν ἐπὶ τὴν γῆν, ξενικὸν ἅμα ἀγόμενος
δαίμονα, τὰ ἐς τὴν θυσίαν τῆς Τρικλαρίας παύσει. Ἰλίου
δὲ ἀλούσης καὶ νεμομένων τὰ λάφυρα τῶν Ἑλλήνων,
Εὐρύπυλος ὁ Εὐαίμονος λαμβάνει λάρνακα Διονύσου
δὲ ἄγαλμα ἦν ἐν τῇ λάρνακι, ἔργον μὲν, ὥς φασιν, Ἡφαί-
στου, δῶρον δὲ ὑπὸ Διὸς ἐδόθη Δαρδάνῳ. λέγονται δὲ ⁷
καὶ ἄλλοι λόγοι δύο ἐς αὐτήν, ὥς ὅτε ἔφυγεν Αἰνείας
ἀπολίποι ταύτην τὴν λάρνακα· οἱ δὲ ῥιφῆναί φασιν αὐ-
τὴν ὑπὸ Κασάνδρας συμφορὰν τῷ εὐρόντι Ἑλλήνων.
ἦνοιξε δ' οὖν ὁ Εὐρύπυλος τὴν λάρνακα καὶ εἶδε τὸ
ἄγαλμα. καὶ αὐτίκα ἦν ἔκφρων μετὰ τὴν θέαν. τὰ μὲν δὴ
πλείονα ἐμαίνετο, ὀλιγάκις δὲ ἐγίνετο ἐν ἑαυτῷ. ἅτε δὲ
οὕτω διακείμενος, οὐκ ἐς τὴν Θεσσαλίαν τὸν πλοῦν ἐποι-
εῖτο, ἀλλ' ἐπὶ τε Κίρραν καὶ ἐς τὸν ταύτῃ κόλπον· ἀνα-
βὰς δὲ ἐς Δελφοὺς ἐχρᾶτο ὑπὲρ τῆς νόσου. καὶ αὐτῷ γε ⁸
νέσθαι λέγουσι μάντευμα, ἔνθα ἂν ἐπιτύχη θύουσιν
ἀνθρώποις θυσίαν ξένην, ἐνταῦθα ἰδρῦσασθαι τε τὴν
λάρνακα καὶ αὐτὸν οἰκῆσαι. Ὁ μὲν δὴ ἄνεμος τὰς ναῦς
τοῦ Εὐρύπυλου κατήνεγκεν ἐπὶ τὴν πρὸς τῇ Ἀρόῃ θά-
λασσαν· ἐκβὰς δὲ ἐς τὴν γῆν καταλαμβάνει παῖδα καὶ
παρθένον ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Τρικλαρίας ἡγμένους· καὶ
ὁ μὲν ἔμελλεν οὐ χαλεπῶς συνήσειν τὰ ἐς τὴν θυσίαν·
ἀφίκοντο δὲ ἐς μνήμην καὶ οἱ ἐπιχώριοι τοῦ χρησμοῦ,
βασιλέα τε ἰδόντες ὃν οὕτω πρότερον ἑωράκεσαν, καὶ ἐς ⁹
τὴν λάρνακα ὑπενόησαν ὥς εἴη τις ἐν αὐτῇ θεός. καὶ
οὕτω τῷ Εὐρύπυλῳ τε ἡ νόσος καὶ τοῖς ἐνταῦθα ἀνθρώ-
ποις τὰ ἐς τὴν θυσίαν ἐπαύσθη, τό τε ὄνομα ἐτέθη τὸ
νῦν τῷ ποταμῷ Μείλιχος. Ἐγραψαν δὲ ἤδη τινὲς οὐ τῷ
Θεσσαλῷ συμβάντα Εὐρύπυλῳ τὰ εἰρημένα, ἀλλὰ Εὐ-
ρύπυλον Δεξαμενοῦ παῖδα τοῦ ἐν Ὠλένῳ βασιλεύσαντος
ἐθέλουσιν ἅμα Ἡρακλεῖ στρατεύσαντα ἐς Ἴλιον λαβεῖν

10 παρὰ τοῦ Ἡρακλέους τὴν λάρνακα· τὰ δὲ ἄλλα κατὰ τὰ αὐτὰ εἰρήκασι καὶ οὗτοι. Ἐγὼ δὲ οὔτε Ἡρακλέα ἀγνοῖσαι τὰ ἐς τὴν λάρνακα, εἰ δὴ τοιαῦτα ἦν, πείθομαι· οὔτε τὰ ἐς αἰτὴν ἐπιστάμενος δοκεῖ μοί ποτε ἂν δοῦναι δῶρον συμμαχήσαντι ἀνδρί· οὔτε μὴν οἱ Πατρεῖς ἄλλον τινὰ ἢ τὸν Εὐαίμονος ἔχουσιν Εὐρύπυλον ἐν μνήμῃ, καὶ οἱ καὶ ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἐπειδὴν τῷ Διονύσῳ τὴν ἑορτὴν ἄγωσι.

XX. Τῷ θεῷ δὲ τῷ ἐντὸς τῆς λάρνακος ἐπὶ κλησὶς μὲν ἔστιν Αἰσυμνήτης, οἱ δὲ αὐτὸν ἐς τὰ μάλιστα θεραπεύοντες ἐννέα τέ εἰσιν ἄνδρες, οὓς ἂν ἐκ πάντων ὁ δῆμος προέλῃται κατ' ἀξίωμα, καὶ ἴσαι γυναῖκες τοῖς ἀνδράσι. μιᾷ δὲ ἐν τῇ ἑορτῇ νυκτὶ ἐς τὸ ἐκτὸς φέρει τὴν λάρνακα ὁ ἱερεὺς. αὕτη μὲν δὴ ἡ νύξ γέρας τοῦτο εἴληφε. καταβαίνουσι δὲ καὶ ὁπόσοι δὴ τῶν ἐπιχωρίων παῖδες ἐπὶ τὸν Μείλιχον ἀστάχυσιν ἐστεφανωμένοι τὰς κεφαλὰς. ἐκόσμουσι δὲ οὕτω καὶ τὸ ἀρχαῖον οὓς ἄγιοι ἐν τῇ Ἀρτέμιδι
2 θύοντες. τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν στεφάνους μὲν τῶν ἀσταχύων ἀποτίθενται παρὰ τῇ θεῷ, λουσάμενοι δὲ τῷ ποταμῷ καὶ αὐθις στεφάνους ἐπιθέμενοι κισσοῦ πρὸς τὸ ἱερὸν ἴασι τοῦ Αἰσυμνήτου. ταῦτα μὲν σφισιν οὕτω δρᾶν καθέστηκεν. 2. Τοῦ περιβόλου δὲ ἔστιν ἐντὸς τῆς Λαφρίας καὶ Ἀθηνᾶς ναὸς ἐπὶ κλησὶν Παναχαΐδος· ἐλέφαντος τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ.

3 Ἐρχομένῳ δὲ ἐς τὴν κάτω πόλιν Μητρὸς Δινδυμῆνης ἔστιν ἱερὸν, ἐν δὲ αὐτῷ καὶ Ἀττις ἔχει τιμάς. τούτου μὲν δὴ ἄγαλμα οὐδὲν ἀποφαίνουσι· τὸ δὲ τῆς Μητρὸς λίθου πεποιήται. Ἔστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ Διὸς ναὸς Ὀλυμπίου, αὐτὸς τε ἐπὶ θρόνου καὶ ἐστῶσα Ἀθηνᾶ παρὰ τὸν θρόνον. τῆς τε Ἡρας ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου πέραν ἱερὸν τε Ἀπόλλωνος πεποιήται, καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς γυμνὸς ἐσθῆτος· ὑποδήματα δὲ ὑπὸ τοῖς ποσίν ἔστιν αὐτῷ, καὶ

τῷ ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ κρανίου βέβηκε βοῦς. βουσί γὰρ χαί- 4
ρειν μάλιστα Ἀπόλλωνα Ἀλκαῖός τε ἐδήλωσεν ἐν ὕμνῳ
τῷ ἐς Ἑρμῆν γράψας, ὥς ὁ Ἑρμῆς βοῦς ὑφέλοιτο τοῦ
Ἀπόλλωνος· καὶ ἔτι πρότεραν ἢ Ἀλκαῖον γενέσθαι πε-
ποιημένα ἦν Ὀμήρῳ βοῦς Ἀπόλλωνα Λαομέδοντος ἐπὶ
μισθῷ νέμειν. Ποσειδῶνι περιέθηκεν ἐν Ἰλιάδι τὰ ἔπη.

Ἦτοι ἐγὼ Τρώεσσι πόλιν πέρι τεῖχος ἔδειμα, 5

εὐρύ τε καὶ μάλα καλόν, ἣν ἄρρηκτος πόλις εἴη·

Φοῖβε, σὺ δ' εἰλίποδας ἔλικας βοῦς βουκολέεσκες.

τὰ μὲν δὴ ἐς τὸ κρανίου τοῦ βοῦς ἐπὶ τοιῷδε ἄν τις εἰκά-
σειε πεποιῆσθαι· ἔστι δὲ ἐν ὑπαίθρῳ τῆς ἀγορᾶς ἄγαλμα
τε Ἀθηνᾶς καὶ πρὸ αὐτοῦ Πατρός τάφος.

3. Ἐχεται δὲ τῆς ἀγορᾶς τὸ ῥοδεῖον, καὶ Ἀπόλλων 6
ἐνταῦθα ἀνάκειται θεῆς ἄξιος· ἐποιήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων,
ἠνίκα ἐπὶ τὸν στρατὸν τῶν Γαλατῶν οἱ Πατρεῖς ἤμυναν
Αἰτωλεῖς Ἀχαιῶν μόνοι. κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς ἄλλα τὸ
ῥοδεῖον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἑλλήσι, πλήν γε δὴ τοῦ
Ἀθήνησι· τοῦτο γὰρ μερέθει τε καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ὑπερ-
ῆρκε κατασκευήν, ἀνὴρ δὲ Ἀθηναῖος ἐποίησεν Ἡρώδης
ἐς μνήμην ἀποθανούσης γυναικός. ἐμοὶ δὲ ἐν τῇ Ἀτθίδι
συγγραφῇ τὸ ἐς τοῦτο παρείθη τὸ ῥοδεῖον, ὅτι πρότερον
ἔτι ἐξείργαστό μοι τὰ ἐς Ἀθηναίους ἢ ὑπῆρκετο Ἡρώδης
τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐν Πάτραις δὲ ἰόντι ἐκ τῆς ἀγορᾶς, 7
ἢ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος πύλη κατὰ τὴν ἐξοδὸν ἐστὶ
ταύτην, καὶ ἐπιθήματα ἐπὶ τῆς πύλης ἀνδριάντες εἰσὶν
ἐπίχρῃσοι, Πατρεὺς τε καὶ Πρευγένης καὶ Ἀθερίων, οἱ
Πατρός ἡλικίαν παιδὸς ἔχοντος καὶ αὐτοὶ παῖδες εἰσι.

4. Τῆς δὲ ἀγορᾶς ἀντικρὺς κατ' αὐτὴν τὴν διεξοδὸν τέμε-
νός ἐστιν Ἀρτέμιδος καὶ ναὸς Λιμνάτιδος. ἐχόντων δὲ 8
ἤδη Λακεδαιμόνα καὶ Ἄργος Λωριέων ὑφελέσθαι Πρευ-
γένην τῆς Λιμνάτιδος τὸ ἄγαλμα κατὰ ὄψιν ὀνειράτος
λέγουσιν ἐκ Σπάρτης, κοινωυῆσαι δὲ αὐτῷ τοῦ ἐγγχειρή-

ματος τῶν δούλων τὸν εὐνούστατον. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἔχουσιν ἐν Μεσόᾳ, ὅτι καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Πρευγένους ἐς τοῦτο ἐκομίσθη τὸ χωρίον· ἐπειδὴν δὲ τῇ Λιμνάτιδι τὴν ἑορτὴν ἄγωσι, τῆς θεοῦ τις τῶν οἰκετῶν ἐκ Μεσόας ἔρχεται τὸ ξόανον κομίζων τὸ ἀρχαῖον ἐς τὸ τέμενος τὸ ἐν τῇ πόλει.

- 9 5. Τούτου δὲ τοῦ τεμένους ἐστὶ καὶ ἄλλα τοῖς Πατρεῦσιν ἱερά· πεποιήται δὲ ταῦτα οὐκ ἐν ὑπαίθρῳ, ἀλλὰ ἔσδοδος ἐς αὐτὰ διὰ τῶν στοῶν ἐστί. τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πλὴν ἐσθῆτος, λίθου τὰ ἄλλα· Ἀθηναῖα δὲ ἐλέφαντος εἴργασται καὶ χρυσοῦ. πρὸ δὲ τῆς Ἀθηναῖς τοῦ ἱεροῦ Πρευγένους μνημῆα ἐστίν· ἐναγίζουσι δὲ καὶ τῷ Πρευγένῃ κατὰ ἔτος, ὡσαύτως δὲ καὶ Πατρεῖ, τὴν ἑορτὴν τῇ Λιμνάτιδι ἄγοντες· τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόρρω Νεμέσεως ναὸς καὶ ἕτερός ἐστιν Ἀφροδίτης· μεγέθει μεγάλα λίθου λευκοῦ τὰ ἄγάλματα.

XXI. Καὶ Διονύσου κατὰ τοῦτο τῆς πόλεως ἐστὶν ἱερὸν ἐπὶ κλήσιν Καλυδωνίου· μετεκομίσθη γὰρ καὶ τοῦ Διονύσου τὸ ἄγαλμα ἐκ Καλυδῶνος. ὅτε δὲ ῥέκεϊτο ἔτι Καλυδῶν, ἄλλοι τε Καλυδωνίων ἐγένοντο ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ δὴ καὶ Κόρεσος, ὃν ἀνθρώπων μάλιστα ἐπέλαβεν ἄδικα ἐξ ἔρωτος παθεῖν. ἦρα μὲν Καλλιρόης παρθένου· ὁπόσον δὲ ἐς Καλλιρόην ἔρωτος Κορέσῳ μετῆν, τοσοῦτο 2 εἶχεν ἀπεχθείας ἐς αὐτὸν ἢ παρθένος. ὥς δὲ τοῦ Κορέσου δεήσεις τε ποιουμένου πάσας καὶ δώρων ὑποσχέσεις παντοίας οὐκ ἐνετρέπετο ἢ γνώμη τῆς παρθένου, ἐκομίζετο ἰκέτης ἤδη παρὰ τοῦ Διονύσου τὸ ἄγαλμα. ὁ δὲ ἤκουσέ τε εὐχομένου τοῦ ἱερέως, καὶ οἱ Καλυδώνιοι τὸ παραντίκα ὥσπερ ὑπὸ μέθης ἐγίνοντο ἔκφρονες, καὶ ἡ τελευταία παραπλήγας ἐπελάμβανε. καταφεύγουσιν οὖν ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δωδώνῃ· τοῖς γὰρ τὴν ἡπειρον ταύτην οἰκοῦσι, τοῖς τε Αἰτωλοῖς καὶ τοῖς προσχώροις αὐτῶν

Ἀκαρναῖσι καὶ Ἑπειρώταις, αἱ πέλειαι καὶ τὰ ἐκ τῆς θρυῶς
 μαντεύματα μετέχειν μάλιστα ἐφαίνετο ἀληθείας. Τότε
 δὲ τὰ χρησθέντα ἐκ Δωδώνης Διούσου μὲν ἔλεγεν εἶναι
 τὸ μῆνιμα, ἔσεσθαι δὲ οὐ πρότερον λύσειν πρὶν ἢ θύσῃ
 τῷ Διούσῳ Κόρεσος ἢ αὐτὴν Καλλιρόην ἢ τὸν ἀποθα-
 νεῖν αὐτ' ἐκείνης τολμήσαντα. Ὡς δὲ οὐδὲν ἐς σωτηρίαν
 εὐρίσκετο ἢ παρθένος, δεύτερα ἐπὶ τοὺς θρηψαμένους
 καταφεύγει· ἀμαρτάνουσα δὲ καὶ τούτων, ἐλείπετο οὐ-
 δὲν ἔτι ἢ αὐτὴν φονεύεσθαι. προεξεργασθέντων δὲ ὅποσα
 ἐς τὴν θυσίαν ἄλλα ἐκ Δωδώνης μεμαντευμένα ἦν, ἡ
 μὲν ἱερείου τρόπον ἤκτο ἐπὶ τὸν βωμόν, Κόρεσος δὲ ἐφει-
 στήκει μὲν τῇ θυσίᾳ, τῷ δὲ ἔρωτι εἷξας καὶ οὐ τῷ θυμῷ
 ἑαυτὸν ἀντὶ Καλλιρόης διεργάζεται. ὁ μὲν δὲ ἀπέδειξεν
 ἔργον ἀνθρώπων ὧν ἴσμεν διατεθεὶς ἐς ἔρωτα ἀπλαστό-
 τατα. Καλλιρόη τε ὡς Κόρεσον τεθνεῶτα εἶδεν, μετέ-
 πεσε τῇ παιδί ἢ γνῶμη, καί, ἐσῆι γὰρ αὐτὴν Κορέσου
 τε ἔλεος καὶ ὅσα ἐς αὐτὸν εἰργασται αἰδώς, ἀπέσφαξέ τε
 αὐτὴν ἐς τὴν πηγὴν, ἣ ἐν Καλυδῶνι ἐστίν οὐ πόρρω τοῦ
 λιμένος, καὶ ἀπ' ἐκείνης οἱ ἔπειτα ἄνθρωποι Καλλιρόην
 τὴν πηγὴν καλοῦσι.

2. Τοῦ θεάτρου δὲ ἐγγὺς πεποιῆται Πατρεῦσι γυ-
 ναικὸς ἐπιχωρίας τέμενος. Διούσου δὲ ἐστὶν ἐνταῦθα
 ἀγάλματα, ἴσοι τε τοῖς ἀρχαίοις πολίσμασι καὶ ὁμώνυμοι·
 Μεσατεὺς γὰρ καὶ Ἀνθεὺς τε καὶ Ἀροεὺς ἐστὶν αὐτοῖς
 τὰ ὀνόματα. ταῦτα τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ Διούσου ἑορτῇ
 κομίζουσιν ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Αἰσυμνήτου· τὸ δὲ ἱερὸν
 τοῦτο ἐς τὰ ἐπὶ θαλάσῃ τῆς πόλεως ἐρχομένοις ἐστὶν ἐκ
 τῆς ἀγορᾶς ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ. ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰσυμνήτου
 κατωτέρω ἰόντι ἄλλο ἱερὸν καὶ ἄγαλμα λίθου· καλεῖται
 μὲν Σωτηρίας, ἰδρύσασθαι δὲ αὐτὸ ἐξ ἀρχῆς ἀποφυγόντα
 φασὶ τὴν μανίαν Εὐρύπυλον. 3. Πρὸς δὲ τῷ λιμένι Πο-
 σειδωνός τε ναὸς καὶ ἄγαλμά ἐστιν ὀρθὸν λίθου. Ποσει-

δῶνι δὲ παρεῖξ ἥ ὅποσα ὀνόματα ποιηταῖς πεποιημένα
 ἔστιν ἐς ἔπῳν κόσμον καὶ ἰδίᾳ σφίσιν ἐπιχώρια ὄντα ἕκα-
 στοὶ τίθενται, τοσαῖδε ἐς ἅπαντας γερόνασιν ἐπικλήσεις
 8 αὐτῷ, Πελαγαῖος καὶ Ἀσφαλῖός τε καὶ Ἴππιος, ὀνομά-
 σθαι δὲ Ἴππιον τὸν θεὸν πεῖθοιτο μὲν ἄν τις καὶ ἐπ' αἰ-
 τίας ἄλλαις· ἐγὼ δὲ εὐρέτην ἱππικῆς ὄντα ἀπὸ τούτου
 σχεῖν καὶ τὸ ὄνομα εἰκάξω. Ὅμηρος μὲν γε ἐν ἱππῶν
 ἄθλοις Μενελάῳ κατὰ τοῦ θεοῦ τούτου πρόκλησιν πε-
 ριέθηκεν ὄρκου·

Ἴππων ἀψάμενος, γαιήοχον Ἐννοσίγαιον

ὄμνυθι μηδὲν ἐκὼν τὸ ἐμὸν δόλω ἄρμα πεδῆσαι.

9 Πάμφως δέ, ὅς Ἀθηναίοις τοὺς ἀρχαιοτάτους ὕμνων
 ἐποίησεν, εἶναί φησι τὸν Ποσειδῶνα

ἱππων τε δωτῆρα νεῶν τ' ἰθυοκρηδέμενων.

οὕτω διὰ τὴν ἱππικὴν καὶ οὐκ ἀπὸ ἐτέρας προφάσεως τὸ

10 ὄνομα ἔσχηκεν.

4. Ἐν Πάτραις δὲ οὐ πολὺ ἀπωτέρω τοῦ Ποσειδῶνος
 ἱερά ἔστιν Ἀφροδίτης· τὸ δὲ ἕτερον τῶν ἀγαλμάτων γε-
 νεᾶ πρότερον ἢ κατ' ἐμὲ ἀλιεῖς ἄνδρες ἀνείλκυσαν ἐν
 δικτύῳ. ἔστι δὲ καὶ ἀγάλματα τοῦ λιμένος ἐγγυτάτῳ χαλ-
 κοῦ πεποιημένα Ἀρεως, τὸ δὲ Ἀπόλλωνος· καὶ Ἀφρο-
 δίτης, ἧς καὶ πρὸς τῷ λιμένι ἐστὶ τέμενος, λίθου μὲν
 πρόσωπον καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες, ξύλου δὲ τὰ λοιπὰ
 11 εἴργασται. ἔστι δὲ σφίσι καὶ ἄλλος ἐπὶ θαλάσσῃ, δρόμους
 τε ἐπιτηδειοτάτους καὶ ἐς τᾶλλα δίαιταν ἡδεῖαν ὥρα πα-
 ρεχόμενον θερινῇ. ἐν τούτῳ τῷ ἄλσει καὶ ναοὶ θεῶν,
 Ἀπόλλωνος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης· πεποιήται λίθου καὶ τού-
 τοις τὰ ἀγάλματα. τοῦ δὲ ἄλλους ἱερὸν ἔχεται Δῆμητρος·
 αὕτη μὲν καὶ ἡ παῖς ἐστᾶσι, τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Γῆς ἐστὶ
 καθήμενον. 5. Πρὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς Δῆμητρος ἐστὶ πηγή.

12 ταύτης τὰ μὲν πρὸς τοῦ ναοῦ λίθων ἀνέστηκεν ἀίμασιά,
 κατὰ δὲ τὸ ἐκτὸς κάθοδος ἐς αὐτὴν πεποιήται. Μαντεῖον

δὲ ἐνταῦθά ἐστιν ἄψευδές, οὐ μὴν ἐπὶ παντί γε πράγματι, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν καμνόντων. κάτοπτρον καλωδίῳ τῶν λεπτῶν δήσαντες καθιᾶσι, σταθμύμενοι μὴ πρόσω καθικέσθαι τῆς πηγῆς, ἀλλ' ὅσον ἐπιψαῦσαι τοῦ ὕδατος τῷ κύκλῳ τοῦ κατόπτρου. τὸ δὲ ἐντεῦθεν εὐξάμενοι τῇ θεῷ καὶ θυμιάσαντες ἐς τὸ κάτοπτρον βλέπουσι· τὸ δὲ σφισι τὸν νοσοῦντα ἦτοι ζῶντα ἢ καὶ τεθνεῶτα ἐπιδείκνυσιν. τοῦτῳ μὲν τῷ ὕδατι ἐς τοσοῦτον μέτεστιν ἀληθείας· ¹³

6. Κυανέων δὲ τῶν πρὸς Λυκίᾳ πλησιαίτατα χρηστήριον Ἀπόλλωνός ἐστι Θυρξέως, παρέχεται δὲ ὕδωρ τὸ πρὸς ταῖς Κυανέαις ἔσω ἐνιδόντα τινὰ ἐς τὴν πηγὴν ὁμοίως πάντα ὅποσα θέλει θεάσασθαι. Ἐν Πάτραις δὲ πρὸς τῷ ἄλσει καὶ ἱερὰ δύο ἐστὶ Σαράπιδος· ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ πεποιήται μνημα Αἰγύπτου τοῦ Βήλου. φυγεῖν δὲ ἐς τὴν Ἀρόην οἱ Πατρεῖς φασὶν αὐτὸν τοῖς τε ἐς τοὺς παῖδας παθήμασι καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ πεφρικότα τοῦ Ἄργους, καὶ ἐς πλεον τοῦ Δαναοῦ δείματι. Ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Πατρεῦ- ¹⁴
σιν Ἀσκληπιοῦ· τοῦτο τὸ ἱερὸν ὑπὲρ τὴν ἀκρόπολιν τῶν πυλῶν ἐστὶν ἐγγὺς αἰ ἐπὶ Μεσάτιν ἄγουσιν.

7. Αἱ δὲ γυναικὲς εἰσιν ἐν ταῖς Πάτραις ἀριθμὸν μὲν καὶ ἐς δις τῶν ἀνδρῶν· Ἀφροδίτης δέ, εἴπερ ἄλλαις γυναιξί, μέτεστι καὶ ταύταις. βίος δὲ αὐτῶν ταῖς πολλαῖς ἐστὶν ἀπὸ τῆς βύσσου τῆς ἐν τῇ Ἥλιδι φυομένης· κεκρυφάλους τε γὰρ ἂν αὐτῆς καὶ ἐσθῆτα ὑφαίνουσι τὴν ἄλλην.

XXII. Φαραὶ δέ, Ἀχαιῶν πόλις, τελοῦσι μὲν ἐς Πάτρας δόντος Ἀγούστου, ὁδὸς δὲ ἐς Φαρὰς Πατρέων μὲν ἐκ τοῦ ἅστεως στάδιοι πεντήκοντά εἰσι καὶ ἑκατόν, ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἄνω πρὸς ἥπειρον περὶ ἑβδομήκοντα. ποταμὸς δὲ ῥεῖ πλησίον Φαρῶν Πίερος, ὁ αὐτός, ἐμοὶ δοκεῖν, ὅς καὶ τὰ Ὠλένου παρῆξεισιν ἐρείπια, ὑπὸ ἀνθρώπων τῶν πρὸς θαλάσση καλούμενος Πεῖρος. Πρὸς δὲ τῷ ποταμῷ πλατάνων ἐστὶν ἄλσος, κοῖλαί τε ὑπὸ παλαιότητος

αἱ πολλαί, καὶ ἤκουσαι μεγέθους ἐς τοσοῦτον ὥστε καὶ ἐστιῶνται τῶν χηραμῶν ἐντός, καὶ ὁπόσοις ἂν κατὰ γνώ-
 2 μην ἦ, καὶ ἐγκαθεύδουσι. 2. Περίβολος δὲ ἀγορᾶς μέγας κατὰ τρόπον τὸ ἀρχαιότερόν ἐστιν ἐν Φαραῖς, Ἑρμοῦ δὲ ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ λίθου πεποιημένον ἄγαλμα, ἔχων καὶ γένεια· ἐστηκώς δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ γῇ παρέχεται μὲν τὸ τετράγωνον σχῆμα, μεγέθει δὲ ἐστὶν οὐ μέγας. καὶ αὐτῷ καὶ ἐπίγραμμα ἔπεστιν, ἀναθεῖναι αὐτὸ Μεσσήνιον Σιμύλον. καλεῖται μὲν δὴ Ἀγοραῖος, παρὰ δὲ αὐτῷ καὶ χρηστήριον καθέστηκε. κεῖται δὲ πρὸ τοῦ ἀγάλματος ἐστία λίθου καὶ αὐτή, μολίβδῳ δὲ πρὸς τὴν ἐστίαν προσ-
 3 ἔχονται λύχνοι χαλκοῖ. ἀφικόμενος οὖν περὶ ἐσπέραν ὁ τῷ θεῷ χρώμενος λιβανωτόν τε ἐπὶ τῆς ἐστίας θυμιά, καὶ ἐμπλήσας τοὺς λύχνους ἐλαίου καὶ ἐξάψας τίθησιν ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ ἀγάλματος ἐν δεξιᾷ νόμισμα ἐπιχώριον, καλεῖται δὲ χαλκοῦς τὸ νόμισμα, καὶ ἐρωτᾷ πρὸς τὸ οὓς τὸν θεὸν ὁποῖόν τι καὶ ἐκάστω τὸ ἐρώτημά ἐστι· τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἅπεισιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐπιφραζάμενος τὰ ὦτα. προελθὼν δὲ ἐς τὸ ἐκτός τὰς χεῖρας ἀπέσχευ ὁπὸ τῶν ὥτων, καὶ ἦστινος ἂν ἐπακούσῃ φωνῆς, μάντευμα ἡγεῖ-
 4 ται. Τοιαύτη καὶ Αἰγυπτίοις ἑτέρα περὶ τοῦ Ἀπιδος τὸ ἱερὸν μαντεία καθέστηκεν. Ἐν Φαραῖς δὲ καὶ ὕδωρ ἱερὸν ἐστίν. Ἑρμοῦ νᾶμα μὲν τῇ πηγῇ τὸ ὄνομα, τοὺς δὲ ἰχθῦς οὐχ αἰροῦσιν ἐξ αὐτῆς, ἀνάθημα εἶναι τοῦ θεοῦ νομίζοντες. 3. Ἐστήκασιν δὲ ἐγγύτατα τοῦ ἀγάλματος τετράγωνοι λίθοι τριάκοντα μάλιστα ἀριθμόν· τούτους σέβουσιν οἱ Φαρεῖς, ἐκάστω θεοῦ τινὸς ὄνομα ἐπιλέγοντες. τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλησι τιμὰς θεῶν
 5 ἀντὶ ἀγαλμάτων εἶχον ἀργοὶ λίθοι. Φαρεῦσι δὲ ὅσον πέντε σταδίους καὶ δέκα ἀπωτέρω τῆς πόλεως ἐστὶν ἄλλος Διοσκούρων. δάφναι μάλιστα ἐν αὐτῷ πεφύκασιν, ναὸς δὲ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ οὐδὲ ἀγάλματα· κομισθῆναι δὲ

οἱ ἐπιχώριοι φασιν ἐς Ῥώμην τὰ ἀγάλματα. ἐν Φαραῖς δὲ ἐν τῷ ἄλλει βωμὸς λίθων λογάδων ἐστί. πυθέσθαι δὲ οὐκ εἶχον εἰ[ό] Φάρης ὁ Φυλοδαμείας τῆς Δαναοῦ σφίσιν ἢ ὁμώνυμος ἐκείνῳ τις ἐγένετο οἰκιστῆς.

4. Τρίτεια δέ, Ἀχαιῶν καὶ αὕτη πόλις, ἐν μεσογαίῳ 6
μὲν ὄρεσσιν, τελοῦσι δὲ ἐς Πάτρας καὶ σὺτοι βασιλέως
δόρυτος. στάδιοι δὲ ἐς Τρίτειαν εἴκοσί τε καὶ ἑκατὸν εἰσιν
ἐκ Φαρῶν. πρὶν δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐσελθεῖν μνημῆμά ἐστι
λευκοῦ λίθου, θέας καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἄξιον καὶ οὐχ ἥμιστα
ἐπὶ ταῖς γραφαῖς αἷ εἰσιν ἐπὶ τοῦ τάφου, τέχνη Νικίου,
θρόνος τε ἐλέφαντος καὶ γυνὴ νέα καὶ εἰδους εὖ ἔχουσα
ἐπὶ τῷ θρόνῳ, θεράπαινα δὲ αὐτῇ προσέστηκε σκιάδιον
φέρουσα· καὶ νεανίσκος ὀρθὸς οὐκ ἔχων πῶ γένειά ἐστι 7
χιτῶνα ἐνδεδυκὼς καὶ χλαμύδα ἐπὶ τῷ χιτῶνι φοινικῆν·
παρὰ δὲ αὐτὸν οἰκέτης ἀκόντια ἔχων ἐστί, καὶ ἄρει κύνας
ἐπιτηδεύας θηρεύουσιν ἀνθρώποις. πυθέσθαι μὲν δὴ τὰ
ὀνόματα αὐτῶν οὐκ εἶχομεν· ταφῆναι δὲ ἄνδρα καὶ γυ-
ναῖκα ἐν κοινῷ παρίστατο ἅπασιν εἰκάζειν. 5. Τριτείας δὲ 8
οἰκιστὴν οἱ μὲν Κελβίδαν γενέσθαι λέγουσιν, ἀφικόμενον
δὲ ἐκ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικοῖς· οἱ δὲ ὥς Ἀρης συγγένειοιτο
Τριτεία θυγατρὶ Τρίτωνος· ἱερᾶσθαι δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν
παρθένον· Μελάνιππον δὲ παῖδα Ἀρεως καὶ Τριτείας
οἰκίσαι τε ὥς ἠϋξήθη τὴν πόλιν, καὶ θέσθαι τὸ ὄνομα
ἀπὸ τῆς μητρός. 6. Ἐν Τριτεία δὲ ἐστί μὲν ἱερὸν καλου- 9
μένων Μεγίστων θεῶν, ἀγάλματα δὲ σφισι πηλοῦ πε-
ποιημένα· τούτοις κατὰ ἔτος ἐορτὴν ἄγουσιν, οὐδέν τι
ἁλλοίως ἢ καὶ τῷ Διονύσῳ δρῶσιν Ἕλληνες. ἐστί δὲ καὶ
Ἀθηνᾶς ναός, τὸ δὲ ἄγαλμα λίθου τὸ ἐφ' ἡμῶν· τὸ δὲ
ἀρχαῖον ἐς Ῥώμην, καθὰ οἱ Τριτεῖς λέγουσιν, ἐκομί-
σθη. θύειν δὲ οἱ ἐνταῦθα καὶ Ἀρει καὶ τῇ Τριτεία νομί-
ζουσιν.

7. Αἶδε μὲν οὖν θαλάσσης τέ εἰσιν ἀπωτέρω πόλεις 10

καὶ ἡπειρώτιδες βεβαίως· πλέοντι δὲ ἐς Αἴγιον ἐκ Πα-
 τρῶν ἄκρα πρῶτόν ἐστιν ὀνομαζομένη· Ρίον, σταδίους δὲ
 Πατρῶν πεντήκοντα ἀπέχουσα, λιμὴν δὲ ὁ Πάνορμος
 σταδίοις πέντε καὶ δέκα ἀπωτέρω τῆς ἄκρας. τοσούτους
 δὲ ἀφ᾽ ἑστηκεν ἑτέρους ἀπὸ Πανόρμου τὸ Ἀθηνᾶς καλού-
 μενον τεῖχος. Ἐς δὲ λιμένα Ἐρινεὸν ἐξ Ἀθηνᾶς τείχους
 παρόπλους ἐνενήκοντά εἰσι στάδιοι, ἐξήκοντα δὲ ἐς Αἴ-
 γιον ἀπὸ τοῦ Ἐρινεοῦ· ὁδὸς δὲ ἡ περὶ σταδίους τεσσαρά-
 κοντα μάλιστα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἀποδεῖ τὸν εἰρημένον.

11 Οὐ πόρρω δὲ τοῦ Πατρέων ἄστεως ποταμός τε ὁ Μειλίχος
 καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τρικλαρίας ἐστίν, ἄγαλμα οὐδὲν ἔτι
 ἔχον. τοῦτο μὲν δὴ ἐστίν ἐν δεξιᾷ, προελθόντι δὲ ἀπὸ
 τοῦ Μειλίχου ποταμός ἐστίν ἄλλος· ὄνομα μὲν τῷ πο-
 ταμῷ Χάραδρος, ὥρα δὲ ἡρὸς πίνοντα ἐξ αὐτοῦ τὰ βο-
 σκήματα [ὀφείλει] τίττειν ἄρρενα ὡς τὰ πλείω συμβαίνει·
 καὶ τοῦδε ἔνεκα οἱ νομεῖς ἐτέρωσε αὐτὰ τῆς χώρας μεθι-
 στᾶσι, πλήν γε δὴ τὰς βοῦς, ταύτας δὲ αὐτοῦ καταλεί-
 πουσιν ἐπὶ τῷ ποταμῷ, διότι καὶ πρὸς θυσίας οἱ ταῦροί
 σφισι καὶ ἐς τὰ ἔργα ἐπιτηδειότεροι θηλειῶν βοῶν εἰσίν·
 ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις κτήνεσι τὸ θῆλυ ἐπὶ πλεον τετίμηται.

XXIII. Μετὰ δὲ τὸν Χάραδρον ἐρείπια οὐκ ἐπιφανῇ
 πόλεώς ἐστιν Ἀργυρᾶς, καὶ πηγὴ τε Ἀργυρᾶ ἐν δεξιᾷ
 τῆς λεωφόρου καὶ Σέλεμνος ποταμός κατιὼν ἐς θάλασ-
 σαν. 2. Λόγος δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἐς αὐτὸν ἐστί, Σέλεμνον
 μειράκιον ὥραϊον ποιμαίνειν ἐνταῦθα, Ἀργυρᾶν δὲ εἶναι
 μὲν τῶν ἐν θαλάσῃ νυμφῶν, ἐρασθεῖσαν δὲ αὐτὴν Σε-
 λέμνου φοιτᾶν τε ὡς αὐτὸν φασιν ἐκ θαλάσσης ἀνιούσαν,
 2 καὶ καθεύδειν παρ' αὐτῷ. μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον οὔτε
 ὥραϊος ἔτι ἐφαίνετο Σέλεμνος, οὔτε ὡς αὐτὸν φοιτήσιν
 ἔμελλεν ἡ νύμφη. Σέλεμνον δὲ μονωθέντα Ἀργυρᾶς καὶ
 τελευτήσαντα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐποίησεν Ἀφροδίτῃ ποτα-
 μόν. λέγω δὲ τὰ ὑπὸ Πατρέων λεγόμενα. καί, ἥρα γὰρ

καὶ ὕδωρ γενόμενος Ἀργυρᾶς, καθότι ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ Ἀλφειῷ λόγος Ἀρεθούσης ἔτι ἐρᾶν αὐτόν, ὠρεῖται καὶ τῷδε Ἀφροδίτῃ Σέλεμνον, ἐς λήθην ἄγει τὸν ποταμὸν Ἀργυρᾶς. Ἦκουσα δὲ καὶ ἄλλον ἐπ' αὐτῷ λόγον, τὸ ὕδωρ 3 τοῦ Σελέμνου σύμφορον καὶ ἀνδράσιν εἶναι καὶ γυναιξὶν ἐς ἔρωτος ἱαμα, λουομένοις ἐν τῷ ποταμῷ λήθην ἔρωτος γίνεσθαι, εἰ δὲ μέτεστιν ἀληθείας τῷ λόγῳ. τιμιώτερον χρημάτων πολλῶν ἐστὶν ἀνθρώποις τὸ ὕδωρ τοῦ Σελέμνου.

3. Ἀπωτέρω δὲ Ἀργυρᾶς ποταμὸς ἐστὶν ὀνομαζόμε- 4 νος Βολιναῖος, καὶ πόλις ποτὲ ᾠκεῖτο πρὸς αὐτῷ Βολίνα. παρθένου [δὲ] ἐρασθῆναι Βολίνης Ἀπόλλωνα, τὴν δὲ φεύγουσαν ἐς τὴν ταύτῃ φασὶν ἀφεῖναι θάλασσαν αὐτήν, καὶ ἀθάνατον γενέσθαι χάριτι τοῦ Ἀπόλλωνος. 4. Ἐφε- 5 ξῆς δὲ ἄκρα τε ἐς τὴν θάλασσαν ἔχει, καὶ ἐπ' αὐτῇ λέγε- 6 ται λόγος ὡς Κρόνος τῆς θαλάσσης ἐνταῦθα ἔρριψε τὸ δρέπανον. ᾧ τὸν πατέρα Οὐρανὸν ἐλυμήνατο· ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ τὴν ἄκραν Δρέπανον ὀνομάζουσιν. Ὀλίγον δὲ ὑπὲρ τὴν λεωφόρον Ῥυπῶν ἐστὶ τὰ ἐρείπια· σταδίους δὲ Αἶγιον περὶ τοὺς τριάκοντα ἀπέχει Ῥυπῶν. 5. Αἰγίου 5 δὲ τὴν χώραν διέξεισι μὲν ποταμὸς Φοῖνιξ, διέξεισι δὲ καὶ ἕτερος Μειγανίτας, ἐς θάλασσαν ῥέοντες. Στοὰ δὲ τῆς πόλεως πλησίον ἐποιήθη Στράτωνι ἀθλητῇ, Ὀλυμ- 6 πιάσιν ἐπὶ ἡμέρας τῆς αὐτῆς παγκρατίου καὶ πάλης ἀνε- 7 λομένῳ νίκας. αὕτη μὲν ἐγγυμνάζεσθαι· τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐποιήθη· Αἰγίεῦσι δὲ Εἰλειθυίας ἱερὸν ἐστὶν ἀρχαῖον, καὶ ἡ Εἰλειθυία ἐς ἄκρους ἐκ κεφαλῆς τοὺς πόδας ὑφάσ- 8 ματι κεκάλυπται λεπτῷ, ξόανον πλὴν προσώπου τε καὶ 9 χειρῶν ἄκρων καὶ ποδῶν· ταῦτα δὲ τοῦ Πεντελησίου λί- 6 7 8 9 θου πεποιήται. καὶ ταῖς χερσὶ τῇ μὲν ἐς εὐθὺ ἐκτέταται, τῇ δὲ ἀνέχει δᾶδα. Εἰλειθυία δὲ εἰκάσαι τις ἂν εἶναι δᾶ- 10 11 12 δας, ὅτι γυναιξὶν ἐν ἴσῳ καὶ πῦρ εἰσὶν αἱ ὠδίνες. ἔχοιεν

δ' ἂν λόγον καὶ ἐπὶ τοιῷδε αἰ δᾶδες, ὅτι Εἰλείθυιά ἐστιν ἢ ἐς φῶς ἄγουσα τοὺς παῖδας. ἔργον δὲ τοῦ Μεσσηνίου 7 Δαμοφῶντός ἐστι τὸ ἄγαλμα.

6. Τῆς δὲ Εἰλείθυίας οὐ μακρὰν Ἀσκληπιοῦ τέ ἐστι τέμενος καὶ ἀγάλματα Ὑγείας καὶ Ἀσκληπιοῦ. ἱαμβεῖον δὲ ἐπὶ τῷ βάθρῳ τὸν Μεσσήνιον Δαμοφῶντα εἶναι τὸν εἰργασμένον φησίν. Ἐν τούτῳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῷ ἱερῷ ἐς ἀντιλογίαν ἀφίκετο ἀνὴρ μοι Σιδόνιος, ὃς ἐγνωκέναι τὰ ἐς τὸ θεῖον ἔφασκε Φοίνικας τὰ τε ἄλλα Ἑλλήνων βέλτιον, καὶ δὴ καὶ Ἀσκληπιῷ πατέρα μὲν σφᾶς Ἀπόλλωνα ἐπιφημίζειν, θυνητὴν δὲ γυναιῖκα οὐδεμίαν μητέρα. 8 Ἀσκληπιὸν μὲν γὰρ ἄερα γένει τε ἀνθρώπων εἶναι καὶ πᾶσιν ὁμοίως ζώοις ἐπιτήδειον πρὸς ὑγίειαν, Ἀπόλλωνα δὲ ἥλιον, καὶ αὐτὸν ὀρθότατα Ἀσκληπιῷ πατέρα ἐπονομάζεσθαι, ὅτι ἐς τὸ ἀρμόζον ταῖς ὥραις ποιούμενος ὁ ἥλιος τὸν δρόμον μεταδίδωσι καὶ τῷ ἄερι ὑγείας. ἐγὼ δὲ ἀποδέχεσθαι μὲν τὰ εἰρημένα, οὐδὲν δέ τι Φοινίκων μᾶλλον ἢ καὶ Ἑλλήνων ἔφην τὸν λόγον, ἐπεὶ καὶ ἐν Τιτάνη τῆς Σικυωνίων τὸ αὐτὸ ἄγαλμα Ὑγείαν τε ὀνομάζεσθαι, καὶ παιδὶ εἶναι δῆλα ὥς τὸν ἡλιακὸν δρόμον ἐπὶ γῆς ὑγίειαν ποιοῦντα ἀνθρώποις.
- 9 7. Αἰγιεῦσι δὲ Ἀθηναῖς τε ναὸς καὶ Ἥρας ἐστὶν ἄλλος. Ἀθηναῖς μὲν δὴ δύο ἀγάλματα λευκοῦ λίθου· τῆς δὲ Ἥρας τὸ ἄγαλμα ὅτι μὴ γυναιξίν, ἢ ἂν τὴν ἱερωσύνην ἔχη, ἄλλῳ γε δὴ οὐδενὶ ἐστι θεάσασθαι. Διονύσου δὲ πρὸς τῷ θεάτρῳ πεποιήται σφισιν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα, οὐκ ἔχων πω γένεια. ἐστὶ δὲ καὶ Διὸς ἐπὶ κλησὶν Σωτήρος ἐν τῇ ἀγορᾷ τέμενος, καὶ ἀγάλματα ἐσελθόντων ἐν ἀριστερᾷ χαλκοῦ μὲν ἀμφοτέρα, τὸ δὲ οὐκ ἔχον πω γένεια ἐφαί- 10 νετο ἀρχαιότερον εἶναί μοι. Ἐν δὲ οἰκῇματι κατευθὺ τῆς ὁδοῦ χαλκοῦ καὶ ταῦτα ἐστὶ μὲν Ποσειδῶν καὶ Ἡρακλῆς, ἐστὶ δὲ Ζεὺς τε καὶ Ἀθηναῖ· θεοὺς δὲ σφᾶς καλοῦσιν ἐξ

Ἄργους, ὥς μὲν ὁ Ἀργείων ἔχει λόγος, ὅτι ἐποιήθησαν ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀργείων, ὥς δὲ αὐτοὶ λέγουσιν οἱ Αἰγίεις, παρακαταθήκη σφίσιν ὑπὸ Ἀργείων ἐδόθη τὰ ἀγάλματα. καὶ αὐτοῖς καὶ τάδε ἔτι προσταχθῆναί φασιν, ἐκάστη τοῖς 11 ἀγάλμασιν ἡμέρα θύειν· αὐτοὶ δὲ σόφισμα εὐρόντες θύειν μὲν πλεῖστα ὅσα, κατευωχουμένοις δὲ τὰ ἱερεῖα ἐν κοινῷ ἀνάλωμα οὐδὲν ἐς αὐτὰ γίνεσθαι· τέλος δὲ ἀπαιτεῖσθαι ὑπὸ τῶν Ἀργείων, καὶ αὐτοὶ τὰ ἐς τὰς θυσίας ἀναλούμενα ἀπαιτεῖν· τοὺς δέ, οὐ γὰρ ἔχειν ἐκτίσαι, καταλιπεῖν σφίσιν αὐτοὺς τὰ ἀγάλματα.

XXIV. Αἰγίεῦσι δὲ ἔστι μὲν πρὸς τῇ ἀγορᾷ ναὸς Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι ἐν κοινῷ, ἔστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, τοξευούσῃ δὲ εἰκασται, καὶ Ταλθυβίου τοῦ κήρυκος τάφος· κέχωσθαι δὲ τῷ Ταλθυβίῳ καὶ ἄλλο μνημα ἐν Σπάρτῃ, καὶ αὐτῷ αἱ πόλεις ἐναγίζουσιν ἀμφοτέραι. Πρὸς θαλάσῃ δὲ Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐν Αἰγίῳ, 2 καὶ μετ' αὐτὸ Ποσειδῶνος, Κόρης τε πεποιήται τῆς Δήμητρος, καὶ τέταρτον Ὀμαγυρίῳ Διί. ἐνταῦθα Διὸς καὶ Ἀφροδίτης ἔστι καὶ Ἀθηναῶς ἀγάλματα. 2. Ὀμαγύριος δὲ ἐγένετο τῷ Διὶ ἐπὶ κλησις, ὅτι Ἀγαμέμνων ἤθροισεν ἐς τοῦτο τὸ χωρίον τοὺς λόγου μάλιστα ἐν τῇ Ἑλλάδι ἄξιους, μεθεξοντας ἐν κοινῷ βουλῆς καθ' ὄντινα χρὴ τρόπον ἐπὶ ἀρχὴν τοῦ Πριάμου στρατεύεσθαι. Ἀγαμέμνονι δὲ καὶ ἄλλα ἔστιν ἐς ἔπαινον, καὶ ὅτι τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀκολουθήσασι καὶ οὐδεμιᾷς ἐπελθούσης ὕστερον στρατιᾷς τήν τε Ἴλιον ἐπόρθησε καὶ ὅσαι περίοικοι πόλεις ἦσαν. Ἐφεξῆς 3 δὲ τῷ Ὀμαγυρίῳ Διὶ Παναχαιᾶς ἔστι Δήμητρος. παρέχεται δὲ ὁ αἰγιαλός, ἐν ᾧ καὶ τὰ ἱερὰ Αἰγίεῦσιν ἔστι τὰ εἰρημένα, ὕδωρ ἄφθονον θεάσασθαί τε καὶ πιεῖν ἐκ πηγῆς ἡδύ· ἔστι δὲ σφισι καὶ Σωτηρίας ἱερὸν. ἰδεῖν μὲν δὴ τὸ ἄγαλμα οὐδενὶ πλὴν τῶν ἱερουμένων ἔστι, δρῶσι δὲ ἄλλα τοιαῦτα λαμβάνοντες παρὰ τῆς θεοῦ πέμματα ἐπι-

χώρια ἀφιαῖσιν ἐς θάλασσαν, πέμπειν δὲ τῇ ἐν Συρακού-
 4 σαις Ἀρεθούσῃ φασὶν αὐτά. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα Αἰγυπτῶν
 ἀγάλματα χαλκοῦ πεποιημένα, Ζεῦς τε ἡλικίαν παῖς καὶ
 Ἡρακλῆς, οὐδὲ οὗτος ἔχων πω γένεια, Ἀγελάδα τέχνη
 τοῦ Ἀργείου. τούτοις κατὰ ἔτος ἱερεῖς αἵρετοὶ γίνονται,
 καὶ ἐκάτερα τῶν ἀγαλμάτων ἐπὶ ταῖς οἰκίαις μένει τοῦ
 ἱερουμένου. τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα προεκέκριτο ἐκ τῶν
 παίδων ἱεραῖσθαι τῷ Διὶ ὁ νικῶν κάλλει· ἀρχομένων δὲ
 αὐτῷ γενεῶν ἐς ἄλλον παῖδα ἢ ἐπὶ τῷ κάλλει μετήγει-
 τιμή. ταῦτα μὲν οὕτως ἐνομίζετο· ἐς δὲ Αἴγιον καὶ ἐφ'
 ἡμῶν ἔτι συνέδριον τὸ Ἀχαιῶν ἀθροίζεται, καθότι ἐς
 Θερμοπύλας τε καὶ ἐς Δελφοὺς οἱ Ἀμφικτυόνες.
 5 3. Ἴοντι δὲ ἐς τὸ πρόσω Σελινούς τε ποταμός, καὶ
 ἀπωτέρω τεσσαράκοντα Αἰγίου σταδίοις ἐπὶ θαλάσῃ
 χωρίον ἐστὶν Ἑλίκη. 4. Ἐνταῦθα ὤκητο Ἑλίκη πόλις, καὶ
 Ἴωσιν ἱερὸν ἀγιάτατον Ποσειδῶνος ἦν Ἑλικωνίου. δια-
 μεμύνηκε δὲ σφισι, καὶ ὥς ἀπὸ Ἀχαιῶν ἐκπεσόντες ἐς
 Ἀθήνας καὶ ὕστερον ἐξ Ἀθηνῶν ἐς τὰ παραθαλάσσια ἀφί-
 κοντο τῆς Ἀσίας, σφβεσθαι Ποσειδῶνα Ἑλικωνίου· καὶ
 Μιλησίοις τε ἰόντι ἐπὶ τὴν πηγὴν τὴν Βιβλίδα Ποσειδῶ-
 νος πρὸ τῆς πόλεως ἐστὶν Ἑλικωνίου βωμός, καὶ ὡσαύ-
 6 τως ἐν Τέφῳ περίβολός τε καὶ βωμός ἐστι τῷ Ἑλικωνίῳ
 θεῷ ἄξιος. ἔστι δὲ καὶ Ὀμήρῳ πεποιημένα ἐς Ἑλίην καὶ
 τὸν Ἑλικωνίου Ποσειδῶνα. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀχαιοῖς
 τοῖς ἐνταῦθα, ἰκέτας ἄνδρας ἀποστήσασιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ
 καὶ ἀποκτεῖναισιν, οὐκ ἐμέλλησε τὸ μῆνιμα ἐκ τοῦ Πο-
 7 σειδῶνος, ἀλλὰ σεισμὸς ἐς τὴν χώραν σφίσιν ἀντίκα κα-
 τασκήψας τῶν τε οἰκοδομημάτων τὴν κατασκευὴν καὶ
 ὁμοῦ τῇ κατασκευῇ καὶ αὐτὸ τῆς πόλεως τὸ ἔδαφος ἀφα-
 νες ἐς τοὺς ἔπειτα ἐποίησε. 6. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐπὶ τοῖς
 σεισμοῖς, ὅσοι μεγέθει τε ὑπερήρκασι καὶ ἐπὶ μῆκιστον
 διικνουῦνται τῆς γῆς, προσημαίνειν ὁ θεὸς κατὰ τὰ αὐτὰ

ὥς τὸ ἐπίπαν εἶωθεν. ἢ γὰρ ἐπομβρίαί τε συνεχεῖς ἢ αὐχμοὶ
 πρὸ τῶν σεισμῶν συμβαίνουσιν ἐπὶ χρόνον πλείονα· καὶ
 ὁ ὄηρ παρὰ τὴν ἐκάστοτε τοῦ ἔτους ὥραν χειμῶνός τε γί-
 νεται καυματοδέστερος, καὶ ἐν θέρει μετὰ ἀχλύος μάλ-
 λον ὁ κύκλος παρέχεται τοῦ ἡλίου τὴν χροάν παρὰ τὸ
 εἶωθός ἦτοι ἐς τὸ ἐρυθρότερον ἢ καὶ ἡσυχῇ ῥέπουσαν ἐς
 τὸ μελάντερον. τῶν τε ὑδάτων ὥς τὸ πολὺ ἐπιλείπουσιν 8
 αἱ πηγαί, καὶ ἀνέμων ἔστιν οἷς ἐνέπεσον ἐς τὴν χώραν
 ἐμβρολαὶ περιτρέπουσιν τὰ δένδρα, καὶ πού καὶ ἐν τῷ οὐ-
 ρανῷ διαδρομαὶ σὺν πολλῇ τῇ φλογί, τὰ δὲ καὶ ἀστέρων
 ὥφθη σχήματα οὔτε ἐγνωσμένα ὑπὸ τῶν πρότερον καὶ
 μεγάλην τοῖς ὀρώσιν ἐμποιοῦντα ἐκπληξιν, ἔτι δὲ καὶ τῆς
 γῆς κάτω πνευμάτων ὑψήγησις ἰσχυρά· ἄλλα τε πολλὰ ὁ
 θεὸς ἐπὶ τοῖς βιαίοις τῶν σεισμῶν ἐθέλει προσηνδεύειν-
 σθαι. Τῆς δὲ κινήσεως αὐτῆς καθέστηκεν οὐχ εἰς τρόπον, 9
 ἀλλ' οἱ φροντίσαντες τὰ τοιαῦτα ἐξ ἀρχῆς καὶ οἱ παρ' ἐκεί-
 νων διδαχθέντες ἰδέας καταμαθεῖν ἐδυνήθησιν τοσάσδε
 ἐπὶ τοῖς σεισμοῖς. Ἡπιώτατος μὲν ἔστιν αὐτῶν, ἣν δὴ ἐν
 κακῷ γε τοσοῦτῳ ῥαστώνην ἐνεῖναι τινα ἡγησώμεθα,
 ἐπειδὴν ὁμοῦ τῇ κινήσει τῇ ἀρξαμένη τὸ πρῶτον καὶ τῇ
 ἐς τὸ ἔδαφος τροπῇ τῶν οἰκοδομημάτων ἀντιστάσα ἐναν-
 τία κινήσεις ἐξεγείρη τὰ ἤδη τραπέντα. καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ 10
 ἰδέᾳ τοῦ σεισμοῦ κίονας ὀρεῖν ἔστιν ἀνορθομένους, οἱ
 ὀλίγον ἐδέησαν ἐς ἅπαν ἐκριφῆναι, καὶ ὅποσα διέστη
 τοίχων, συνερχόμενα ἐς τὸ ἐξ ἀρχῆς· δοκοὶ δέ, ὅσας ἐκ-
 τὸς ὀλισθεῖν ἐποίησεν ἡ κίνησις, ἐπανίσταν αὐτῆς ἐς τὰς
 ἑδρας· ὡσαύτως δὲ καὶ ὀχετῶν κατασκευῆς, καὶ εἰ δὴ τι
 ἄλλο ἐπὶ ὑδατος ῥοαῖς προάγει, καὶ τούτων συνδεῖ τὰ
 διεσπασμένα μᾶλλον ἢ ἀνθρώπων τεκτόνων. Ὁ δὲ δὴ
 δεύτερος τῶν σεισμῶν ἀπώλειάν τε τῶν ἐτοιμοτέρων φέ-
 ρει, καὶ ἐφ' ὅτι ἂν βάλλῃ τὴν ὁρμήν, ἀνέκλινεν αὐτίκα
 τοῖς ἐς πολιορκίαν μηχανήμασιν ὁμοίως. Τὸν δὲ αὐτῶν 11

ὀλεθριώτατον τοιῷδ' ἐτινι ἐθέλουσιν εἰκάζειν. τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου πνεῦμα εἰ συνεχεῖ πυρετῷ πυκνότερόν τε καὶ ὑπὸ πολλῆς ἄνω τῆς βίας ὠθοῖτο· τοῦτο δὲ ἀλλαχοῦ τε τοῦ σώματος ἐπισημαίνει, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὑπὸ ἐκάτερον μάλιστα τὸν καρπὸν. κατὰ ταῦτα οὖν καὶ τὸν σεισμὸν [εἴτ'] εὐθὺς ὑποδύεσθαι τῶν οἰκοδομημάτων καὶ θεμέλια ἀναπάλλειν φασὶν αὐτόν, καθότι καὶ τὰ ἔργα τῶν σφαλάκων ἐκ μυχοῦ τῆς γῆς ἀναπέμπεται. μόνη τε ἡ τοιαύτη κίνησις οὐδὲ τοῦ οἰκισθῆναι ποτε ὑπολείπει

12 σημεῖα ἐν τῇ γῇ. Τότε δὲ ἰδέαν μὲν ταύτην ἐπὶ τῇ Ἑλίκῃ τοῦ σειсмоῦ τὴν ἐς τὸ ἔδαφος ἀνακλίνουσαν, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ ἄλλο πῆμα τοιόνδε οἱ ἐπιγενέσθαι φασὶν ὥρα χειμῶνος. ἐπῆλθε γάρ σφισιν ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας ἡ θάλασσα, καὶ τὴν Ἑλίκην περιέλαβεν ἐν κύκλῳ πᾶσαν· καὶ δὴ καὶ τὸ ἔλσος τοῦ Ποσειδῶνος ἐπὶ τοσοῦτον ἐπέσχευεν ὁ κλύδων ὥς τὰ ἄκρα τῶν δένδρων σύνοπτα εἶναι μόνον. σείσαντος δὲ ἐξαίφνης τοῦ θεοῦ, καὶ ὁμοῦ τῷ σεισμῷ τῆς θαλάσσης ἀναδραμούσης, καθείλκυσεν αὐτανδρον τὸ κύμα

13 τὴν Ἑλίκην. τοιοῦτό γε δὴ κατέλαβεν ἕτερον τὴν ἰδέαν ἐν Σιπύλῳ πόλιν ἐς χάσμα ἀφανισθῆναι· ἐξ ὅτου δὲ ἡ ἰδέα κατεάγη τοῦ ὄρους, ὕδωρ αὐτόθεν ἐρρῦη, καὶ λίμνη τε ὀνομαζομένη Σαλόη τὸ χάσμα ἐγένετο, καὶ ἐρείπια πόλεως δῆλα ἦν ἐν τῇ λίμνῃ, πρὶν ἢ τὸ ὕδωρ ἀπέκρυσεν αὐτὰ τοῦ χειμάρρου. σύνοπτα δὲ καὶ Ἑλίκης ἐστὶ τὰ ἐρείπια, οὐ μὴν ἔτι γε ὁμοίως, ἅτε ὑπὸ τῆς ἄλλης λελυμασμένα.

XXV. Τὸ δὲ τοῦ Ἰκεσίου μήνιμα πάρεστι μὲν τοῖς ἐς τὴν Ἑλίκην, πάρεστι δὲ καὶ ἄλλοις διδάχθῆναι πολλοῖς ὥς ἔστιν ἀπαραίτητον. Φαίνεται δὲ καὶ ὁ θεὸς παραινῶν ὁ ἐν Λωδῶνῃ νέμειν ἐς ἱκέτας αἰδῶ. Ἀθηναίοις γάρ ἐπὶ ἡλικίας μάλιστα τῆς Ἀφείδαντος ἀφίκετο παρὰ τοῦ ἐν Λωδῶνῃ Διὸς τὰ ἔπη τάδε·

Φράζεο δ' Ἄρειόν τε πάγον βωμούς τε θυώδεις
 Εὐμενίδων, ὅθι χρῆ Λακεδαιμονίους σ' ἱκετεῦσαι
 δουρὶ πιεζομένους. τοὺς μὴ σὺ κτεῖνε σιδήρῳ,
 μηδ' ἱκέτας ἀδικεῖν· ἱκέται δ' ἱεροὶ τε καὶ ἄγνοί.

Ταῦτα Ἑλλησιν ἦλθεν ἐς μνήμην, ὅτε ἀφίκοντο ἐπὶ Ἀθή- 2
 νας Πελοποννήσιοι, τότε Κόδρου τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ
 Μελάνθου βασιλεύοντος. ὁ μὲν δὴ ἄλλος στρατὸς τῶν
 Πελοποννησίων ἀπεχώρησεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ἐπειδὴ ἐπύ-
 θοντο τοῦ Κόδρου τὴν τελευτὴν καὶ ὄντινα ἐγένετο αὐτῷ
 τρόπον· οὐ γὰρ εἶναι νίκην ἔτι σφίσι κατὰ τὸ ἐκ Δελφῶν
 μάντευμα ἤλπιζον. Λακεδαιμονίων δὲ ἄνδρες γενόμενοι
 μὲν ἐντὸς τείχους λανθάνουσιν ἐν τῇ νυκτί, ἅμα δὲ ἡμέρα
 τοὺς τε ἑαυτῶν ἀπεληλυθότας αἰσθάνονται, καὶ ἄθροι-
 ζομένων ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων καταφεύγουσιν ἐς
 τὸν Ἄρειον πάγον καὶ ἐπὶ τῶν θεῶν αἰ Σεμναὶ καλοῦν- 3
 ται τοὺς βωμούς. Ἀθηναῖοι δὲ τότε μὲν διδόασιν τοῖς ἱκέ-
 ταις ἀπελθεῖν ἄζημίους, χρόνῳ δὲ ὕστερον αὐτοὶ οἱ ἔχον-
 τες τὰς ἀρχὰς διέφθειραν τῆς Ἀθηναῖς ἱκέτας τῶν Κύλων
 ὁμοῦ τὴν ἀκρόπολιν κατειληφόντων, καὶ αὐτοὶ τε οἱ ἀπο-
 κτείναντες ἐνομίσθησαν καὶ οἱ ἐξ ἐκείνων ἐναγεῖς τῆς
 θεοῦ. Λακεδαιμονίοις δὲ ἀποκτείνασι καὶ τούτοις ἄνδρας
 ἐς τὸ ἱερὸν καταπεφευγότας τὸ ἐπὶ Ταυνάρῳ τοῦ Ποσει-
 δῶνος οὐ μετὰ πολὺν ἐσεῖσθη σφίσιν ἡ πόλις συνεχεῖ τε
 ὁμοῦ καὶ ἰσχυρῷ τῷ σεισμῷ, ὥστε οἰκίαν μηδεμίαν τῶν
 ἐν Λακεδαίμονι ἀντισχεῖν. 2. Ἐγένετο δὲ τῆς Ἑλίκης ἀπό- 4
 λεια. Ἀστείου μὲν Ἀθήνησιν ἔτι ἄρχοντος, τετάρτῳ δὲ
 ἔτει τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος ἐπὶ ταῖς ἑκατόν, ἣν Δάμων
 Θούριος ἐνίκα τὸ πρῶτον. Ἑλικαέων δὲ οὐκέτι ὄντων
 νέμονται τὴν χώραν οἱ Αἰγίεῖς.

3. Μετὰ δὲ Ἑλίκην ἀποτραπήσῃ τε ἀπὸ θαλάσσης ἐς 5
 δεξιάν, καὶ ἥξεις ἐς πόλισμα Κερύνειαν· ὥκισται δὲ ὑπὲρ
 τὴν λεωφόρον ἐν ὄρει, καὶ οἱ τὸ ὄνομα ἢ δυνάστης ἐπι-

- χώριος ἢ ὁ Κερυνίτης ποταμὸς πεποίηκεν, ὃς ἐξ Ἀρκα-
 δίας καὶ ὄρους Κερυνείας ῥέων Ἀχαιοὺς τοὺς ταύτη πα-
 ρέξεισι. παρὰ τούτους σύνοικοι κατὰ συμφορὰν ἀφίκοντο
 ἐκ τῆς Ἀργολίδος. Μυκηναίοις γὰρ τὸ μὲν τεῖχος ἀλῶναι
 6 κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐκ ἐδύνατο ὑπὸ Ἀργείων, ἐτετείχιστο
 γὰρ κατὰ ταῦτα τῷ ἐν Τίρυνθι ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κα-
 λουμένων, κατὰ ἀνάγκην δὲ ἐκλείπουσι Μυκηναῖοι τὴν
 πόλιν ἐπιλειπόντων σφᾶς τῶν σιτίων, καὶ ἄλλοι μὲν τι-
 νες ἐς Κλεωνὰς ἀποχωροῦσιν ἐξ αὐτῶν, τοῦ δήμου δὲ
 πλεονὲς μὲν ἡμῖς ἐς Μακεδονίαν καταφεύγουσι παρὰ
 Ἀλέξανδρον, ᾧ Μαρδόνιος ὁ Γωβρύου τὴν ἀγγελίαν ἐπί-
 στευσεν ἐς Ἀθηναίους ἀπαγγεῖλαι· ὁ δὲ ἄλλος δῆμος ἀφί-
 κοντο ἐς τὴν Κερύνειαν, καὶ δυνατωτέρα τε ἢ Κερύνεια
 οἰκητόρων πλήθει καὶ ἐς τὸ ἔπειτα ἐγένετο ἐπιφανεστέρα
 7 διὰ τὴν συνοίκησιν τῶν Μυκηναίων. 4. Ἐν Κερυνείᾳ δὲ
 ἐστὶν ἱερὸν Εὐμενίδων· ἰδρύσασθαι δὲ αὐτὸ Ὀρέστην
 λέγουσιν. ὅς δ' ἂν ἐνταῦθα ἢ αἵματι ἢ ἄλλῳ τῷ μιάσματι
 ἔνοχος ἢ καὶ ἀσεβὴς ἐσέλθῃ θέλων θεάσασθαι, αἰτίᾳ
 λέγεται δαίμασιν ἐκτὸς τῶν φρενῶν γίνεσθαι· καὶ τοῦδε
 ἕνεκα οὐ τοῖς πᾶσιν ἢ ἔσοδος οὔδ' ἐξ ἐπιδρομῆς ἐστί.
 τοῖς μὲν δὴ ἀγάλμασι ξύλων εἰργασμένοις *** μέγεθος
 εἰσιν οὐ μεγάλοι, κατὰ δὲ τὴν ἔσοδον ἐς τὸ ἱερὸν γυναι-
 κῶν εἰκόνες λίθου τέ εἰσιν εἰργασμέναι καὶ ἔχουσai τέχ-
 νης εὖ· ἐλέγοντο δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἱερεῖαι ταῖς Εὐ-
 μενίσιν αἱ γυναῖκες γενέσθαι.
- 8 5. Ἐκ Κερυνείας δὲ ἐπανελθόντι ἐς τὴν λεωφόρον
 καὶ ὁδεύσαντι οὐκ ἐπὶ πολὺ δεύτερα ἐστὶν ἐς Βοῦραν
 ἀποτραπέσθαι ἀπὸ θαλάσσης, καὶ ἐν δεξιᾷ ἡ Βοῦρα ἐν
 ὄρει κεῖται. τεθῆναι δέ φασι τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ γυ-
 ναικὸς Βούρας, θυγατέρα δ' αὐτὴν Ἴωνος τοῦ Ξούθου
 καὶ Ἑλίκης εἶναι. ὅτε δὲ Ἑλίκην ἐποίησεν ἄθλον ἐξ ἀν-
 θρώπων ὁ θεός, τότε καὶ τὴν Βοῦραν σεισμὸς ἐπέλαβεν

ἰσχυρός, ὥς μηδὲ τὰ ἀγάλματα ἐν τοῖς ἱεροῖς ὑπολειφθῆ-
ναι τὰ ἀρχαῖα. Ὅπόσοι δὲ τηρικαῦτα ἀποδημοῦντες ἢ⁹
στρατείας ἔνεκα ἔτυχον ἢ κατὰ πρόφασιν ἄλλοιαν, μόνοι
τε οὗτοι Βουραίων ἐλείφθησαν καὶ αὐτοὶ τῆς Βούρας ἐρέ-
νοντο οἰκισταί. Ναὸς ἐνταῦθα Δῆμητρος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης
Διονύσου τέ ἐστι, καὶ ἄλλος Εἰλειθυίας. λίθου τοῦ Πεν-
τελησίου τὰ ἀγάλματα, Ἀθηναίου δὲ ἔργα Εὐκλείδου· καὶ
τῇ Δῆμητρί ἐστιν ἐσθῆς. πεποιήται δὲ καὶ Ἰσιδι ἱερὸν.

6. Καταβάντων δὲ ἐκ Βούρας ὥς ἐπὶ θάλασσαν πο-¹⁰
ταμὸς τε Βουραϊκὸς ὀνομαζόμενος καὶ Ἡρακλῆς οὐ μέγας
ἐστὶν ἐν σπηλαίῳ· ἐπὶ κλησις μὲν καὶ τούτου Βουραϊκός.
μαντεία δὲ ὑπὸ πίνακί τε καὶ ἀστραγάλοις ἔστιν. εὐχεται
μὲν γὰρ πρὸ τοῦ ἀγάλματος ὁ τῷ θεῷ χρώμενος, ἐπὶ δὲ
τῇ εὐχῇ λαβὼν ἀστραγάλους, οἱ δὲ ἄφθονοι παρὰ τῷ
Ἡρακλεῖ κεῖνται, τέσσαρας ἀφίησιν ἐπὶ τῆς τραπέξης.
ἐπὶ δὲ παντὶ ἀστραγάλῳ σχῆμά τι γεγραμμένον ἐν πίνακι
ἐπίτηδες ἐξήγησιν ἔχει τοῦ σχήματος. 7. Σταδίων ἐπὶ¹¹
τὸν Ἡρακλέα ὥς τριάκοντα ἐξ Ἑλίκης ὁδὸς ἡ εὐθεῖά
ἐστι. προσελθόντι δὲ ἀπὸ τοῦ Ἡρακλέους ποταμὸς ἐς θά-
λασσαν ἐκδίδωσιν ἁέναιος, ἐξ ὅρους Ἀρκαδικοῦ κατ-
ερχόμενος· ὄνομα δὲ αὐτῷ τε τῷ ποταμῷ Κράθις καὶ ἐνθα
αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ τῷ ὄρει· ἀπὸ ταύτης τῆς Κράθιδος
καὶ πρὸς Κρότωνι τῇ ἐν Ἰταλίᾳ ποταμὸς ὄνομα ἔσχηκε.¹²
Πρὸς δὲ τῇ Ἀχαϊκῇ Κράθιδι Ἀχαιῶν ποτὲ ὤκειτο. Αἶγαι
πόλις· ἐκλειφθῆναι δὲ αὐτὴν ἀνὰ χρόνον ὑπὸ ἀσθενείας
λέγουσι. τούτων δὲ καὶ Ὀμηρος τῶν Αἰγῶν ἐν Ἡρας
λόγοις ἐποιήσατο μνήμην,

οἱ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἶγας δῶρ' ἀνάγουσι,
δῆλον ὥς γέρα τοῦ Ποσειδῶνος ἐπ' ἴσῃς ἔν τε Ἑλίκῃ καὶ
ἐν ταῖς Αἶγαῖς ἔχοντος. Οὐ πολὺ δὲ ἀπωτέρω Κράθιδος¹³
σημά τε ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ καὶ ἄνδρα εὐρήσεις ἐπὶ τῷ
μνήματι ἵππῳ παρεστῶτα, ἀμυδρὰν γραφήν. 8. Ὀδὸς δὲ

ἀπὸ τοῦ τάφου σταδίων ὅσον τριάκοντα ἐπὶ τὸν καλού-
μενον Γαῖον· Γῆς δὲ ἱερόν ἐστὶν ὁ Γαῖος ἐπὶ κλησὶν Εὐ-
ρυστέρον· ξόανον δὲ τοῖς μάλιστα ὁμοίως ἐστὶν ἀρχαῖον.
γυνή δὲ ἡ αἰὶ τὴν ἱερωσύνην λαμβάνουσα ἀριστεύει μὲν
τὸ ἀπὸ τούτου, οὐ μὴν οὐδὲ τὰ πρότερα ἔσται πλέον ἢ
ἐνὸς ἀνδρὸς ἐς πεῖραν ἀφιγμένη. πίνουσα δὲ αἵματα ὑ-
ρου δοκιμάζονται· ἡ δ' ἂν αὐτῶν τύχη μὴ ἀληθεύουσα,
αὐτίκα ἐκ τούτου τὴν δίκην ἔσχευ· ἣν δὲ ὑπὲρ τῆς ἱε-
ρωσύνης ἀφίκονται γυναῖκες ἐς ἀμφισβήτησιν πλέονες,
ἡ τῷ κλήρῳ λαχοῦσα προτετίμηται.

XXVI. Ἐς δὲ τὸ ἐπίνειον τὸ Αἰγυρατῶν, ὄνομα τὸ
αὐτὸ ἦ τε πόλις καὶ τὸ ἐπίνειον ἔχει, ἐς οὖν τὸ ἐπίνειον
Αἰγείρων δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν
Βουραϊκὴν εἰσὶν Ἑρακλέους στάδιοι. Ἐπὶ θαλάσῃ μὲν
δὴ Αἰγυράταις οὐδέν ἐστιν ἐς μνήμην· ὁδὸς δ' ἐκ τοῦ
2 ἐπινείου δύο σταδίων καὶ δέκα ἐς τὴν ἄνω πόλιν. 2. Ὀμή-
ρου δὲ ἐν τοῖς ἔπεσιν Ὑπερησία ὀνόμασται· τὸ δὲ ὄνομα
τὸ νῦν ἐγένετο Ἰώνων ἐποικούντων, ἐγένετο δὲ ἐπ' αἰτίᾳ
τοιᾷδε. Σικωνίων ἀφίξασθαι στρατὸς ἔμελλεν αὐτοῖς
πολέμιος ἐς τὴν γῆν. οἱ δέ, οὐ γὰρ ἐδόκουν ἀξιόμαχοι
τοῖς Σικωνίοις εἶναι ἀθροίζουσιν αἶγας, ὁπόσαι σφίσιν
ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ· συλλέξαντες δὲ ἔδησαν πρὸς τοῖς κέρα-
σιν αὐτῶν δᾶδας, καὶ ὥς πρόσω νυκτὸς ἦν ἐξάπτουσι
3 τὰς δᾶδας. Σικωνῖοι δέ, ἵεναι γὰρ συμμάχους τοῖς
Ὑπερησιεῦσιν ἠλπίζον, καὶ εἶναι τὴν φλόγα ἐκ τοῦ ἐπι-
κουρικοῦ πυρός, οἱ μὲν οἴκαδε ἐπανήρχοντο, Ὑπερησιεῖς
δὲ τῇ τε πόλει τὸ ὄνομα τὸ νῦν μετέθετο ἀπὸ τῶν
αἰγῶν, καὶ καθότι αὐτῶν ἡ καλλίστη καὶ ἡγουμένη τῶν
ἄλλων ὤκλασεν, Ἀρτέμιδος Ἀγροτέρας ἐποιήσαντο ἱερόν,
τὸ σόφισμα ἐς τοὺς Σικωνίους οὐκ ἄνευ τῆς Ἀρτέμιδος
4 σφίσιν ἐπελθεῖν νομίζοντες. οὐ μὴν καὶ αὐτίκα γε ἐξενί-
κησεν Αἰγυραν ἀντὶ Ὑπερησίας καλεῖσθαι, ἐ

ἦσαν ἔτι οἱ Ὠρεὸν τὴν ἐν Εὐβοίᾳ τῷ ὀνόματι Ἑστίαιαν
ἐκάλουν τῷ ἀρχαίῳ. 3. Παρείχετο δὲ ἡ Αἰγείρα ἐς συγ-
γραφὴν ἱερὸν Διὸς καὶ ἄγαλμα καθήμενον, λίθου τοῦ
Πεντελησίου, Ἀθηναίου δὲ ἔργον Εὐκλείδου, ἐν τούτῳ
τῷ ἱερῷ καὶ Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἔστηκε· πρόσωπόν τε καὶ
ἄκραι χεῖρες ἐλέφαντος καὶ οἱ πόδες, τὸ δὲ ἄλλο ξόανον
χρυσῷ τε ἐπιπολῆς διηνθισμένον ἐστὶ καὶ φαρμάκοις,
Ἀρτέμιδος τε ναὸς καὶ ἄγαλμα τέχνης τῆς ἐφ' ἡμῶν ἱερᾶ- 5
ται δὲ παρθένος, ἔστ' ἂν ἐς ὧραν ἀφίκηται γάμου. ἔστηκε
δὲ καὶ ἄγαλμα ἐνταῦθα ἀρχαῖον, Ἰφιγένειά ἢ Ἀγαμέμνο-
νος, ὡς οἱ Αἰγείραταί φασιν· εἰ δὲ ἀληθῆ λέγουσιν οὗτοι,
δῆλός ἐστιν ἐξ ἀρχῆς Ἰφιγενεία ποιηθεῖς ὁ ναός. Ἔστι 6
καὶ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐς τὰ μάλιστα ἀρχαῖον, τό τε ἱερὸν
αὐτὸ καὶ ὁπόσα ἐν τοῖς αἰτοῖς ἀρχαῖον δὲ καὶ τοῦ θεοῦ
τὸ ξόανον, γυμνός, μεγέθει μέγας. τὸν ποιήσαντα δὲ
εἶχεν οὐδεὶς τῶν ἐπιχωρίων εἰπεῖν· ὅστις δὲ ἦδη τὸν
Ἡρακλέα τὸν ἐν Σικυῶνι ἐθεάσατο, τεκμαίροιο ἂν καὶ
ἐν Αἰγείρᾳ τὸν Ἀπόλλωνα ἔργον εἶναι τοῦ αὐτοῦ Φλια-
σίου Λαφάου. Ἀσκληπιοῦ δὲ ἀγάλματα ὀρθὰ ἐστὶν ἐν 7
ναῷ, καὶ Σαρᾶπιδος ἐτέρωθι καὶ Ἰσιδος, λίθου καὶ ταῦτα
Πεντελησίου. τὴν δὲ Οὐρανίαν σέβουσι μὲν τὰ μάλιστα,
ἐσελθεῖν δὲ ἐς τὸ ἱερὸν οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις. θεοῦ δὲ
ἦν Συρίαν ἐπονομάζουσιν, ἐς ταύτης τὸ ἱερὸν ἐσίσαιεν ἐν 8
ἡμέραις ῥηταῖς. ἄλλα τε ὅσα νομίζουσι προκαθαριεύσαν-
τες καὶ ἐς τὴν δίαιταν. Οἶδα καὶ οἴκημα ἐν Αἰγείρᾳ θεα-
σάμενος· ἄγαλμα ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Τύχης, τὸ κέρας
φέρουσα τὸ Ἀμαλθείας. παρὰ δὲ αὐτὴν Ἐρως περὰ
ἔχων ἐστίν· ἐθέλει δὲ σημαίνειν ὅτι ἀνθρώποις καὶ τὰ
ἐς ἔρωτα τύχη

ἤδη γέρον ἶσα καὶ ὀδυρόμενος, καὶ γυναῖκες τρεῖς ἀφαι-
 ρούμεναι ψελιά εἰσι, καὶ ἴσοι νεανίσκοι ταῖς γυναιξί, καὶ
 ὁ * * ἐνδεδυκὼς θώρακα, ἐς τοῦτόν φασιν Ἀχαιοὺς γενο-
 μένου πολέμου μαχεσάμενον ἀνδρείοτατα Αἰγείρατῶν
 τελευτῆσαι, καὶ αὐτοῦ τὸν θάνατον οἱ λοιποὶ τῶν ἀδελ-
 φῶν οἴκαδε ἀπήγγειλαν· καὶ τοῦδε ἔνεκα αἱ τε ἀδελφαὶ
 διὰ τὸ ἐπ' αὐτῷ πένθος ἀποκοσμοῦνται, καὶ τὸν πατέρα
 ἐπονομάζουσιν οἱ ἐπιχώριοι Συμπαθῆ, ἅτε ἐλεεινὸν καὶ
 ἐν τῇ εἰκόνι,

- 10 4. Ὅδὸς δὲ ἐξ Αἰγείρας εὐθεῖα ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ
 Διὸς διὰ τε ὁρῶν καὶ ἀνάντης [ἐστῶσά] ἐστι. μῆκος μὲν
 οὖν τῆς ὁδοῦ τεσσαράκοντά εἰσι στάδιοι, ἄρει δὲ ἐς Φελ-
 λόην, πόλισμα οὐκ ἐπιφανές, οὐδὲ ἀεὶ ᾤκειτο καὶ Ἰώνων
 ἔτι ἐχόντων τὴν γῆν. Τὰ δὲ περὶ τὴν Φελλόην ἐς φυτείαν
 ἀμπέλων ἐστὶν ἐπιτήδεια· καὶ ὅσα πετρῶδη τῆς χώρας
 11 δρυὲς τέ εἰσι καὶ θηρία, ἔλαφοι καὶ ὄες ἄγριοι, εἰ δέ τινα
 τῶν ἐν Ἑλληνσι πολισματίων ἀφθύνῃ καταρρεῖται τῷ
 ὕδατι, ἀριθμεῖν καὶ τὴν Φελλόην ἔστιν ἐν τούτοις. Θεὸν
 δὲ ἱερὰ Διονύσου καὶ Ἀρτέμιδος ἐστίν· ἡ μὲν χαλκοῦ
 πεποίηται, βέλος δὲ ἐκ φαρέτρας λαμβάνουσα· τῷ Διο-
 νύσῳ δὲ ὑπὸ κινναβάρεως τὸ ἄγαλμά ἐστιν ἐπηνθισμέ-
 νον. Ἐς δὲ τὸ ἐπίναιον καταβᾶσιν ἐξ Αἰγείρας καὶ αὐθις
 ἐς τὰ πρόσω βαδίζουσιν ἔστιν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τ

μένη ἐγένετο μὲν ὑπὸ τῶν Σικυωνίων ἀνάστατος, μνημονεύειν δὲ καὶ Ὅμηρον ἐν καταλόγῳ τῶν σὺν Ἀγαμέμνονι φασιν αὐτῆς ποιήσαντα ἔπος,

οἱ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Δονόεσσαν·

Πεισίστρατον δέ, ἥνίκα ἔπη τὰ Ὀμήρου διεσπασμένα τε καὶ ἄλλα ἀλλαχοῦ μνημονευόμενα ἤθροιζε, τότε αὐτὸν Πεισίστρατον ἢ τῶν τινὰ ἐταίρων μεταποιῆσαι τὸ ὄνομα ὑπὸ ἀγνοίας. 7. Ἔστι δὲ Ἀριστοναῦται Πελληνεῦσιν ἐπί- 14
νειον. ἐς τοῦτο ἐξ Αἰγείρας τῆς ἐπὶ θαλάσῃ σταδίων ἐστὶν εἰκοσιν ὁδὸς καὶ ἑκατόν· ταύτης δὲ ἡμίσεια ἐς Πελλήνην ἀπὸ τοῦ ἐπινείου. ὄνομα δὲ Ἀριστοναύτας γενέσθαι τῷ ἐπινεῖῳ λέγουσιν, ὅτι καὶ ἐς τοῦτον τὸν λιμένα ὠρμίσαντο οἱ πλεύσαντες ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς.

XXVII. Πελληνεῦσι δὲ ἡ πόλις ἐστὶν ἐπὶ λόφου κατὰ ἄκραν τὴν κορυφὴν ἐς ὃξὺ ἀνεστηκότος. τοῦτο μὲν δὴ ἀπότομον καὶ δι' αὐτό ἐστιν ἀοίκητον· τῷ δὲ χθαμαλώτερόν πεπόλισται σφισιν οὐ συνεχὴς ἡ πόλις, ἐς δὲ μοίρας νενεμημένη δύο ὑπὸ τῆς ἄκρας μεταξὺ ἀνεχούσης. Ἰόντων δὲ ἐς Πελλήνην ἄγαλμά ἐστιν Ἑρμοῦ κατὰ τὴν ὁδόν, ἐπὶ κλησιν μὲν δόλιος, εὐχὰς δὲ ἀνθρώπων ἔτοιμος τελέσαι· σχῆμα δὲ αὐτῷ τετράγωνον, γένειά τε ἔχει καὶ ἐ

τέμιδος, καὶ ὁμνύουσιν ἐπὶ μεγίστοις αὐτήν· ἔσοδός τε
 πλὴν τοῖς ἱερεῦσιν, ἄλλω γε οὐδενὶ ἔστιν ἀνθρώπων.
 ἱερεῖς δὲ ἄνδρες τῶν ἐπιχωρίων εἰσὶ κατὰ δόξαν γένους
 μάλιστα αἰρούμενοι. Τοῦ δὲ ἄλσους τῆς Σωτείας ἱερὸν
 ἀπαντικρὺ Διονύσου Λαμπτήρως ἔστιν ἐπὶ κλησὶν· τούτῳ
 καὶ Λαμπτήρια ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ δαδᾶς τε ἐς τὸ ἱερὸν
 κομίζουσιν ἐν νυκτί, καὶ οἴνου κρατῆρας ἰστᾶσιν ἀνὰ
 4 τὴν πόλιν πᾶσαν. Ἔστι καὶ Ἀπόλλωνος Θεοξενίου Πελ-
 ληνεῦσιν ἱερὸν, τὸ δὲ ἄγαλμα χαλκοῦ πεποιήται· καὶ
 ἀγῶνα ἐπιτελοῦσι Θεοξένια τῷ Ἀπόλλωνι, τιθέντες ἀρ-
 γύριον ἄθλα τῆς νίκης, καὶ ἄνδρες ἀγωνίζονται τῶν ἐπι-
 χωρίων. Πλησίον δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος ναός ἔστιν Ἀρτέμι-
 δος· τοξευούσης δὲ ἡ θεὸς παρέχεται σχῆμα. ᾧ κοδόμηται
 δὲ καὶ ἔλυτρον κρήνης ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ λουτρά ἔστιν
 αὐτοῖς τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἐπεὶ τοι πίνειν πηγαί
 σφισιν ὑπὸ τὴν πόλιν εἰσὶν οὐ πολλαί· τὸ δὲ χωρίον ἔνθα
 5 αἱ πηγαί, Γλυκείας ὀνομάζουσι. 2. Γυμνάσιον δὲ ἀρχαῖον
 ἐς ἐφήβων μάλιστα ἀνεῖται μελέτην· οὐδὲ ἐς τὴν πολι-
 τεῖαν ἐγγραφῆναι πρότερον καθέστηκεν οὐδενὶ πρὶν ἢ
 ἐφηβεύσωσιν. Ἐνταῦθα ἀνὴρ Πελληνεὺς ἔστηκε

λογοῦντες παρέχονται καὶ ἄλλα ἐς πίστιν καὶ ἐλεγείον ἐπὶ τῷ Πουλυδάμαντι·

ᾧ τροφὴ Πουλυδάμαντος ἀνικάτου Σκοτόεσσα.

Πελληνεῖς δ' οὖν Πρόμαχον τὰ μάλιστα ἄγουσιν ἐν τιμῇ. 7
Χαίρων· δὲ δύο ἀνελόμενον πάλης νίκας** καὶ ἐν Ὀλυμ-
πιά τέσσαρας οὐδὲ ἀρχὴν ἐθέλουσιν ὀνομάζειν, ὅτι κατέ-
λυσε πολιτείαν, ἐμοὶ δοκεῖν, τὴν ἐν Πελλήνῃ, δῶρον τὸ
ἐπιφθονώτατον παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου λαβών,
τύραννος πατρίδος τῆς αὐτοῦ καταστῆναι. Ἔστι δὲ καὶ 8
Εἰλειθυίας Πελληνεῦσιν ἱερὸν· τοῦτο ἐν μοίρᾳ τῆς πό-
λεως τῇ ἐλάσσονί ἐστιν ἰδρυμένον. 3. Τὸ δὲ ὀνομαζόμε-
νον Ποσειδίου τὰ μὲν ἀρχαιότερα ἦν δῆμος, ἔρημον δὲ
ἐφ' ἡμῶν. ἔστι μὲν δὴ τὸ Ποσειδίου τοῦτο ὑπὸ τὸ γυμνά-
σιον, διαμεμένηκε δὲ καὶ ἐς τόδε ἔτι αὐτῷ Ποσειδῶνος
ἱερὸν νομίζεσθαι.

Πελλήνης δὲ ὅσον στάδια ἐξήκοντα ἀπέχει τὸ Μύ- 9
σαιον, ἱερὸν Δήμητρος Μυσίας. ἰδρῦσασθαι δὲ αὐτὸ
Μύσιόν φασιν ἄνδρα Ἀργεῖον· ἐδέξατο δὲ οἶκῳ Δήμη-
τρα καὶ ὁ Μύσιος λόγῳ τῷ Ἀργεῖῳ. ἔστι δὲ ἄλλος ἐν τῷ
Μυ

Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα ἵδρυνται. ποταμοὶ δὲ ἐκ τῶν ὄρων
κατέρχονται τῶν ὑπὲρ τὴν Πελλήνην, πρὸς μὲν Αἰγείρας
καλούμενος Κριός· ἔχειν δὲ αὐτὸν τὸ ὄνομα ἀπὸ Τιτᾶνος
12 Κριοῦ· Κριὸς δὲ καὶ ἄλλος ὠνόμασται ποταμός, ὃς ἀρχό-
μενος ἐκ Σιπύλου τοῦ ὄρους ἐς τὸν Ἑρμον κάτεισι. κα-
θότι δὲ Πελληνεῦσιν ὄροι τῆς χώρας πρὸς Σικωνίους
εἰσί, κατὰ τοῦτο ποταμός σφισι Σύθας, ἔσχατος πο-
ταμῶν τῶν Ἀχαϊκῶν, ἐς τὴν Σικωνίαν ἐκδίδωσι
θάλασσαν.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΦΑΛΤΑΤΣ

